

Broj 2/2022.

SLUŽBENI VJESNIK

BISKUPIJÂ
MOSTARSKO-DUVANJSKE
I TREBINJSKO-MRKANSKE

SLUŽBENI VJESNIK

Biskupijâ
Mostarsko-duvanjske i
Trebinjsko-mrkanske

Nakladnik
Biskupski ordinarijat Mostar
Ulica nadbiskupa Čule b.b., 88000 Mostar

Glavni urednik
Don Stipe Gale, kancelar

Odgovorni urednik
Don Nikola Menalo, generalni vikar

Grafička obrada
Crkva na kamenu

Tisak
Suton, Široki Brijeg

Slika na naslovnici
Katedrala i Biskupski ordinarijat u Mostaru

Slika na zaslovnici
Katedrala u Trebinju

Sadržaj

Božićna poruka biskupa Petra	101
I. DOKUMENTI SVETE STOLICE	103
Poruka pape Franje za Svjetski dan molitve	104
za skrb o stvorenom svijetu	104
Poruka Svetoga Oca Franje za 37. Svjetski dan mladih	106
Poruka pape Franje za 56. Svjetski dan mira	109
II. BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE	113
Drugi susret članova BK BiH s profesorima KBF-a i s odgojiteljima VBS-a u Sarajevu	114
Sjednica vijeća za medije Biskupske konferencije BiH	115
Priopćenje s 84. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	116
Kardinal Puljić predvodio Misno slavlje na 5. Obiteljski dan u BiH u Kupresu	117
32. sjednica Stalnoga vijeća Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	119
Novi nuncij u BiH mons. Francis Assisi Chullikatt	119
Potpisani protokoli o suradnji između Radiotelevizije Bosne i Hercegovine	
i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	120
Sjednica Upravnog vijeća Caritasa BiH	121
Priopćenje s 85. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	122
Nadbiskup Vukšić i biskup Palić govorili na tiskovnoj konferenciji o	
85. redovitom zasjedanju Biskupske konferencije BiH	123
33. sjednica Stalnoga vijeća Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	125
III. MOSTARSKO-DUVANJSKA I TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA	127
Čestitka u povodu proslave 25. obljetnice Požeške biskupije	128
Okružnica o euharistijskom klanjanju za mir u Ukrajini	129
Poziv na Svećeničku skupštinu	130
Dan Trebinjsko-mrkanske biskupije	130
Pozdravni govor biskupa Petra na Svećeničkoj skupštini	131
Okružnica o slavlju sakramenta Potvrde u Mostarsko-duvanjskoj i	
Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji	134
Odluka o osnivanju Župnih ekonomskih vijeća	135
Poziv na sjednicu Prezbiteralskog vijeća	137
Poziv na sjednicu Zbora savjetnika	137
Poziv na adventsku duhovnu obnovu	138
Raspored pohoda župnika Ordinarijatu 2023.	140
Calendarium missarum pro iuventute et familia christiana anno 2023	143
Okružnica o Seminaristicumu	144
Okružnica: Obavijest i odredbe u povodu smrti pape u miru Benedikta XVI.	144
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	145
Raspored slavlja sakramenta Potvrde 2023.	151

Tečajevi priprave za sakramentalni brak u hercegovačkim središtima i Imotskom za 2023. godinu	153
VIJESTI, OBLJETNICE I SLAVLJA	154
Posveta crkve u Gabeli i 50. obljetnica svećeništva don Ante Đereka	154
Posveta crkve u Zagorju	155
Biskup Petar predvodio svečanu euharistiju o 112. Dužijanci u Subotici	156
Proslava svetkovine uznesenja BDM u Posušju	158
U Grabovici kod Mostara obilježena 29. obljetnica od zločina nad 33 ubijena hrvatska civila	159
Blagdan Male Gospe i 50 godina svećeništva don Jakova Renića u Vinici	162
Obljetnica posvete katedrale Marije Majke Crkve u Mostaru i molitva za mir u Ukrajini	163
Svećenička skupština u "Emausu"	165
Proslava Dana Trebinjsko-mrkanske biskupije u Trebinju	167
Sprovod Borisa, Marijane i Roberta Krstića, Ortiješ, 27. rujna 2022.	169
XIV. Mariološko-marijanski nacionalni kongres	170
Euharistijsko slavlje na završetku XIV. Nacionalnog Marijansko-mariološkog kongresa	172
Proslava sv. Luke, zaštitnika župe Ilići	173
Petorica novih đakona	174
Proslava 150. obljetnice dolaska sestara Milosrdnica u Mostar	176
Svečano proslavljen Dan Teološko-katehetskog instituta	177
Biskup Petar na obilježavanju 25. obljetnice "Osthilfefonda" biskupije Linz u Austriji	178
Predbožično čestitanje biskupu Petru	180
Božićna liturgijska slavlja u mostarskoj katedrali	181
Susret s bogoslovima i sjemeništarcima i podjela službi	182
USNUŠE U NADI USKRSNUĆA	184
Don Mijo Bosankić	184
Don Ljubo Planinić	184
Sučut u povodu tragične smrti obitelji Krstić	185
Biskupova kratka kronika	186

BOŽIĆNA PORUKA BISKUPA PETRA

Draga braćo i sestre!

Božić nas poziva da svoj pogled usmjerimo prema božićnim jaslicama. Učinimo to i ove godine svjesni potrebe za mirom i nadom. Pokušajmo i ovoga Božića iskreno isповједiti vjeru u rođenje Isusa Krista, Sina Božjega i otkriti poruku sudionika ovog svetog događaja Božjega utjelovljenja.

Božićni nam događaj iz godine u godinu pred oči stavlja osobe, koje je promijenila stvarnost Isusova rođenja. Pastiri dolaze u Betlehem nakon što su čuli neobičnu, uzbudljivu pjesmu anđela. (usp. Lk 2, 8 sl.) Iako smo skloni o pastirima razmišljati na romantičan način, oni su bili neobrazovani, ali veoma hrabri i jednostavni ljudi koji su živjeli na otvorenom i u teškim uvjetima, često gledani s prijezirom, odbačeni i nepovjerljivi. Bog izabire takve ljude da prvi čuju radosnu vijest o rođenju Spasitelja, Sina Božjega.

Osim pastira pred očima su nam i mudraci, obrazovani, imućni i cijenjeni. Evangelije govori samo da su došli mudraci s Istoka. (Usp. Mt 2, 1 sl.) Više od svega drugoga oni su bili tražitelji. Shvatili su da u životu postoji nešto više od običnih stvari koje su mogli vidjeti oko sebe. Bili su to ljudi koji su uspjeli spriječiti da ih svakodnevne brige, problemi i izazovi njihovih života zasljepe za dublje istine koje ne možemo uvijek vidjeti svojim očima. Bili su otvoreni Bogu i traženju Boga u svojim životima. I njih Bog izabire, kao što je izabrao i pastire, da budu dio velikog božićnog događaja.

Osim pastira i mudraca, u središtu betlehemske štalice vidimo Mariju i Josipa. (Mt 1, 18 sl.; Lk 2, 1 sl.) Josip se ističe kao čovjek izuzetne vjernosti. Iako ne razumije otajstvo koje je obuzelo njegov život, ostaje vjeran Mariji, svojoj ženi i, naravno, ostaje vjeran Bogu. Ne možemo uvijek razumjeti što Bog čini, osobito kada su naši životi prožeti teškoćama, tugom ili zbunjeničću, ali ako se možemo pouzdati u Boga i ostati vjerni njemu, kao što je to učinio sveti Josip, onda ćemo na kraju pronaći mir u svojim životima koji samo Bog može dati.

Marija je, naravno, veliki uzor vjernosti i povjerenja. Mogla je reći "da" svemu što je Bog od nje tražio, a u vjernosti koju je pokazala na početku nikada nije posustala. Vjernost je nosi do podnožja križa, gledajući svoga voljenog sina kako umire, možda ne shvaćajući u potpunosti otajstvo Božjeg plana, ali mu ipak ostaje potpuno vjerna.

Sve ove osobe, okupljene oko jaslica u štalici u Betlehemu, nude puno toga svima koji slave Isusovo rođenje. Pastiri nas mogu naučiti da pokušamo gledati svijet i ljude novim očima, Božjim očima. Mudraci nas mogu poučiti da budemo tražitelji koji znaju da u životu postoji nešto više od onoga što vidimo na prvi pogled i da je Božja tajna u srcu svakog života, uključujući i naš vlastiti. Sveti nas Josip može poučiti o važnosti vjernosti, čak i kada ne razumijemo što Bog čini. A Marija nam može biti primjerom da, poput nje, trebamo razmišljati o svom životu kako bismo otkrili Božju prisutnost i Božji poziv dok nam govori kroz događaje našega života.

Njihove su oči uprte u Dijete koje leži u jaslama. Bog je taj koji ih je pozvao u Betlehem kako bi, svatko na svoj način, mogli susresti i dočekati Onoga koji je "S nama Bog".

S nadom da za svakoga od nas postoji put i način susresti novorođenog Spasitelja Isusa danas, svi-ma želim sretan i blagoslovjen Božić i Božji mir u 2023. godini!

O Božiću 2022.

✠ Petar Palić, biskup

I.
DOKUMENTI SVETE STOLICE

PORUKA PAPE FRANJE ZA SVJETSKI DAN MOLITVE ZA SKRB O STVORENOM SVIJETU

1. rujna 2022.

Draga braćo i sestre!

"Osluhni glas stvorenog svijeta" tema je i poziv ovogodišnjeg Vremena stvorenog. To ekumensko razdoblje započinje 1. rujna Svjetskim danom molitve za brigu o stvorenom svijetu, a završava 4. listopada svetkovinom sv. Franje. Za sve kršćane to je posebno vrijeme zajedničke molitve i brige za naš zajednički dom. Izvorno nadahnuto od Carigradskog ekumenskog patrijarhata, to je razdoblje prilika koja nam se pruža da njegujemo naše "ekološko obraćenje", obraćenje koje je sveti Ivan Pavao II. potaknuo kao odgovor na "ekološku katastrofu" koju je sveti Pavao VI. nagovijestio već 1970. godine.¹

Ako ga naučimo slušati, u glasu stvorenog svijeta opažamo neku vrstu disonance. S jedne je strane to nježna pjesma hvale Gospodinu i Stvoritelju, a s druge gorki vapaj koji se tuži na loše postupanje nas ljudi.

Milozvučna pjesma stvorenja poziva nas odjelotvorivati »ekološku duhovnost« (enc. *Laudato si'*, 216), pozornu na Božju prisutnost u prirodi. To je poziv da svoju duhovnost temeljimo na »brižnoj svijesti da nismo odvojeni od ostalih stvorenja, već da s ostalim živim bićima na svijetu tvorimo divno sveopće zajedništvo« (*ibid.*, 220). Osobito Kristovim učenicima takvo prosvjetljujuće iskustvo učvršćuje svijest da »sve postade po nj[emu] i bez nje[ga] ne postade ništa« (*Iv* 1, 3). U ovom Vremenu stvaranja prionimo još jednom molitvi u velikoj katedrali stvaranja i uživajmo u »veličanstvenom kozmičkom zboru«² bezbrojnih stvorenja koja pjevaju hvale Bogu. Pridružimo se svetom Franji Asiškom dok pjeva: "Hvaljen budi,

moj Gospodine, sa svim stvorenjima svojim" (usp. *Pjesma brata Sunca*). Zapjevajmo zajedno s psalmistom: »Sve što god diše Gospodina neka slavi« (*Ps* 150, 6).

Tu milozvučnu pjesmu, nažalost, prati gorki vapaj. Ili bolje rečeno, zbor ogorčenih vapaja. Prvi je vapaj naše sestre majke Zemlje. Prepuštena na milost i nemilost naše prekomjerne potrošnje, ona stenje i moli nas da prestanemo s našim zlostavljanjem i uništavanjem. Vapaj zatim dolazi od raznih stvorenja. Prepuštena na milost i nemilost »despotskog antropocentrizma« (*Laudato si'*, 68), koji je u dijametralnoj suprotnosti sa središnjim mjestom Krista u stvaranju, bezbrojne vrste izumiru i prestaju zauvijek pjevati svoje hvale Bogu. Ali plaču i najsiromašniji među nama. Pogođeni klimatskom krizom, siromašni su najteže pogodjeni posljedicama suša, poplava, uragana i toplinskih valova koji su sve snažniji i češći. Vapaj se, nadalje, izdiže iz grla naše domorodačke braće i sestara. Zbog predatorskih ekonomskih interesa, teritorije njihovih predaka napada se i pustoši sa svih strana i iz njihovih se grudi prolama »vapaj koji se uzdiže do neba« (posinod. apost. pob. *Querida Amazonia*, 9). Vape, napokon, naša djeca. Ugroženi kratkovidnim egoizmom, mladi zabrinuto pozivaju nas odrasle da učinimo sve da spriječimo ili bar ograničimo kolaps ekosustavâ našeg planeta.

Slušajući te tužne vapaje morao se pokajati i promijeniti načine života i štetne sustave. Od samoga početka, evanđeoski poziv: »Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko!« (*Mt* 3, 2), dok poziva na novi odnos s Bogom, uključuje također drugačiji odnos s drugima i sa stvorenim svije-

¹ Usp. Pavao VI., *Govor prigodom 25. obljetnice FAO-a* (16. studenog 1970.): AAS 62 (1970.), 833.

² Sveti Ivan Pavao II., *Opća audijencija*, 10. srpnja 2002.

tom. Propadanje našeg zajedničkog doma izazov je koji zasljužuje jednaku pozornost kao i drugi, poput ozbiljne zdravstvene krize i ratnih sukoba. »Živjeti svoj poziv da budemo čuvari Božjeg djela je bitni dio krepostnog života; to nije tek mogući ili sporedni aspekt našeg kršćanskog iskustva« (*Laudato si'*, 217).

Kao vjernici osjećamo veću odgovornost dje-lovati, u svojim svakodnevnim ponašanjima, u skladu s tim zahtjevom za obraćenjem. Ali ono nije samo individualno: »Ekološko obraćenje koje je potrebno da bi došlo do trajne promjene je ujedno obraćenje zajednice« (*ibid.*, 219). U tome smislu, međunarodna je zajednica također pozvana zalagati se oko toga, u duhu najveće moguće suradnje, posebno na sastancima Ujedinjenih naroda posvećenima temi okoliša.

Sastanak na vrhu o klimi COP27, koji će se održati u Egiptu u studenom 2022., predstavlja još jednu priliku za zajednički rad na promicanju učinkovite provedbe Pariškog sporazuma. To je i jedan od razloga zašto sam nedavno naložio Svetoj Stolici, u ime i za dobrobit Države Vatikanskoga Grada, da pristupi Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama i Pariškom sporazumu, u nadi da će čovječanstvo 21. stoljeća ostati zapamćeno »po tome što je velikodušno preuzele na sebe breme svoje teške odgovornosti« (*ibid.*, 165). Postizanje pariškog cilja o ograničavanju porasta temperature na 1,5 °C veliki je izazov i zahtjeva odgovornu suradnju svih zemalja kako bi se osmislili ambiciozniji klimatski planovi ili doprinosi na nacionalnoj razini za smanjenje neto emisija stakleničkih plinova na nulu što je prije moguće. Riječ je o zaokretu u modelima potrošnje i proizvodnje, kao i načinima života, prema većem poštivanju stvorenoga svijeta i cjelovitom ljudskom razvoju svih sadašnjih i budućih naroda, razvoju utemeljenom na odgovornosti, razboritosti/predostrožnosti, solidarnosti i brizi za siromašne i buduće generacije. U temelju svega toga mora biti savez čovjeka i okoliša, koji je za nas vjernike odraz »stvarateljske Božje ljubavi iz koje proizlazimo i prema kojoj idemo«³. Tranzicija koju će se ostvariti tim zaokretom ne smije zaobići zahtjeve pravde, posebno u odnosu na one koji su najviše pogođeni učincima klimatskih promjena.

Sastanak na vrhu o biološkoj raznolikosti COP15, koji će se održati u Kanadi u prosincu, pružit će pak priliku vladama da pokažu dobru volju i usvoje novi multilateralni sporazum za zaustavljanje uništavanja ekosustava i izumiranja vrsta. Prema drevnoj mudrosti jubilejâ, potrebno nam je vrijeme »prisjećanja, povratka, počinka, obnove i radosti«⁴. Da bismo zaustavili daljnje urušavanje "mreže života" – bioraznolikosti – koju nam je Bog dao, molimo i pozivamo nacije da se slože oko četiri ključna načela, a to su: 1. izgraditi jasnou etičku osnovu za preobrazbu koja nam je potrebna kako bismo spasili bioraznolikost; 2. boriti se protiv gubitka bioraznolikosti, podupirati njezino očuvanje i obnovu te zadovoljavati potrebe ljudi na održiv način; 3. promicati globalnu solidarnost, u svjetlu činjenice da je bioraznolikost opće zajedničko dobro koje zahtijeva zajedničko predano zalaganje; 4. staviti u središte osobe koje su ranjive, nezaštićene, uključujući one koji su najviše pogođeni gubitkom bioraznolikosti, kao što su domorodački narodi, starije osobe i mladi.

Ponavljam: »Želim, u Božje ime, pozvati velike kompanije koje se bave rudarstvom, vađenjem nafte i plina, šumarstvom, nekretninama i agrobiznisom da prestanu uništavati šume, močvare i planine, da prestanu zagađivati rijeke i mora te trovati ljudе i hranu«⁵.

Ne može se zanemariti »ekološki dug« (*Laudato si'*, 51) ekonomski bogatijih zemalja, koje su bile najveći zagađivači u posljednja dva stoljeća; to od njih zahtijeva poduzimanje ambicioznijih koraka u vezi s COP27 i COP15. To podrazumiјeva, osim odlučnog djelovanja unutar svojih granica, i ispunjavanje njihovih obećanja o financijskoj i tehničkoj potpori ekonomski siromašnjim zemljama, koje već snose najveći teret klimatske krize. Osim toga, hitno treba razmotriti i daljnju finansijsku potporu za očuvanje bioraznolikosti. Ekonomski manje bogate zemlje također imaju značajne, ali "diferencirane" odgovornosti (usp. *ibid.*, 52); kašnjenja drugih nikada ne smije biti izlika za vlastito nedjelovanje. Svi moramo odlučno djelovati. Dolazimo do "prijelomne točke" (usp. *ibid.*, 61).

Molimo tijekom ovog Vremena stvaranja da sastanci na vrhu COP27 i COP15 ujedine ljudsku

³ Govor na Susretu "Fede e Scienza verso la COP26" ("Vjera i znanost. Prema COP26"), 4. listopada 2021.

⁴ Poruka za Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu, 1. rujna 2020.

⁵ Videoporuka pučkim pokretima, 16. listopada 2021.

obitelj (usp. *ibid.*, 13) kako bi se odlučno suočila s dvostrukom krizom: klimatskom i krizom smanjenja bioraznolikosti. Prisjećajući se poticaja sve-toga Pavla da se radujemo s radosnjima i plaćemo sa zaplakanima (usp. *Rim* 12, 15), plaćimo sa stvorenim svijetom koji stenje i uzdiše, čujmo njegov gorki vapaj i odgovorimo djelima na njega, kako

bismo se mi, a i budući naraštaji, mogli i dalje radovati milozvučnoj pjesmi života i nade stvorova.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 16. srpnja 2022.,
spomen Blažene Djevice Marije od Brda Karmela.

FRANJO

PORUKA SVETOGLA OCA FRANJE ZA 37. SVJETSKI DAN MLADIH Svetkovina Krista Kralja 20. studenoga 2022. »Usta Marija i pohiti« (*Lk 1, 39*)

Dragi mladi!

Tema Svjetskog dana mladih u Panami glasila je: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi« (*Lk 1, 38*). Nakon tog događaja, krenuli smo na put prema novom cilju: susretu u Lisabonu 2023., puštajući da u našim srcima ne-prestano odjekuje Božji hitni poziv da *ustanemo*. I tako smo 2020. razmišljali nad Isusovim riječima: »Mladeži, kažem ti, ustanici!« (usp. *Lk 7, 14*). Prošle godine bili smo nadahnuti likom svetog Pavla apostola, kojemu je uskrsli Gospodin rekao: »Ustanici! Postavljam te za svjedoka onoga što si vi-dio« (usp. *Dj 26, 16*). Preostali dio puta do Lisan-bona proći ćemo zajedno s Djemicom iz Nazareta, koja je, odmah nakon navještenja, »ustala i pohitila« (usp. *Lk 1, 39*) pomoći svojoj rođakinji Elizabeti. Zajednički glagol tim trima temama je *ustati*, izraz koji – dobro je to podsjetiti – također ima značenje "uskrsnuti", "probuditi se na život".

U ovim tegobnim vremenima, kada je čo-vječanstvo, već pogodeno traumom pandemije, rastrgano dramom rata, Marija svima nama, a posebno vama, mladima poput nje, pokazuje put blizine i susreta. Iskreno se nadam i čvrsto vjerujem da će iskustvo koje će mnogi od vas doživjeti u Lisabonu u kolovozu sljedeće godine predstavljati novi početak za vas mlade i – zajedno s vama – za cijelo čovječanstvo.

Marija usta

Nakon andelova navještenja, Marija se mogla usredotočiti na samu sebe, na brige i strahove povezane s njezinim novim stanjem. Ali ne, ona se, naprotiv, potpuno pouzdaje u Boga i prije svega

misli na Elizabetu. Ona ustaje i izlazi na svjetlost dana, gdje sve vrvi od života i gdje je sve u pokre-tu. Iako je neočekivana andelova poruka izazvala "potres" u njezinim planovima, ta mlada žena ne dopušta da ostane paralizirana jer je u njoj Isus, snaga uskrsnuća. U sebi već nosi Žrtvovanje, ali uvijek živo Janje. Ustaje i kreće na put, jer je si-gurna da su Božji planovi najbolji mogući projekt njezina života. Marija postaje hram Božji, slika Crkve hodočasnice, Crkve koja izlazi i stavlja se u službu, Crkve koja donosi Radosnu vijest!

Doživjeti prisutnost uskrsloga Krista u vlasti-tom životu, susresti ga "živog", najveća je duhovna radost, eksplozija svjetlosti, koja nikoga ne može ostaviti mirnim. To je nešto što te odmah pokreće i tjera da donosiš tu poruku drugima i svjedočiš radost toga susreta. To je i razlogom žurbe prvih učenika u danima nakon uskrsnuća: »One otido-še žurno s groba te sa strahom i velikom radošću otrčaše javiti njegovim učenicima« (*Mt 28, 8*).

U izvješćima o uskrsnuću često se koriste dva glagola: *probuditi se* i *ustati*. Njima nas Gospodin potiče da izidemo na svjetlo, da pustimo da nas On vodi kako bismo prešli prag svih svojih zatvorenih vrata. »To je značajna slika za Crkvu. I mi, kao Gospodinovi učenici i kao kršćanska zajed-nica, pozvani smo brzo ustatiti kako bismo ušli u dinamičnu stvarnost uskrsnuća i dopustili Gos-podinu da nas vodi putovima koje nam On želi pokazati« (*Homilija na svetkovinu svetih apostola Petra i Pavla*, 29. lipnja 2022.).

Gospodinova Majka uzor je dinamičnim mla-dim ljudima, koji ne stoje nepomično pred zrca-lom, gledajući u njemu vlastiti odraz, niti dopu-staju da postanu "zarobljenici" interneta. Ona je

potpuno okrenuta onome što je izvana. Ona je žena uskrsnica u trajnom stanju "izlaska", izlaznenja iz sebe same prema velikom Drugom koji je Bog i prema drugima, svojoj braći i sestrama, osobito onima koji su u najvećoj potrebi, kao što je bila njezina rođakinja Elizabeta.

...i pohiti

Sveti Ambrozije iz Milana, u svom komentaru na Lukino Evanđelje, piše da je Marija žurno pohitila u gorje »jer se radovala obećanju i željela pobožno izvršiti jednu službu, s poletom koji je plod njezine duboke radosti. Gdje je drugdje, ispunjena Bogom, trebala pohititi ako ne u visine!? Milost Duha Svetoga ne zna za spore, teške korrake«. Marijina žurba stoga je izraz duha revnog služenja, radosnog navještaja i spremnosti da se odmah odgovori na milost Duha Svetoga.

Marija je prihvatala izazov koji je predstavljala njezina starija rođakinja u potrebi i na njega odgovorila. Nije ustuknula, nije ostala ravnodušna. Više je mislila na druge nego na sebe, što je u njezin život unijelo dinamiku i entuzijazam. Svatko od vas se može zapitati: kako odgovaram na potrebe koje vidim oko sebe? Mislim li odmah kako naći opravdanje da oko toga ništa ne poduzimam ili pokazujem zanimanje i stavljam se na raspolaganje? Naravno, ne možete riješiti sve probleme svijeta. Ali možda možete početi s problemima svojih najbližih, s izazovima u vlastitom okruženju. Netko je jednom rekao Majci Terezi: "Ovo što Vi cinite samo je kap u moru". A ona je odgovorila: "Ali da to nisam učinila, ocean bi imao jednu kap manje".

Kad je posrijedi konkretna i hitna potreba, treba djelovati brzo. Koliko ljudi na svijetu čeka da ih posjeti netko tko će se brinuti o njima! Kolike starije osobe, bolesnici, zatvorenici i izbjeglice trebaju naš suosjećajni pogled, naš posjet, brata ili sestru koji će prijeći barijere ravnodušnosti!

Koje "žurbe" pokreću vas, dragi mladi prijatelji? Što je to što vam daje osjetiti da se trebate žurno pokrenuti i naprsto ne možete mirno stajati na svome mjestu? Mnogi ljudi pogodjeni pandemijom, ratom, prisilnim migracijama, siromaštvom, nasiljem i klimatskim katastrofama pitaju se: Zašto se to meni događa? Zašto baš ja? Zašto sada? I tako je središnje pitanje našeg postojanja: za koga sam ja? (usp. postsinodalna apostolska pobudnica *Christus vivit*, br. 286).

Žurba djevojke iz Nazareta je žurba onih koji su od Gospodina primili izvanredne darove i koji

ih jednostavno ne mogu ne dijeliti s drugima, kako bi se na druge izlila neizmjerna milost koju su doživjeli. To je žurba onih koji znaju tuđe potrebe staviti ispred svojih. Marija je primjer mlađe osobe koja ne gubi vrijeme na to da pokuša privući pažnju ili da dobije priznanje od drugih – kao što se događa kad postanemo ovisni o "lajkovima" na društvenim mrežama – već se pokreće i traži najautentičniju vezu s njima koja proizlazi iz susreta, dijeljenja, ljubavi i služenja.

Još od trenutka Navještenja, kad je prvi put krenula u posjet svojoj rođakinji, Marija ne prestaje prolaziti kroz vrijeme i prostor kako bi posjećivala svoju djecu koja trebaju njezinu brižnu pomoć. Naš nas put, *kad je Bog s nama*, vodi izravno u srce svakog našeg brata i sestre. Kolika svjedočanstva dobivamo od ljudi koje je "pohodila" Marija, Isusova Majka i Majka naša! U koliko je dalekih krajeva svijeta Marija – ukazanjima ili posebnim milostima – kroz stoljeća pohodila svoj narod! Gotovo da nema mjesta na svijetu koje nije posjetila. Majka Božja hoda usred svoga naroda, nošena brižnom nježnošću, preuzimajući na sebe teret tjeskobâ i nedacâ. I gdje god postoji njoj posvećeno svetište, crkva ili kapela, tamo njezina djeca hrle u velikom broju. Koliko je samo izraza pučke pobožnosti! Hodočašća, blagdani, prošnje, primanje slikâ u domove i još mnogo toga konkretni su primjeri živog odnosa između Majke Božje i njezina naroda koji se užajamno posjećuju!

Dobra nas žurba tjera prema visinama i prema drugom

Dobra nas žurba uvijek tjera prema visinama i prema drugome. Ali postoji i žurba koja nije dobra, kao što je na primjer ona koja nas može dovesti do toga da živimo površno, da sve shvaćamo olako, bez predanog zalaganja ili pažnje, bez stvarnog sudjelovanja u onome što činimo. To je ona žurba kad živimo, učimo, radimo ili se susrećemo s drugima, a da u to nije uključena glava, a još manje srce. To se može dogoditi u međuljudskim odnosima: u obitelji, kad zapravo nikada ne slušamo zaista druge i ne provodimo vrijeme s njima; u prijateljstvima, kad od prijatelja očekujemo da nas ugosti i zadovolji naše potrebe, ali kad vidimo da je u krizi i da nas treba odmah ga počinjemo izbjegavati i okrećemo se nekom drugome; pa čak i u odnosima sa svojim najdražima, u odnosima među zaručnicima, rijetki imaju strpljenja da se međusobno dobro upoznaju i dublje

razumiju. Isti taj stav možemo pokazati i u školi, na poslu i u drugim područjima svakodnevnog života. Međutim, sve što se u životu odigrava u žurbi teško da će uroditи plodom. Postoji opasnost da će ostati besplodno. Kao što čitamo u knjizi Mudrih izreka: »Namisli marljivoga samo su na korist, a nagloga – onoga koji je u lošoj žurbi – samo na siromaštvo« (21, 5).

Kad Marija konačno stiže u Zaharijin i Elizabetin dom, događa se prekrasan susret! Elizabeta na sebi doživjava čudesni Božji zahvat, koji joj daje sina, iako je već u poodmakloj dobi. Imala bi razloga da prva govori o sebi samoj, ali nije zaokupljena sobom, već se okreće svojoj mlađoj rođakinji i plodu njezine utrobe. Čim čuje njezin pozdrav, Elizabeta se ispunja Duhom Svetim. Ta-kva iznenađenja i nagli izljevi Duha događaju se kad nudimo pravo gostoprimstvo, kad u središte stavljamo gosta, a ne sebe. Vidimo to također u priči o Zakeju. U Lukinom Evandelju (19, 6) čitamo: »Kad Isus dođe na to mjesto, pogleda gore i reče mu: "Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući." On žurno siđe i primi ga sav radostan« (Lk 19, 5-6).

Mnogima se od nas dogodilo da nam je, potpuno neočekivano, Isus došao ususret: u njemu smo prvi put doživjeli blizinu, poštivanje, potpunu odsutnost predrasuda i osuđivanja, pogled milosrđa kakav nikada prije nismo sreli kod drugih. I ne samo to: osjetili smo i da se Isus nije zadovoljio time da nas gleda iz daljine, već nam je želio biti blizu i s nama podijeliti svoj život. Radost tog iskustva potaknula nas je da ga žurno prihvati-mo, da osjetimo hitnu potrebu da budemo s njim i bolje ga upoznamo. Elizabeta i Zaharija ugostili su Mariju i Isusa! Naučimo od to dvoje starijih ljudi što znači gostoprimstvo! Pitajte svoje roditelje, svoje bake i djedove, a i starije članove svojih zajednica što za njih znači biti gostoljubiv prema Bogu i svojim bližnjima. Vrijedi poslušati isku-stva onih koji su vam prethodili.

Dragi mladi, došlo je vrijeme da žurno kre-ne-mo u konkretnе susrete, da zbiljski prihvati-mo one koji su drugačiji od nas, kao što je bio slučaj s mladom Marijom i starijom Elizabetom. Samo tako ćemo moći premostiti udaljenosti između generacija, društvenih klasa, etničkih skupina, kao i svih vrsta grupa i kategorija, pa čak i stati na kraj ratovima. Mladi su uvijek nara novog jedinstva za rascjepkano i podijeljeno čovječanstvo. Ali samo ako imaju sjećanje, samo ako slušaju drame i snove starijih. »Nije slučajno što se rat

vratio u Europu u vrijeme kad s povijesne scene odlazi generacija koja ga je doživjela u prošom stoljeću« (*Poruka za 2. Svjetski dan baka, djedova i starijih osoba*). Potreban je savez između mlađih i starih kako se ne bi zaboravile lekcije iz prošlosti i kako bi se prevladalo polarizacije i ekstremizme ovoga vremena.

U svojoj poslanici Efežanima, Pavao navješta: »Sada pak, u Kristu Isusu, vi koji nekoć bijaste daleko, dođoste blizu – po Krvi Kristovoj. Doista, on je mir naš, on koji od dvoga učini jedno: pregradu razdvojnici, neprijateljstvo razori u svome tijelu« (2, 13-14). Isus je Božji odgovor na izazove s kojima se čovječanstvo suočava u svakom dobu. I taj odgovor Marija nosi u sebi dok ide Elizabetti. Najveći dar koji Marija donosi svojoj starijoj rođakinji jest dar samog Isusa. I njezina konkretna pomoć zasigurno je vrlo dragocjena. Ali ništa nije moglo ispuniti Zaharijin dom takvom radošću i takvom puninom kao prisutnost Isusa u krilu Djevice, koja je postala šator Boga živo-ga među ljudima. U tom planinskom kraju Isus je, samom svojom prisutnošću i bez ijedne riječi, održao svoju prvu "propovijed na gori". U tišini proglašava blaženima malene i krotke koji se uz-daju u Božje milosrđe.

Moja poruka vama, mlađi prijatelji, a ujedno i velika poruka koju Crkva donosi je Isus! Dà, On sám, njegova beskrajna ljubav prema svakome od nas, njegovo spasenje i novi život koji nam je da-rovaо. A Marija je uzor kako prihvati-ti taj neiz-mjerni dar u našemu životu i podijeliti ga s drugi-ma, tako da i mi sami postanemo nositelji Krista, njegove milosrdne ljubavi, njegova velikodušnog služenja napačenom čovječanstvu.

Svi zajedno u Lisbon!

Marija je bila mlada žena poput mnogih od vas. Bila je jedna od nas. Biskup Tonino Bello ovako je o njoj pisao: »Sveta Marija [...] znamo dobro da ti je suđeno ploviti pučinom. Ali ako te silimo da jedriš blizu obale, to nije zato što te že-limo zadržati uz obalu koje se mi držimo, nego zato što te želimo vidjeti tako blizu obala našeg malodušja i tako postati svjesni da smo, poput tebe, pozvani odvažno se otisnuti na pučine slobode« (*Maria donna dei nostri giorni*, San Paolo, Cinisello Balsamo 2012., 12-13).

Kao što sam spomenuo u prvoj poruci ove tri-logije, iz Portugala su u 15. i 16. stoljeću mno-gi mlađi ljudi – uključujući i mnoge misiona-

re – kretali u nepoznate svjetove, također kako bi s drugim ljudima i narodima podijelili svoja iskustva susreta s Isusom (usp. *Poruka za Svjetski dan mladih 2020.*). A upravo je tu zemlju Marija na poseban način željela posjetiti početkom 20. stoljeća, kada je iz Fatime ljudima svih životnih dobi uputila snažnu i zadivljujuću poruku Božje ljubavi, koja nas poziva na obraćenje i istinsku slobodu. Svakom od vas i svakoj od vas ponovno upućujem srdačan poziv da sudjelujete u velikom interkontinentalnom hodočašću mladih, čiji će vrhunac biti proslava Svjetskog dana mladih u Lisabonu u kolovozu sljedeće godine. Ujedno vas podsjećam da ćemo 20. studenoga ove godine, na svetkovinu Krista Kralja, slaviti Svjetski dan mladih u partikularnim Crkvama diljem svijeta. U tome smislu, nedavni dokument Dikasterija za laike, obitelj i život *Pastoralne smjernice za proslavu Svjetskog dana mladih u partikularnim Crkvama* može biti od velike pomoći svima koji su uključeni u pastoralni rad s mladima.

Dragi mladi, velika mi je želja da na Svjetskom danu mladih ponovno iskusite radost susreta s Bogom i svojom braćom i sestrama. Nakon dužog razdoblja odvojenosti i izolacije, u Lisabonu ćemo – uz Božju pomoć – ponovno zajedno otkriti radost bratskoga zagrljaja među narodima i naraštajima, zagrljaja pomirenja i mira, zagrljaja novog misionarskog bratstva! Neka Duh Sveti zapali u vašim srcima želju da ustanete te radost zajedničkog hoda, u sinodalnom stilu, ostavljavajući za sobom sve lažne granice. Sada je vrijeme da ustanemo! Ustanimo žurno! Poput Marije, nosimo Isusa u sebi da ga možemo svima približiti! U ovom lijepom razdoblju vašega života, idite naprijed i ne odgađajte ono što Duh Sveti može učiniti u vama! Od sveg srca blagoslovljjam vaše snove i vaše korake.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 15. kolovoza 2022.,
svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije.

FRANJO

PORUKA PAPE FRANJE ZA 56. SVJETSKI DAN MIRA 1. siječnja 2023.

»A o vremenima i trenucima nije, braćo, potrebno pisati vam. Ta i sami dobro znate da Dan Gospodnji dolazi baš kao kradljivac u noći« (Prva poslanica svetoga Pavla Solunjanima 5, 1-2).

1. Tim je riječima apostol Pavao pozvao zajednicu u Solunu da, u iščekivanju susreta s Gospodinom, ostane postojana, s nogama i srcem čvrsto na zemlji, sposobna pažljivim pogledom promatrati stvarnost i događaje povijesti. Čak i kad se događaji u našem životu čine tragičnima i osjećamo se gurnutima u mračni i teški vrtlog nepravde i patnje, pozvani smo pobrinuti se da nam srce bude otvoreno nadi, staviti svoje pouzdanje u Boga koji nam daje svoju prisutnost, koji nas prati s nježnošću, podupire nas u našim naporima i nastojanjima i, iznad svega, usmjerava nas na našem putu kroz život. Zato sveti Pavao neprestano potiče zajednicu na budnost, traženje dobrote, pravde i istine: »ne spavajmo kao ostali, nego bdijmo i trijezni budimo« (5, 6). To je poziv da budemo budni, da se ne zatvaramo u strah, patnju ili rezignaciju, da ne podlegnemo rastresenosti, da ne klonemo duhom, nego da budemo poput stražara koji znaju ostati budni i uočiti prva svjetla zore, posebno u trenucima najveće tame.

2. COVID-19 nas je bacio u tamnu noć, izbacivši nas iz kolotečine našeg svakodnevnog života, poremetivši naše planove i navike, narušivši prividan mir čak i najprivilegiranijih društava, uzrokujući nesnalaženje i patnju i prouzročivši smrt velikog broja naše braće i sestara.

Našavši se u vrtlogu neočekivanih izazova i u jednoj situaciji koja nije bila sasvim jasna ni sa znanstvenoga gledišta, svijet zdravstva se pokrenuo kako bi ublažio golemu patnju i pokušao pronaći lijek, a jednako tako i političke vlasti koje su morale poduzeti značajne mjere u pogledu organizacije i upravljanja u hitnim situacijama.

Osim tjelesnih simptoma, COVID-19 je izazvao opću slabost koja se ukorijenila u srcima mnogih pojedinaca i obitelji, s nezanemarivim posljedicama, pojačanim dugim razdobljima izolacije i raznim vrstama ograničenja slobode.

Ne smijemo, k tome, zaboraviti da je pandemija dotakla neke neuralgične točke društvenog i gospodarskog poretka, ukazavši na proturječnosti i nejednakosti. Ugrozila je sigurnost zapošljenja mnogih pojedinaca i dodatno pogoršala problem usamljenosti koji uzima sve više maha u našim društvima, naročito usamljenosti najslabi-

jih i najsiromašnijih. Sjetimo se samo, na primjer, milijuna neformalnih radnika u mnogim dijelovima svijeta koji su ostali bez posla i bez ikakvih potpora tijekom razdoblja karantene.

Pojedinci i društvo rijetko napreduju u situacijama koje izazivaju takav osjećaj poraza i gorčine. Tada, naime, dolazi do slabljenja napora koje se ulaže u izgradnju mira kao i do raspirivanja društvenih sukoba, frustracija i nasilja raznih vrsta. U tome smislu, čini se da je pandemija uzdrmala i najmirnije dijelove našeg svijeta, otkrivajući bezbrojne ranjivosti.

3. Nakon tri godine, došlo je vrijeme da se preispitamo, učimo, rastemo i dopustimo da se u nama kao pojedincima i u zajednici dogodi duboka promjena; da iskoristimo ovo povlašteno vrijeme kako bi se pripremili za "dan Gospodnj". Više sam puta ponovio da iz krize nikad ne izlaziš isti: iz nje izlaziš ili bolji ili gori. Pozvani smo danas zapitati se: što smo naučili iz ove pandemijske situacije? Kojim nam je novim putovima krenuti da se oslobođimo okova svojih starih navika, kako bismo bili bolje pripremljeni i odvažili se na nešto novo? Koje znakove života i nade možemo uočiti kako bismo krenuli naprijed i pokušali naš svijet učiniti boljim mjestom?

Nakon što smo se izravno osvjedočili u krhkost koja karakterizira ljudsku stvarnost i našu osobnu egzistenciju, možemo zasigurno reći da najveća lekcija kojoj nas je COVID-19 naučio jest svijest da svi trebamo jedni druge, da je naše najveće, ali i najkrhkije blago ljudsko bratstvo, utemeljeno na našem zajedničkom bogosinovstvu, te da se nitko ne može sâm spasiti. Prijeko je potrebno, stoga, zajedno tražiti i promicati univerzalne vrijednosti koje su putokazi na putu koji vodi do tog ljudskog bratstva. Naučili sam također da povjerenje koje smo polagali u napredak, tehnologiju i učinke globalizacije nije bilo samo pretjerano, nego se pretvorilo u individualističku i idolopokloničku opijenost, ugrovivši jamstva pravde, sklada i mira za kojima tako silno žudimo. U našem svijetu u kojem se sve odvija velikom brzinom, rašireni problemi neravnoteža, nepravdi, siromaštava i marginalizacija vrlo često raspiruju nemire i sukobe, te uzrokuju nasilje, pa čak i ratove.

Dok je s jedne strane pandemija sve to iznijela na vidjelo, s druge strane imali smo priliku otkriti pozitivne stvari kao što su blagodat povratka poniznosti, zatim smanjenje nekih konzumerističkih zahtjeva, obnovljeni osjećaj solidarnosti koji nas poziva da zbacimo sa sebe oklop svoje sebičnosti

i otvorimo se patnjama i potrebama drugih, te, na kraju, predano zalaganje, u nekim slučajevima doista herojsko, mnogih osoba koje su se žrtvovalle kako bi svi mogli što je bolje moguće prebroditi dramu koju je izazvala ta hitna situacija.

Iz tog iskustva proizišla je snažnija svijest koja poziva sve, narode i države, da ponovno u središte stave riječ "zajedno". Naime, upravo zajedničkim naporima, u bratstvu i solidarnosti, gradimo mir, osiguravamo pravdu i prolazimo kroz najbolnije događaje. Najučinkovitiji odgovori na pandemiju bili su, doista, oni u kojima su se društvene skupine, javne i privatne institucije i međunarodne organizacije udružile, ostavljajući po strani svoje partikularne interese, kako bi odgovorile na taj izazov. Samo mir koji se rađa iz bratske i nesebične ljubavi može nam pomoći prevladati osobne, društvene i svjetske krize.

4. I baš kad smo se usudili nadati da je najgore u noći pandemije COVID-19 iza nas, nova strašna nesreća zadesila je čovječanstvo. Svjedoci smo izbjivanja još jedne pošasti: još jednog rata, koji se dijelom može usporediti s COVID-19, no koji je posljedica krivih ljudskih odluka. Rat u Ukrajini odnosi nevine žrtve i širi neizvjesnost, ne samo među onima koji su njime izravno pogodjeni, već, na širi i neselektivan način, i među onima koji tisućama kilometara daleko trpe njegove kolateralne posljedice – dovoljno je podsjetiti samo na probleme s opskrbom žitom i cijene goriva.

To, zasigurno, nije doba nakon COVID-a kakvom smo se nadali ili očekivali. Ovaj rat, kao i svi drugi sukobi diljem svijeta, poraz je za čitavo čovječanstvo, ne samo za strane koje su u njega izravno uključene. Dok je cjepivo za COVID-19 pronađeno, za rat još uvijek nisu pronađena prava rješenja. Sigurno da je virus rata teže pobijediti od virusa koji pograđaju ljudsko tijelo, jer ne dolazi izvana, nego iznutra, iz srca čovječjega nagrđenog grijehom (usp. Markovo Evandelje 7, 17-23).

5. Sto se, dakle, od nas traži? Traži se, prije svega, da dopustimo da nam se srce promijeni izvanredniom situacijom koju smo proživjeli, to jest da dopustimo Bogu da, preko ovog povijesnog trenutka, preobrazi naše uobičajene kriterije tumačenja svijeta i stvarnosti. Ne smijemo više misliti samo na to kako čuvati svoje osobne ili nacionalne interese, nego se moramo voditi idejom općeg dobra, s istančanim osjećajem za zajednički život, odnosno kao "mi" otvoren sveopćem bratstvu. Ne možemo težiti samo tome da zaštitimo same sebe, već je kucnuo čas da se svi zalažemo oko

ozdravljenja našeg društva i našeg planeta, stvarajući temelje za pravedniji i mirniji svijet, ozbiljno predan traženju dobra koje će doista biti opće.

Kako bismo to učinili i živjeli bolje nakon izvanrednog stanja COVID-19, ne možemo zanemariti temeljnu činjenicu: mnoge moralne, društvene, političke i ekonomске krize koje doživljavamo međusobno su povezane, a ono na što gledamo kao na pojedinačne probleme zapravo su jedni drugima uzrok ili posljedica. Stoga smo pozvani na izazove našeg svijeta odgovoriti odgovorno i suosjećajno. Moramo ponovno razmotriti pitanje osiguravanja javnozdravstvene zaštite za sve; promicati mirovne napore za okončanje sukoba i ratova koji i dalje uzrokuju žrtve i siromaštvo; zajednički i složno brinuti o našem zajedničkom domu i provoditi jasne i učinkovite mjere za borbu protiv klimatskih promjena; boriti se protiv virusa nejednakosti i osigurati hranu i pristojan posao za sve, podupirući one koji ne zarađuju niti minimalnu plaću i nalaze se u vrlo teškim situacijama. Sablazan gladovanja cijelih naroda ostaje otvorena rana. Moramo, kroz od-

govarajuće politike, poduzeti odgovarajuće mjere za promicanje prihvaćanja i integracije, posebno u pogledu migranata i onih koji žive kao odbačeni u našem društvu. Samo ako se u tim situacijama budemo predano žrtvovali, s altruističkom željom nadahnutom Božjom beskrajnom i milosrdnom ljubavlju, moći ćemo graditi novi svijet i pomoći u izgradnji Božjeg Kraljevstva, koje je kraljevstvo ljubavi, pravde i mira.

Dijeleći s vama ova razmišljanja, izražavam nadu da ćemo u novoj godini moći hodati zajedno i okoristiti se onim čemu nas povijest može naučiti. Upućujem svoje najbolje želje šefovima država i vlada, čelnim ljudima međunarodnih organizacija i vođama raznih religija. Svim muškarcima i ženama dobre volje želim da uzmognu izgrađivati iz dana u dan, kao mirotvorci, dobru godinu! Neka Marija Bezgrješna, Isusova Majka i Kraljica mira, zagovara nas i čitavi svijet!

Iz Vatikana, 8. prosinca 2022.

FRANJO

II.

BISKUPSKA KONFERENCIJA

BOSNE I HERCEGOVINE

DRUGI SUSRET ČLANOVA BK BiH S PROFESORIMA KBF-A I S ODGOJITELJIMA VBS-A U SARAJEVU

Biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, na blagdan sv. Ćirila i Metodija 5. srpnja 2022., u prostorijama Vrhbosanskog bogoslovog sjemeništa u Sarajevu (VBS) održali su Drugi Susret s profesorima Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (KBF) i odgojiteljima bogoslovne zajednice. Prije susreta biskupi i profesori su u sjemenišnoj crkvi, posvećenoj spomenutim slavenskim apostolima, sudjelovali na svečanom Euharistijskom slavlju na početku kojeg je nadbiskup metropolit vrhbosanski u miru, kardinal Vinko Puljić, predstavnik pape Franje, na ramena mons. Tome Vuksića, nadbiskupa metropolita vrhbosanskog i apostolskog upravitelju Vojnog ordinarijata u BiH, stavio znak metropolitske vlasti – palij, koji je primio od Svetog Oca Franje na svetkovinu sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2022. pod Misom u bazilici sv. Petra u Vatikanu.

Susretom je predsjedao nadbiskup Vukšić, predsjednik Biskupske konferencije BiH i veliki kancelar KBF-a, a sudjelovali su biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić i pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren.

Na susretu je također sudjelovalo 13 profesora KBF-a među kojima i oba poglavara VBS-a.

U uvodnoj riječi nadbiskup Vukšić je zahvalio svima za odaziv i za molitvenu i svaku drugu podršku ističući da biskupi na ovogodišnjem susretu žele čuti i razmišljati zajedno s profesorima i odgojiteljima o onome što je vezano uz život i djelovanje ovog filozofsko-teološkog učilišta i bogoslovne zajednice.

Dekan preč. Darko Tomašević prikazao je trenutno stanje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu te ukazao na sve manji broj studenata i spomenuo pojedine korake koje poduzimaju na planu promocije. Progovorio je i o master studiju Međureligijskog studija i izgradnje mira, razmjeni studenata, osoblju, financijskim

pitanjima, znanstvenoj djelatnosti, međunarodnoj suradnji i drugim aktivnostima. Iznio je pojedine prijedloge i sugestije posebno na planu prevladavanja poteškoća sa sve manjim brojem studenata.

Rektor preč. Zdenko Spajić prikazao je trenutno stanje Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i života bogoslovne zajednice u kojoj također najveću poteškoću predstavlja smanjenje broja svećeničkih kandidata. Ukratko je prikazao tijek obnove bogoslovnog zdanja ukazujući i na potrebu obnove sjemenišne crkve sv. Ćirila i Metodija oštećene tijekom ratnih godina i zubom vremena. Zahvalio je svim bivšim i sadašnjim biskupima za brigu oko života i djelovanja ove institucije prevažne za budućnost biskupijskih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Tijekom diskusije bilo je riječi o propedeutskoj godini koja će na jesen 2022. godine biti pokrenuta na razini svih biskupija Crkve u Hrvata kao priprava za mladiće koji žele postati svećenici. Pošto su konstatirali da ne mogu bitno utjecati na brojna kretanja u društvu u kojem su sve prisutnije poteškoće vezane uz odlazak mlađih ljudi i sve manji natalitet, razmišljali su o onome što mogu učiniti u skladu sa svojom službom i svojim poslanjem.

Bilo je riječi i o povezanosti Katoličkog bogoslovnog fakulteta i Teološko-katehetskog instituta u Mostaru.

Konstatirana je pozitivna činjenica da ovaj KBF po životnoj dobi profesora spada među najmlađe među fakultetima Crkve u Hrvata za što su ponajprije zaslužni biskupi koji su slali i šalju mlađe svećenike ili podupiru vjernike laike da završe poslijediplomski studij i potom uče mlađe naraštaje budućih svećenika, kateheti... na ovom učilištu. Istaknuto je također da diplomirani teolozi mogu obavljati i brojne druge službe ne samo u Crkvi nego i u društvu uopće.

Sarajevo, 6. srpnja 2022.

Tajništvo BK BiH

SJEDNICA VIJEĆA ZA MEDIJE BISKUPSKE KONFERENCIJE BiH

Vijeće za sredstva društvenoga priopćivanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, u utorak 12. srpnja 2022. održalo je svoju redovitu sjednicu pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tome Vukšića, predsjednika Vijeća.

Na sjednici su sudjelovali članovi Vijeća: fra Gabrijel Mioč, ravnatelj i glavni urednik mjesecačnika *Naša ognjišta* iz Tomislavgrada, gospodin Brane Vrbić, dopisnik Hrvatskog radija iz Žepča, fra Janko Čuro, vikar Franjevačke provincije Bosne Srebrenе i direktor *Svjetla riječi*, vlč. Josip Vajdner, glavni urednik *Katoličkog tjednika* i portala *Nedjelja.ba*, fra Iko Skoko, profesor na Sveučilištu i odgojitelj postulanata u Mostaru, te mons. Ivo Tomašević, glavni urednik Katoličke tiskovne agencije BK BiH i tajnik ovog Vijeća.

Nakon što je nadbiskup Vukšić u uvodnoj riječi zahvalio članovima Vijeća za dolazak i sudjelovanje, usvojen je zapisnik s prošle sjednice.

Osvrćući se na obilježavanje 55. Svjetskoga dana društvenih komunikacija, koji je u biskupijskim zajednicama u Bosni i Hercegovini obilježen u nedjelju 26. rujna 2021., nadbiskup Vukšić je zahvalio članovima Vijeća i svim medijskim djelatnicima i svim svećenicima i pastoralnim djelatnicima koji su tom prigodom dali svoj doprinos, ali i svima koji su molili i mole za medijske djelatnike. Posebno je zahvalio bosanskim franjevcima i župljanima u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Tolisi u Bosanskoj Posavini gdje je on te nedjelje predvodio Euharistijsko slavlje.

Tijekom zasjedanja dogovoren je način obilježavanja predstojećeg 56. Svjetskog dana sred-

stava društvenih komunikacija koji će, kao i ranijih godina, u Bosni i Hercegovini biti obilježen u posljednju nedjelju u mjesecu rujnu odnosno 25. rujna 2022. Članovi Vijeća će, prema smjernicama nadbiskupa Vukšića i u suradnji s Generalnim tajništvom i Katoličkom tiskovnom agencijom Biskupske konferencije BiH, pripraviti potrebne materijale i dostaviti ih župama u svim biskupijskim zajednicama u BiH kao i medijima. Nadbiskup Vukšić će dogоворити s banjolučkom biskupom mons. Franjom Komaricom u kojoj će župi Banjolučke biskupije te nedjelje predvoditi Euharistijsko slavlje u skladu s dosadašnjom praksom da naizmjence toga dana slavi Misu u nekoj od župa pojedine dijeceze u BiH.

Nadbiskup Tomo je podsjetio vijećnike da je Stručno tijelo za prijenos liturgijskih slavlja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine na početku 2022. pripremilo i objavilo *Kalendar katoličkih slavlja za medijsko praćenje u Bosni i Hercegovini u 2022. godini* te zamolio da sve potrebne dopune o predstojećim crkvenim događanjima tijekom godine, koja nisu unesena u kalendar, budu dostavljene na adresu Katoličke tiskovne agencije kako bi ih dodali u spomenuti kalendar.

Na kraju sjednice nadbiskup Vukšić je progovorio o nedavno objavljenoj antologiji tekstova o sredstvima društvenih komunikacija od 1936. do 2021. koju su, pod nazivom "Crkva i mediji" objavili Hrvatska biskupska konferencija i Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine u nakladi *Glasa koncila*. Pošto je darovao svakom članu Vijeća primjerak spomenute knjige, razgovarano je o njezinom predstavljanju u pojedinim biskupijskim sjedištima u Bosni i Hercegovini. (kta)

PRIOPĆENJE S 84. REDOVITOZ ZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Članovi Biskupske konferencija Bosne i Hercegovine održali su, 13. i 14. srpnja 2022., u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci svoje 84. redovito zasjedanje. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vučić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH. Delegati Hrvatske i Slovenske biskupske konferencije mons. Bože Radoš, biskup varaždinski, i mons. Franc Šuštar, pomoćni biskup ljubljanski, prenijeli su bratsku podršku članova svojih Konferencija te se osvrnuli na najvažnija crkvena događanja u svojim zemljama.

Nakon što se na razini opće Crkve u biskupijama i biskupskim konferencijama pojedinim zemalja privodi kraju prva etapa trogodišnjeg sinodskog hoda XVI. Redovite opće skupštine Biskupske sinode, koja će održati u Vatikanu u listopadu 2023. na temu: Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje., biskupi su se zajednički osvrnuli na sažetke koje su Biskupskoj konferenciji BiH dostavili biskupijski sinodski timovi na čelu s generalnim vikarima iz Banje Luke, Mostara i Sarajeva. Također su razmotrili prijedlog sažetka Biskupske konferencije BiH i dali potrebne smjernice za njegovu doradu nakon čega će biti dostavljen Generalnom tajništvu Biskupske sinode u Rimu. Zahvalni su svima koji su se aktivno i molitvom uključili u sinodski proces u svim biskupijskim zajednicama u Bosni i Hercegovini u otvorenosti poticajima Duha Svetoga i u nastojanju da rastu u vjeri kao pojedinci i kao zajednice.

Biskupi su razmotrili i prihvatali Izvješće Nadzornog vijeća Caritasa Bosne i Hercegovine o djelovanju Caritasa BiH u 2021. godini.

Sa zanimanjem su saslušali Godišnje izvješće o djelovanju Caritasa Bosne i Hercegovine u 2021. godini i aktivnostima koje je provodio prema svome Statutu i Strateškom planu. Sa žaljenjem su primili na znanje informaciju da je smanjeno zanimanje partnera i donatora za financiranje aktivnosti Caritasa BiH kao i da državni fondovi samo simbolično podupiru rad ove karitativne institucije te da većina fondova Europske unije nije dostupna Caritasu BiH. Upoznati su također s provedbom akcije Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH koju provodi Hrvatski Caritas

prema odluci Hrvatske biskupske konferencije, i s obilježavanjem Nedjelje Caritasa u biskupijskim zajednicama u BiH. Zahvaljuju djelatnicima Caritasa BiH i biskupijskih Caritasa sa sjedištima u Banjoj Luci, Mostaru i Sarajevu što su i u vrijeme ograničenja zbog pandemije koronavirusa provodili gotovo sve svoje karitativne projekte pomažući ljudima u potrebi. Također zahvaljuju brojnim dobročiniteljima i podupirateljima za njihov doprinos naporima karitativnih djelatnika da pomognu ljudima u potrebi.

Biskupi su se osvrnuli na Đakonsku pastoralnu godinu koja je provedena na razini svih biskupijskih zajednica i obje franjevačke provincije u Bosni i Hercegovini tijekom akademske 2021./2022. godine i razmišljali o poboljšanju njezine provedbe. Zahvalni su svima koji su uključeni u njezino ostvarenje.

Nakon što su dali završne smjernice za proslavu 5. Obiteljskog dana u Bosni i Hercegovini, biskupi pozivaju sve članove svojih biskupijskih zajednica kojima je to moguće a posebno vjernike iz susjednih župa, da se i ove godine ujedine na Euharistijskom slavlju u nedjelju 31. srpnja 2022. u crkvi Svetе Obitelji na Kupresu. Također potiču sve župne i druge crkvene zajednice da te nedjelje obilježe Obiteljski dan i 2. Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba. Podsjećaju na Poruku pape Franje upućenu za taj Dan pod naslovom: "Rod donose i u starosti" (Ps 92, 15) koji će u Bosni i Hercegovini biti obilježen 31. srpnja 2022. kao i prošle godine u sklopu Obiteljskog dana.

Na inicijativu Vijeća europskih biskupskih konferencija, biskupi pozivaju sve župne i druge crkvene zajednice u svim biskupijama da na blagdan Uzvišenja Svetog Križa, 14. rujna 2022., u večernjim satima organiziraju klanjanje pred Presvetim kao izraz blizine i solidarnosti cijele Crkve u Europi ujedinjene u molitvi za ratom zahvaćenu Ukrajinu.

U duhu crkvenog socijalnog nauka biskupi pozivaju sve na društvenu odgovornost. U tom smislu potiču na razboritost i mir u ovo predizborni vrijeme i na odgovorno sudjelovanje u izborima kao i na pravovremenu registraciju onih koji to trebaju učiniti.

Radni dio zasjedanja biskupi su oba dana započinjali zajedničkim Misnim slavljima i proželi

molitvom Božanskog časoslova. Na blagdan sv. Bonaventure, nebeskog zaštitnika Banjolučke biskupije i katedrale u petak, 15. srpnja sudjelovat će na Euharistijskom slavlju u katedrali u 10 sati. Predsjedat će biskup banjolučki mons. Franjo Komarica, koji će tom prigodom proslaviti zlatni jubilej - 50 godina svećeništva zajedno sa svojim

dugogodišnjim suradnikom u Biskupsom ordinarijatu mons. Antom Orlovcem. Prigodnu propovijed uputit će nadbiskup metropolit vrhbosanski u miru kardinal Vinko Puljić.

Banja Luka, 14. srpnja 2022.

Tajništvo BK BiH

KARDINAL PULJIĆ PREDVODIO MISNO SAVLJE NA 5. OBITELJSKI DAN U BiH U KUPRESU

Peti Obiteljski dan u Bosni i Hercegovini i Drugi Svjetski dan djedova, baka i starijih osoba svečano je proslavljen u nedjelju, 31. srpnja 2022. u vjernicima ispunjenoj župnoj crkvi Svetе Obitelji u Kupresu.

Nakon što su okupljeni vjernici zajedno izmolili krunicu i imali prigodu pristupiti sakramenu ispovjedi, Euharistijsko slavlje predvodio je nadbiskup metropolit vrhbosanski u miru kardinal Vinko Puljić u zajedništvu s predsjednikom Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim i apostolskim upraviteljem Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomom Vukšićem, biskupom mostarsko-duvanjskim i apostolskim upraviteljem trebinjsko-mrkanskim mons. Petrom Palićem i predsjednikom Vijeća za obitelj BK BiH mons. Markom Semrenom, pomoćnim biskupom banjolučkim.

U svom pozdravu kupreški župnik vlč. Tomislav Mlakić zahvalio je biskupima što su svojom nazočnošću posvjedočili "blizinu maloj, kućnoj, obiteljskoj Crkvi, osobito obiteljima koje su pritisnute križevima neuposlenosti, razdvojenosti i bolesti". Zahvalio je i braći svećenicima, osobito generalnom vikaru mons. Slađanu Čosiću, generalnom tajniku BK BiH mons. Ivi Tomaševiću, arhiđakonu mons. Pavu Jurišiću i drugim svećenicima koji su se pridružili obiteljskom hodočasnicičkom molitvenom hodu". Zahvalio je također RTV Herceg Bosne, Laudato TV, Radiju Mariju BiH, Radiju Kupresu i svim drugim televizijskim i radiopostajama "koje su Misno slavlje prenijele u domove onih koji nisu mogli doći u kuprešku crkvu – osobito onih koji su prikovani za svoje bolesničke postelje". Zahvalio je svima koji su na bilo koji način sudjelovali u organizaciji 5. obiteljskog dana BK BiH i doprinijeli da molitveni vikend na Kupresu bude dostojanstven i lijep od

ministranata preko čitača do zbara pod ravnjem maestra Petra Tokića.

Prije početka Misnog slavlje kardinal Puljić je u predvorju crkve blagoslovio vitraje Svetе Obitelji, blaženog Alojzija Stepinca, sv. Jeronima i kraljice Katarine koje je iznad ulaznih crkvenih vrata izradio akademski slikar i dekan Likovne akademije na Širokom Brijegu gosp. Svetislav Cvetković – Sveti, a darovale pojedine obitelji kojima je na kraju Mise predan pretisak vitraja.

Obraćajući se okupljenima, kardinal Puljić je podsjetio da je 2013. godine posvetio ovu župnu crkvu Svetoj Obitelji te da upravo u toj crkvi na 5. Obiteljski dan u BiH posebno mole za posvećenje svih obitelji. Kazao je da također mole za djedove, bake i sve starije osobe kao i za državne vlasti da donose takve zakone koji će pomoći da zažive istinske vrijednosti i bude zaštićena obitelj, a ne zakone protivne Božjim zakonima. Pozvao je na molitvu Svetoj Obitelji da čuva svaku obitelj, ali i narod i cijelo čovječanstvo kao velike obitelji.

Prigodnu propovijed uputio je nadbiskup Vukšić koji je na početku srdačno pozdravio "sve obitelji okupljene i ujedinjene u molitvi u povodu Petog obiteljskog dana: sve djedove i bake, očeve i majke, sinove i kćeri". Pozdravio je i "sve biskupe i svećenike, redovnike i redovnice, predvodnike i članove naših biskupija, župa i redovničkih zajednica koje su naše duhovne obitelji" i zahvalio im za njihovo "služenje i za duhovnu, savjetodavnu i materijalnu skrb za obitelji". Zahvalio je i članovima Vijeća za obitelj Biskupske konferencije BiH "za pripravu ovoga duhovnog zajedništva" te "župniku, njegovu pomoćniku i svim njihovim suradnicima koji nas svake godine u ovoj prigodi rado i velikodušno prime" te "dragim pjevačima, koji ove godine dolaze iz Tomislava grada, Stipića, Bukovice i Seonice".

"Kao zajednica Isusovih vjernika okupljeni smo danas u povodu Petog obiteljskog dana u ovoj lijepoj crkvi na Kupresu. Ona je posvećena Svetoj Obitelji pa nas i to nuka da već na početku ovoga razmatranja sve svoje obitelji, jednako one koje su okupljene na ovoj svetoj Misi kao i one koje nam se pridružuju svojim pobožnim molitvama u crkvama po našim župama, preporučimo u zagovor Bogorodice Djevice Marije i njezina zaručnika blaženoga Josipa. Po njihovu zagovoru molimo Božji blagoslov za sve obitelji iz kojih potječemo i u kojima živimo, kao i za svaku obitelj u svijetu. Molimo za njihovu sreću, uspjeh, blagostanje i duhovni rast svakoga njihova člana. Molimo da muževi i žene jačaju u međusobnoj ljubavi i povjerenju te budu otvoreni za novi život. Njihov je, naime, jedinstveni privilegij i poslanje, čast i dostojanstvo u tomu što, po rađanju novih slika i prilika Božjih, nastavljaju Božje djelo stvaranja... Najvažnije što otac može učiniti svojoj djeci jest da voli njihovu majku. A najvažnije što majka može učiniti svojoj djeci jest da voli njihova oca. I najvažnije što njih dvoje zajedno mogu učiniti svojoj djeci jest da njihova djeca vide i znaju da se oni vole i da se u takvu obiteljskom okruženju odgajaju i odrastaju", kazao je nadbiskup Tomo dodajući da "za sreću nije dovoljna samo kuća već je potreban dom" prema prastaroj mudrosti "da kuću grade ruke, a dom gradi srce" odnosno da je "u srcu pravo bogatstvo, a u lisnici samo novac".

"Molimo posebice za obitelji koje su ugrožene nedostatkom slege i povjerenja, manjkom sigurnih i dostatnih sredstava za život, koje traže svoj krov nad glavom ili sigurno radno mjesto. Molimo i za one koji imaju lijepe kuće a izgubili su dom, kao i za one koji imaju pune lisnice a u srcu nemaju bogatstva. Molimo da, po zagovoru Josipa i Marije i također uz našu konkretnu pomoć i solidarnost, svi nađu prava rješenja za svoja iskušenja. I molimo neka odgovorni na vlasti potrebe i prava obitelji uvijek drže na vrhu važnih pitanja za koja treba tražiti najbolja rješenja jer, davno je rečeno da i snaga nacije proizlazi iz zdrave obitelji i doma", kazao je predsjednik Biskupske

konferencije BiH ističući podsjećajući na biblijski nauk "da se oca i majku poštuje ne samo zbog duga prema onima koju su nas rodili nego i radi vlastite sreće".

"Isus je rođen u obitelji u kojoj je imao također djeda i baku: Joakima i Anu, čiji smo zajednički blagdan proslavili prije nekoliko dana. A vrlo blizu spomenutom blagdanu, u četvrtu nedjelju mjeseca srpnja, Katoličke crkva od 2021. godine obilježava svjetski dan djedova i baka i starijih osoba. Ove godine je to pod geslom: 'Rod donose i u starosti' (Ps 92,15). Då, upravo tako: Rod donose i u starosti. Jer netko je djed samo zato što je otac nečijeg oca ili nečije majke, a netko je baka samo zato što je rodila nečiju majku ili nečijeg oca. I zahvaljujući samo njima postoje sinovi i kćeri, unuci i unuke. Oni su poput nekoga stabla zasađenog u prošlost na kojemu lista naša sadašnjost. Da njih nije bilo, mi ne bismo ni postojali ni donosili rod. I upravo zato svojim bakama i djedovima svi duguju veliku zahvalnost. Oni su, kad se tako promatra, 'živi znakovi dobrohotnosti Boga koji daruje život u izobilju', rekao je nadbiskup Vukšić oslanjajući se ovogodišnju *Poruku pape Franje za II. svjetski dan djedova, baka i starijih osoba*.

"U poruci za njihov ovogodišnji dan papa Franjo veli: 'Blagoslovljena je kuća u kojoj živi starija osoba! Blagoslovljena je obitelj u kojoj se starije poštuje', kazao je nadbiskup Tomo te svoju propovijed zaključio sljedećom molitvom: *Sveta nazaretska obitelji, Isuse, Mariju i Josipe, učini i od naših obitelji mjesto zajedništva i ognjišta molitve, istinske škole evangelja i male domaće Crkve. Sveta nazaretska obitelji, neka se nikada više u obiteljima ne događaju nasilja, zatvaranja i podjele: neka svaki onaj koji je ranjen ili sablažnjen ubrzno upozna utjehu i ozdravljenje. Sveta nazaretska obitelji, daj da se ponovno u svima nama probudi svijest o svetom i nepovredivom značenju obitelji, njezinoj ljepoti u Božjoj namisli. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen*".

Nakon Svete mise napravljena je i zajednička fotografija ispred ulaza u crkvu. (kta)

32. SJEDNICA STALNOGA VIJEĆA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Stalno vijeće Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održalo je svoju 32. sjednicu u utorak, 27. rujna 2022. u prostorijama Nadbiskupske rezidencije u Sarajevu. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vukšić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su: biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić, potpredsjednik BK BiH, zatim pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren i generalni tajnik BK BiH mons. Ivo Tomašević.

Biskupi su se osvrnuli na provedbu zaključaka Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine donesenih na 84. redovitom zasjedanju održanom u Banjoj Luci, 13. i 14. srpnja 2022.

Članovi Stalnog vijeća su također razmotrili važnije dopise pristigle nakon posljednjeg zasjedanja BK BiH u Banjoj Luci te dali potrebne smjernice Tajništvu BK BiH.

Tijekom zasjedanja dogovoren je dnevni red 85. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije BiH koji će održati, 4. i 5. studenog 2022. u Sarajevu.

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine je, uoči održavanja općih izbora, sa svoga 84. redovitog zasjedanja, koje je održano u srpnju 2022. godine u Banjoj Luci, poručila: "U duhu crkvenoga socijalnog nauka biskupi pozivaju sve na društvenu odgovornost. U tom smislu potiču na razboritost i mir u ovo predizborni vrijeme i na odgovorno sudjelovanje u izborima kao i na pravovremenu registraciju onih koji to trebaju učiniti."

Sada, s 32. redovite sjednice Stalnoga vijeća biskupi pozivaju sve katoličke vjernike da, u odgovornosti za društvo u kojem žive, izidu na izbole i svoj glas, slobodno i u skladu sa svojom savješću, dadnu osobama i programima za koje smatraju da su u skladu s naukom Katoličke Crkve, a pozivaju i sve ostale da, tijekom glasovanja i kasnije primjene rezultata izbora, vršeći svoju društvenu odgovornost, dosljedno poštuju pojedinačna i kolektivna prava svakoga čovjeka i naroda.

27. rujna 2022.

Tajništvo BK BiH

NOVI NUNCIJ U BiH MONS. FRANCIS ASSISI CHULLIKATT

Papa Franjo imenovao je u subotu, 1. listopada 2022. indijskoga nadbiskupa mons. Francisia Assisia Chullikatta novim apostolskim nuncijem u Bosni i Hercegovini.

Kako je izvijestio Tiskovni ured Svetе Stolice mons. Chulikatt na novu službu dolazi iz Kazahstana gdje je bio nuncij za Kazahstan, Kirgistan i Tadžikistan od 2016.

Roden je 20. ožujka 1953. u Bolgattyju. Za svećenika je zaređen 1978. Papa u miru Benedikt

XVI. imenovao ga je 2006. naslovnim nadbiskupom Ostre i nuncijem u Iraku i Jordanu. Službu stalnoga promatrača pri Ujedinjenim narodima obavljao je od 2010. do 2016. te nuncij za Kazahstan, Kirgistan i Tadžikistan od 2016. do 2022.

U Bosni i Hercegovini će naslijediti mons. Liguja Pezzuta čije je odreknuće od službe prihvatio papa Franjo 31. kolovoza 2021. zbog navršene dobi.

POTPISAN PROTOKOL O SURADNJI IZMEĐU RADIOTELEVIZIJE BOSNE I HERCEGOVINE I BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

U ponedjeljak, 3. listopada 2022., u svečanom salonu Radiotelevizije Bosne i Hercegovine (BHRT) u Sarajevu, potpisana je Protokol o suradnji između spomenute Radiotelevizije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kojim BiH "prihvaćaju uzajamnu suradnju o medijskom praćenju važnijih crkvenih događanja na teritoriju BK BiH i svih pitanja značajnih za vjerski život katolika, uključujući i suživot s pripadnicima crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini".

Protokol o suradnji potpisali su generalni direktor Radiotelevizije Bosne i Hercegovine gospodin Belmin Karamehmedović i predsjednik Biskupske konferencije i predsjednik Vijeća za sredstva društvene komunikacije BK BiH mons. Tomo Vukšić, nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH.

U uvodnoj riječi urednik redakcije Religijskog programa na BHT1 gospodin Haris Bilalović pozdravio sve uzvanike te spomenuo da se potpisivanje Protokola pada na drugu godišnjicu osnivanja spomenute redakcije dodajući da je ova televizija i prije toga godinama pratila brojna crkvena događanja. Govoreći o važnom doprinosu Katoličke Crkve na planu mira i dijaloga, podsjetio je i na jučerašnji poziv pape Franje na prestanak rata u Ukrajini.

Generalni direktor Karamehmedović u svom je obraćanju istaknuo dugogodišnju dobru suradnju između Radiotelevizije BiH i Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini. Podsjetio je na zahtjevni projekt BHRT-a, a riječ je o izravnom cjelodnevnom prijenosu svih događaja na sedam lokacija u glavnom gradu BiH tijekom pohoda pape Franje Bosni i Hercegovini, 6. lipnja 2015. Kazao je da su tom prigodom primili brojne čestitke. Rekao je da BHRT želi biti na službi svim građanima pa tako i katolicima u Bosni i Hercegovini i izrazio otvorenost za buduću suradnju.

U svom obraćanju nadbiskup Vukšić je podsjetio da "već mnogo godina postoji obostrano korisna suradnja između raznih ustanova Katoličke crkve u BiH i Radiotelevizije BiH". "Za to zahvaljujemo Vama i Vašim suradnicima, Vašim prethodnicima i njihovi suradnicima. Sa svoje strane kroz cijelo to vrijeme nastojali smo, koliko

je bilo do nas, izići u susret djelatnicima Vaše medijske kuće, kao i drugima, i vjerujem da će se takva suradnja nastaviti i u budućnosti", kazao je predsjednik BK BiH.

"Na putu dogovaranja i suradnje, prije određenoga vremena nastala je zamisao da se potpiše i Protokol o suradnji između Biskupske konferencije BiH i Radiotelevizije BiH kako bi se ta suradnja još više poboljšala a danas, ovim činom potpisivanja Protokola o suradnji, dosadašnja ideja odsada postaje stvarnost. Bogu hvala! U ime Biskupske konferencije zahvaljujem svim ljudima dobre volje. Posebice vama koji danas sudjelujete u ovom činu. A kao predstavnik Katoličke Crkve, koja je otvorena prema svima i svakoga želi uključiti, u duhu dijaloga i suradnje za opće dobro i društvenu slogu, izražavam želju da ovo bude početak sličnoga dogovaranja Katoličke Crkve također sa svima ostalima koji već jesu ili će biti zainteresirani za suradnju", kazao je nadbiskup Vukšić.

"U ime svih ostalih biskupa koji su podržali zamisao potpisivanja Protokola, i u svoje osobno ime, svesrdno podržavam svrhu ovoga Protokola koja je naznačena u njegovu uvodu: Ovim Protokolom Radiotelevizija i Biskupska konferencija prihvaćaju uzajamnu saradnju o medijskom praćenju važnijih aktivnosti Katoličke Crkve o svim pitanjima značajnim za vjerski život katolika, uključujući i poboljšanje vjerskog i međureligijskog života i prijateljski suživot s pripadnicima drugih vjerskih zajednica i crkava u BiH. U službi jačanja dobra, širenja suradnje i prijateljstva među ljudima, neka dragi Bog blagoslovi ovo djelo i njegovu primjenu!", poručio je predsjednik Bk BiH nadbiskup Tomo Vukšić.

Na kraju su direktor Karamehmedović i nadbiskup Vukšić razmijenili prigodne darove. Gospodin Belmin je darovao snimljeni svezak "Antologija BH sevdalinki", a nadbiskup Tomo je dao nedavno otisnutu knjigu pod naslovom "Crkva i mediji" napominjući da je to zajednički projekt Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Također je darovao knjigu pod naslovom "Stanje katoličkih župa na području Bosne i Hercegovine između 1991. i 2011. godine" autora Franje Marića.

Nakon potpisivanja Protokola o suradnji uslijedila je izjava za medije.

Nazočnim novinarima nadbiskup Vukšić kazao je da se upravo potpisanim protokolom prije svega potvrđuje dosadašnja odlična suradnja između BHRT-a i BK BiH, odnosno ove medijske kuće sa svim biskupijama u BiH. Pojasnio je da je protokol rezultat dosadašnjih razgovora o načinu da dobri suradnju učine još boljom te izrazio uvjerenje da će potpisivanje protokola upravo tome doprinijeti. "Doprinijet će, također, suradnji i s drugima i drukčijima, dijalogu, međureligijskom dijalogu i, uopće, toleranciji i prijateljstvu. Željeli smo ovime pokazati da je dogovaranje moguće, i evo, ideja, koja je do danas bila samo zamisao, pretvorila se u stvarnost. I zaista mi je vrlo draga što se to dogodilo", kazao je nadbiskup Vukšić.

Generalni direktor Karamehmedović potvrdio je da ovo današnje potpisivanje predstavlja samo učvršćivanje odličnih odnosa ove dvije institucije koji, kako je kazao, traju već godinama. Izrazio je nadu u nastavak dobrih odnosa i u razvijanje uspješne suradnje i sa drugim vjerskim zajednicama u BiH. "Radiotelevizija BiH je servis svih građana ove države i stoji na raspolaganju da ispuni svoju zadaću: da, prije svega, informira, obrazuje, zabavi svoje gledateljstvo", istkanuo je gosp. Karamehmedović dodavši da su vrata Radiotelevizija BiH "više nego otvorena za ovakvu i, naravno, svu sličnu suradnju".

Program je završen bilateralnim susretom u Direkciji BHRT-a. (kta)

SJEDNICA UPRAVNOG VIJEĆA CARITASA BIH

U ponedjeljak, 10. listopada 2022. god., u Biskupskom ordinarijatu u Banjoj Luci održana je redovna sjednica Upravnog vijeća Caritasa Bosne i Hercegovine, izvijestili su iz Caritasa BiH.

Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vukšić, predsjednik Caritasa BiH i predsjednik Biskupske konferencije BiH. Kao članovi Upravnog vijeća sudjelovali su generalni vikari iz Banje Luke i Mostara mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki, i don Nikola Menalo te ravnatelj Caritasa BiH mons. Tomo Knežević i ravnatelji dijecezanskih Caritasa iz Sarajeva, Mostara i Banje Luke vlč. Mirko Šimić, don Željko Majić i mons. Miljenko Aničić. Zapisnik je vodio djelatnik Caritasa BiH gosp. Miroslav Valenta.

Nakon molitve i pozdrava nadbiskupa Vukšića prihvaćen je predloženi Dnevni red i usvojen zapisnik prošle redovne sjednice održane 23. svibnja 2022.

Na sjednici se raspravljalo o aktualnim temama važnim za daljnju izgradnju i djelovanje Caritasa BiH kako bi isti što kvalitetnije ostvario svoje poslanje u karitativnom životu Katoličke Crkve u BiH prema važećim crkvenim, karitativnim, državnim i statutarnim odredbama i zakonima.

U središtu konstruktivne rasprave i zaključaka bile su, između ostalih, sljedeće teme: usvajanje Godišnjeg plana općeg, projektnog i finansijskog poslovanja Caritasa BiH za 2023. prema važećim statutarnim i zakonskim odredbama, pomoć Caritasa BiH žiteljima Ukrajine, migrantska kriza kroz razne karitativne aktivnosti na prostoru BiH, obilježavanje Nedjelje Caritasa u BiH 2022. "Tko je moj bližnji?" (prigodni plakat, Molitva vjernika: Poruka predsjednika Caritasa BiH, Obraćanje ravnatelja Caritasa BiH...), aktivnosti u vezi s višenamjenskim centrom Caritasa BiH, a dogovorenih su i termini predstojećih susreta kao i teme za pojedine važnije susrete (susret predsjednikâ, nacionalnih i nad/biskupijskih ravnatelja Caritasa u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj u Banjoj Luci od 10. do 12. listopada 2022.) te razmotreni pojedini važniji dopisi.

Osim sjednice Upravnog vijeća Caritasa BiH ovih se dana održavaju u Banjoj Luci: sastanak Upravnog vijeća Caritasa BiH, zatim voditelja Regionalnih ureda nacionalnih Caritasa koji još uvijek djeluju u BiH i ovogodišnji susret predsjednika, nacionalnih i nad/biskupijskih ravnatelja Caritasa u BiH i u Hrvatskoj. (kta)

PRIOPĆENJE S 85. REDOVITOZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su 4. i 5. studenog 2022., u prostorijama Nadbiskupske rezidencije u Sarajevu, svoje 85. redovito zasjedanje. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vukšić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su svi njezini članovi. Također su sudjelovali delegat Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metodija mons. Ladislav Nemet, biskup zrenjaninski, i delegat Hrvatske biskupske konferencije mons. Milan Zgrablić, nadbiskup koadjutor zadarski, te izrazili bratsku blizinu svih biskupa i izvjestili o važnim crkvenim događanjima na teritoriju svojih Konferencijskih.

Biskupima se na početku zasjedanja pridružio i otpravnik poslova Apostolske nuncijature u BiH mons. Amaury Medina Blanco koji je prenio pozdrave novog apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini nadbiskupa Francisa Assisija Chullikatta.

Biskupi su saslušali izvješća svojih delegata: s Plenarne skupštine Vijeća europskih biskupske konferencije održane online 27. i 28. listopada 2022.; sa susreta predsjednika Biskupske konferencije Srednje i Istočne Europe održanog 24. i 25. listopada 2022. u Budimpešti (Mađarska); sa Simpozija o mladima održanog u organizaciji Vijeća europskih biskupske konferencije od 20. do 23. listopada 2022. u Krakovu (Poljska); sa 65. zasjedanja Sabora Hrvatske biskupske konferencije održanog 17. i 18. listopada 2022. u Zagrebu; s izvanredne 21. skupštine Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH održane 3. rujna 2022. u Žepču, te sa Susreta generalnih tajnika Biskupske konferencije Središnje Europe održanog 3. i 4. listopada 2022. u Tirani (Albanija).

U duhu zajedničkog dokumenta Kongregacije za redovnike i svjetovne institute i Kongregacije za biskupe, izdanog 14. svibnja 1978. pod naslovom "Kriteriji o odnosima između biskupa i redovnika" (Mutuae Relationes), biskupi su razmišljali o suradnji s redovnicima, redovnicama i njihovim ustanovama. Zahvalni su svim redovnicima i redovnicama koji daju svoj dragocjeni doprinos u biskupijskim zajednicama u Bosni i Hercegovini svojim životom, molitvom i radom te posebno angažmanom u pastoralnom djelovanju. Godišnji susreti u organizaciji Biskupske

konferencije s Konferencijom viših redovničkih poglavara i poglavarica u BiH i s franjevačkim provincijalima iz Sarajeva i Mostara te Međudječanski susreti, na kojima također sudjeluju franjevački provincijali, kao i susret redovnika i redovnica iz BiH, poznat kao Redovnički dan, na kojem redovito sudjeluje i predstavnik Biskupske konferencije, blagoslovljene su prigode za izgradnju još bolje suradnje na dobro svih članova biskupijskih zajednica. Biskupi su svjesni poteškoća s kojima se susreću redovničke zajednice kao i druge crkvene ustanove, ali i mnogi drugi u Bosni i Hercegovini, zbog nepovrata imovine oduzete nakon Drugog svjetskog rata, ali i drugih neriješenih pitanja poput financiranja pojedinih ustanova korisnih za društvenu zajednicu, neriješenog zdravstvenog osiguranja itd. Potiču voditelje svih crkvenih ustanova da, ukoliko to još nisu učinili, prikupe potrebnu dokumentaciju o postojećoj i o oduzetoj imovini. Također potiču sve redovničke zajednice, poštujući njihovu autonomiju, na trajnu suradnju s dijecezanskim biskupima na planu pastoralnog djelovanja radeći na izgradnji živih i istinskih crkvenih zajednica i zajedništva između svećenikâ, redovnika i laika. U duhu sinodalnog hoda, koji je održan u svim biskupijskim zajednicama i koji je u tijeku, ističu da sinodalnost započinje u pojedinim vjernicima: promjenom mentaliteta, osobnim obraćenjem, u zajednici ili bratstvu, u kući, na poslu, u crkvenim ustanovama, a zatim se širi na službe i poslanje te da Sinoda o sinodalnosti Crkve ima glavnu svrhu probuditi osjećaj zajedništva u Crkvi, oživjeti sudjelovanje svih, učiniti sve protagonistima i nastojati donijeti poruku Evangelijske do kraja zemlje.

Biskupi su razmotrili apostolsko pismo pape Franje "Desiderio desideravi" o liturgijskoj formaciji naroda Božjega od 29. lipnja 2022. u kojem se Sveti Otac obraća ne samo biskupima, svećenicima i redovnicima, nego i laicima. U duhu spomenutog apostolskog pisma u početku kojeg Sveti Otac citira Isusove riječi upućene apostoliima: "Svom sam dušom čeznuo (latinski: Desiderio desideravi) ovu pashu blagovati s vama prije svoje muke" (Lk 22,15), biskupi potiču sve svećenike da uvijek slave Euharistiju svjesni da je riječ o istinskom Kristovu bogoslužju u njegovoj po-

svemašnjoj podložnosti Očevoj volji te da svi suđionici budu svjesni da su Kristovi pozvanici kao i da se Kristova žrtva – iako jedinstvena i neponovljiva – u bogoslužju ostvaruje u zajedništvu sa svim ljudima "iz svakoga plemena i jezika, puka i naroda" (Otk 5,9). Pridružuju se pozivu Svetoga Oca upućenom cijeloj Crkvi da ponovno otkrije, čuva i živi istinitost i snagu kršćanskog bogoslužja, tako da ljepota kršćanskog slavljenja ne bude nagrđena površnim i pojednostavljenim shvaćanjem njezine vrijednosti ili da se ona na bilo koji način instrumentalizira kako bi Euharistija za sve bila sakrament pobožnosti, znak jedinstva i vez ljubavi. Pozivaju posebno svećenike, ali i sve članove biskupijskih zajednica da svakoga dana otkrivaju ljepotu bogoslužja te pobožnim slavljenjem i sudjelovanjem na liturgijskim činima šire Božji duh odupirući se, kako veli papa Franjo, opasnoj napasti "duhovne svjetovnosti".

Dogovoren su sljedeći termini zasjedanja Biskupske konferencije BiH tijekom 2023. godine: 21. i 22. ožujka u Mostaru koje će započeti večernjim Misnim slavlјem na liturgijsku proslavu svetkovine sv. Josipa 20. ožujka u katedrali Marije Majke Crkve; 13. i 14. srpnja u Banjoj Luci koje će završiti 15. srpnja Euharistijskim slavlјem u katedrali sv. Bonaventure te 6. i 7. studenog u Sarajevu

koje će započeti 5. studenog zajedničkom Euharistijom u katedrali Srca Isusova. Šesti Obiteljski dan u Bosni i Hercegovini bit će proslavljen, 30. srpnja u Kupresu, a započet će Misom uočnicom 29. srpnja. Treći Susret članova BK BiH s profesorima Katoličkog bogoslovnog fakulteta i s odgojiteljima Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa bit će 5. srpnja u Sarajevu. Središnje Euharistijsko slavlje u okviru Tjedna solidarnosti 2023. godine bit će u treću korizmenu nedjelju u župi Svih Svetih u Aladinićima pokraj Stoca. Biskupi su također odlučili da održavanje Susreta svećenika u Bosni i Hercegovini bude redovito svake treće godine u prvu srijedu u mjesecu lipnju.

U četvrtak, 3. studenog 2022. biskupi su slavili Svetu misu u katedrali Srca Isusova. Predsjedao je nadbiskup Vukšić, a propovijedao je biskup Nemet. U petak, 4. studenog biskupi su slavili Euharistiju u kapeli Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i susreli se s bogoslovnom zajednicom. Predsjedao je nadbiskup Vukšić, a prigodnu propovijed uputio je potpredsjednik Biskupske konferencije BiH mons. Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski.

Sarajevo, 5. studenog 2022.

Tajništvo BK BiH

NADBISKUP VUKŠIĆ I BISKUP PALIĆ GOVORILI NA TISKOVNOJ KONFERENCIJI O 85. REDOVITOM ZASJEDANJU BISKUPSKE KONFERENCIJE BIH

Na kraju 85. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, 5. studenog 2022., na tiskovnoj konferenciji za novinstvo održanoj u prostorijama Nadbiskupske rezidencije u Sarajevu, o tijeku zasjedanja govorili su predsjednik i potpredsjednik BK BiH mons. Tomo Vukšić, nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH, i mons. Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski.

Na početku je generalni tajnik BK BiH mons. Ivo Tomašević pročitao Priopćenje s 85. redovitog zasjedanja BK BiH.

U svom osvrtu nadbiskup Vukšić je najprije pozdravio sve prisutne i zahvalio svim medijskim

djelatnicima ističući da ih Crkva smatra svojim prijateljima i suradnicima u svom poslanju. Potom je kratko progovorio o jednoj od tema upravo završenog zasjedanja, a to su međusobni odnosi između različitih ustanova unutar Katoličke Crkve.

"Vama je vjerojatno poznato da Katolička crkva unutar sebe ima mnogo različitih ustanova koje, uglavnom pa sve, uživaju pravni subjektivitet unutar same Crkve i prema državnom ustroju, odnosno, prema državnom zakonu. Prije svega, potrebno je uskladiti djelovanje tih ustanova unutar same Crkve onda i odnose prema društvenoj zajednici. Osim naših župa, u kojima djeleju mnogi redovnici posebiceoci franjevci, tu su i druge različite ustanove, kao što su naše škole,

dječji vrtići, starački domovi, domovi za osobe u teškom stanju bolesti, u terminalnom stanju bolesti, i druge različite humanitarne ustanove, koje postoje i djeluju u našoj Crkvi. Neke od njih vode i biskupije, neke od njih redovničke zajednice, i zaista je potrebno usklađivanje i dogovaranje kako u smislu organizacije onog redovitoga dušobrižničkoga djelovanja tako i u smislu ovoga organiziranja dobrotvornog djelovanja koje vrši Crkva. Mnogo je takvih obaveza i poslova između tema koje smo spomenuli. Osim ovog redovitoga djelovanja, tu je i pitanje imovine, pitanje zdravstvenoga osiguranja vjerskih službenika, ne samo katoličkih, nego vjerskih službenika općenito u Bosni i Hercegovini. Naravno, kada se radi o ovome posljednje spomenutom, ali i o mnogim drugim temama kao što je zdravstvena skrb u, recimo, našim domovima nije moguće to organizirati bez dogovora i suradnje s nadležnim držanim ustanovama, odnosno javnim ustanovama, kao što su različiti državni uredi, medicinsko osoblje, medicinske strukture, bolnice itd... Zahvalni smo svima koji nam u tom smislu pomažu. Naravno, tražit ćemo, koliko je to moguće, rješenja i za ona pitanja koja su još uvijek otvorena" kazao je nadbiskup Vukšić.

Osvrćući se na upravo završeno zasjedanje biskup Palić se najprije pridružio zahvali i pozdravima nadbiskupa Vukšića. U nastavku je govorio o apostolskom pismu pape Franje "Desiderio desideravi" i liturgiji kao sastavnom dijelu života Crkve i potrebi za njenim valjanim razumijevanjem.

"Kao što ste čuli, jedna od tema na ovome zasjedanju bilo je i apostolsko pismo pape Franje 'Desiderio desideravi'. Kako je to uobičajeno u crkvenim dokumentima, naziv dolazi od prvih riječi kojima taj dokument počinje, a radi se o liturgijskoj formaciji Božjega naroda. Liturgija je sastavni dio života Crkve, a na osobit način Euharistija kao vrhunac tog života kojemu teži, prema kojemu se ravna cjelokupni život jedne vjerničke zajednice. Tako smo na temelju tog Papinog pisma progovorili o onim dobrim i pozitivnim stanjima koje liturgija ima i sa sobom nosi. Ali, nažalost, događaju se i nekakva kriva razumijevanja ili krivi načini toga slavlja. S tim u vezi je važno, kako za svećenike tako i za svakog kršćanina, uvjek posvećivati iznova važnost liturgije i njezin pravi smisao te dostoјno slaviti liturgijske čine" kazao je biskup Palić.

Jedan od novinara je podsjetio da su biskupi sa svog zasjedanja, održanog 4. i 5. studenog 2021.

u Sarajevu izrazili "zabrinutost zbog neodgovornoga ponašanja i nepromišljenih izjava pojedinih političkih predstavnika" te pozvali sve, "koji kao izabrani predstavnici sudjeluju u vlasti i donose odluke, i sve koji oblikuju medijski prostor, da se suzdrže od teških riječi i uvreda i da poštuju pojedinačna i kolektivna prava ljudi, konstitutivnih naroda i manjinskih grupa". Primjetio je da i nakon izbora ima dosta teških riječi te se zanimalo za mišljenje biskupa.

"Dakle, mi smo tada rekli ovo što ste vi citirali. Naravno, i ovaj put možemo samo ponoviti tu izjavu, odnosno misao te izjave i, koliko je god moguće, sa svoje strane želimo doprinijeti pomirenju, razumijevanju, dijalogu i dogovaranju kako bi cijelo društvo krenulo naprijed. Dakle, mi imamo trajno mišljenje kad su te stvari u pitanju", odgovorio je nadbiskup Tomo.

Na novinarsko pitanje u vezi s međureligijskim dijalogom u Bosni i Hercegovini, nadbiskup Vukšić je odgovorio: "Crkva Katolička je uvijek na strani dijaloga. I ono što ja mogu i ovoga puta ponoviti, to je stav i mene kao nadbiskupa i naše Biskupske konferencije i svih nas, i želimo na tom području ustrajati. U svom pozdravnom govoru ja sam kazao da je trenutno papa Franjo na svom putovanju u Bahreinu, između ostalog i radi jačanja međureligijskoga dijaloga. Mi stojimo na toj strani, mi molimo za međureligijski dijalog i učiniti će sve što je moguće da međureligijski dijalog i svaki drugi dijalog u ovome društvu ojača. Vama je vjerojatno poznato da sam ja kao profesor trideset godina na Katoličkom bogoslovnom fakultetu predavao dijalog i sudjelovao u dijalogu i da želim nastaviti na taj način koliko god bude moguće. I koliko bude do mene, učiniti će sve da iz dana u dan dijalog napreduje."

Na pitanje, jesu li biskupi razgovarali na zasjedanju o tome što bi trebalo učiniti da se zaustavi trend sve većeg odlaska posebno mladih ljudi iz Bosne i Hercegovine, biskup Palić je odgovorio: "Iz Priopćenja sa zasjedanja je vidljivo da je na našoj Biskupskoj konferenciji sudjelovao mons. Milan Zgrablić kao delegat Hrvatske biskupske konferencije koji je u svom interventu upoznao biskupe s rezultatima nedavnog popisa stanovništva u Hrvatskoj. U Hrvatskoj je također vidljiv pad broja stanovnika, a samim tim i broja vjernika. Što se Bosne i Hercegovine tiče u više sam navrata o tome govorio. Mi imamo ovdje jednu dodatno komplikiranu situaciju. Komplikiranost te situacije uzrokovana je naravno i, ajmo reći,

političkim ozračjem u ovoj zemlji. Kada kažem političko ozračje onda tu mislim na pravnu sigurnost i na sve druge uvijete ili preduvjete koji su potrebni da bi netko imao dostojan život, normalan život, da bi studenti nakon svoga studija imali prigodu za zaposlenje itd... Crkva sa svoje strane može učiniti ono što u svakom trenutku i u ovakvim uvjetima čini, a to je s jedne strane evanđeoski buditi nadu i pomoći ljudima da ustraju u onome što su izabrali i što žele živjeti, način na koji žele živjeti. S druge strane, naše jedino sredstvo je pozivati sve institucije da, koliko je god to moguće, sa svoje strane učine sve kako bi se uvjeti za opstanak i ostanak ljudi poboljšali."

Na pitanje jedne novinarke o predstojećem vremenu Adventa, biskup Palić je odgovorio: "Advent je izrazito katoličko liturgijsko vrijeme. Prema tome, postoje mnogi načini obilježavanja. Po

gradovima gdje živi brojnija katolička populacija obilježava se i raznim manifestacijama. Mi bismo kao Katolička Crkva, naravno, i kao vjernici htjeli da se u ovome konzumerističkom društvu ne izgubi duh Adventa, a duh Adventa je prije svega nutarnja duhovna priprava na blagdan Isusova rođenja. Sve ovo što se uz to organizira - javne manifestacije, može pridonijeti jedino u tom smislu u kojemu pomažu rastu zajedništva i međusobnom boljem razumijevanju. Ali ponavljam, to su dvije različite stvarnosti. Jedna je stvarnost izvanjski načini organiziranja različitih sadržaja, ali za nas kao kršćane katolike osobito bitna je ova druga duhovna priprava za Božić. Vrijeme adventa je vrijeme iščekivanja, vrijeme nade, i u tom smislu naravno želimo otvoriti te horizonte nade jer je nama u ovome društvu nada na poseban način potrebna." (kta)

33. SJEDNICA STALNOGA VIJEĆA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Stalno vijeće Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održalo je svoju 33. sjednicu u petak, 16. prosinca 2022. u prostorijama Nadbiskupske rezidencije u Sarajevu. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vukšić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su: biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić, potpredsjednik BK BiH, zatim pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren i generalni tajnik BK BiH mons. Ivo Tomašević.

Biskupi su saslušali izvješće o provedbi zaključaka donesenih na 85. redovitom zasjedanju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, održanom 4. i 5. studenog 2022. u Sarajevu, te dali potrebne smjernice.

Članovi Stalnog vijeća dogovorili su sastav delegacije koji će, na čelu s predsjednikom Tomom Vukšićem predstavljati Biskupsku konferenciju Bosne i Hercegovine na kontinentalnoj sinodskoj

skupštini koja će se održati od 5. do 12. veljače 2023. u Pragu u organizaciji Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE).

Biskupi su prihvatali prijedlog dnevnog reda XXV. zajedničkog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine koje će se održati, 23. siječnja 2023. u Zagrebu.

Biskupi su razmotrili važnije dopise pristigli nakon prošlog redovitog zasjedanja te dali potrebne smjernice za njihovo rješavanje.

Biskupi pozdravljaju Odluku Europskog vijeća da Bosni i Hercegovini dodijeli status zemlje kandidata za Europsku uniju. Upućuju svoje molitve Gospodinu Bogu da svim ljudima, a posebno onima kojima su povjerene odgovorne službe, dadne mudrosti i razbora na putu promicanja mira, pravde, uzajamnog poštovanja, suradnje i povjerenja među ljudima i narodima.

Sarajevo, 16 prosinca 2022.

Tajništvo BK BiH

III.
MOSTARSKO-DUVANJSKA
I
TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA

ČESTITKA U POVODU PROSLAVE 25. OBLJETNICE POŽEŠKE BISKUPIJE

Mostar, 19. kolovoza 2022.
Prot.: 1160/2022

Preuzvišeni gospodin
Mons. ANTUN ŠKVORČEVIĆ, biskup
Trg Sv. Trojstva 18
34000 POŽEGA

Preuzvišeni gospodine biskupe!

Primio sam Vaš poziv za sudjelovanje na slavlju 25. obljetnice Požeške biskupije koje će održati u Voćinu, 21. kolovoza 2022. godine.

Žao mi je, što zbog ranije preuzetih i neodgovarajućih obveza, neću moći sudjelovati na spomenutom slavlju. Ovim putem jamčim svoju duhovnu, molitvenu i bratsku blizinu Vama, kleru, redovnicima i redovnicama i svemu vjernom puku Požeške biskupije i upućujem Vam srdačne čestitke u povodu 25. obljetnice osnutka Požeške biskupije.

Svih ovih godina pratili smo s radošću ustroj, napredak i život mlade Požeške Crkve. Vjerujemo i nadamo se da će Gospodin Isus Krist, koji je isti jučer, danas i uvijek, i dalje svojom milošću pratiti nastojanja Požeške biskupije u ostvarenju poslanja koje joj je Gospodin povjerio u našem vremenu i na tom prostoru.

Radujući se sa svima nazočnima ovoj proslavi, srdačno Vas i bratski u Gospodinu pozdravljajam, moleći zagovor Blažene Djevice Marije, Majke Crkve, svetoga Lovre i bl. Alojzija Stepinca, zaštitnika Požeške biskupije.

S izrazima osobitog poštovanja i bratske blizine,

✠ Petar Palić
Mostarsko-duvanjski biskup
Apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanski

OKRUŽNICA O EUHARISTIJSKOM KLANJANJU ZA MIR U UKRAJINI

Mostar, 9. rujna 2022.
Prot.: 1301/2022

**Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama, Kristovim vjernicima
u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji**

Draga braćo i sestre!

Biskupi BKBiH na svom 84. redovitom zasjedanju održanom u Banjoj Luci 13. i 14. srpnja 2022. odlučili su odazvati se inicijativi Vijeća europskih biskupske konferencije te pozvati župne i druge zajednice u svojim biskupijama da na blagdan Uzvišenja Svetoga Križa, 14. rujna 2022. u večernjim satima organiziraju klanjanje pred Presvetim kao izraz blizine i solidarnosti cijele Crkve u Europi ujedinjene u molitvi za ratom zahvaćenu Ukrajinu.

Ovime Vas obavještavam da će osobno u srijedu, 14. rujna 2022., na svetkovinu Uzvišenja Svetoga Križa i obljetnicu posvete katedrale Marije Majke Crkve u Mostaru (1980.), predvoditi Euharistijsko klanjanje u 17,30 sati, a zatim Euharistiju u 18 sati u mostarskoj katedrali.

Pozivam sve koji mogu da se toga dana u 17,30 sati u našoj mostarskoj katedrali pridruže pobožnosti i sudjelujemo u Euharistiji te ujedinimo svoja srca u molitvi za mir u Ukrajini i u svijetu.

Braću svećenike, redovnike i redovnice pozivam da istoga dana, po mogućnosti u večernjim satima, učine isto u svojim župnim i redovničkim zajednicama ili prema najavljenom rasporedu svetih misa ili drugih slavlja.

U privitku dopisu šaljem brošuru za ovu prigodu, koju je priredila Talijanska biskupska konferencija.

Zahvalan za otvorenost Vašega srca u molitvi, zazivam na sve Božji blagoslov.

Uz pozdrav u Gospodinu,

✠ Petar, biskup

POZIV NA SVEĆENIČKU SKUPŠTINU

Mostar, 12. rujna 2022.
Prot.: 1297/2022

Dijecezanskim i redovničkim svećenicima u biskupijama Svima

Poštovana braćo svećenici!

Ove ćemo godine novu pastoralnu godinu započeti zajedničkim susretom svih svećenika, dijecezanskih i redovničkih, koji su dekretom određeni za pastoralne službe u našim biskupijama. Želja nam je da na početku pastoralne godine svi zajedno razmotrimo određena pitanja koja se tiču pastoralnog djelovanja, a sve u cilju bolje usklađenosti i zajedništva u pastoralnim pothvatima.

Ovime vas pozivam na Svećeničku skupštinu koja će se održati, kako je i predviđeno pastoralnim kalendarom, **u srijedu, 21. rujna 2022., s početkom u 10 sati u duhovno-pastoralnom centru "Emaus" u Bijelom Polju.**

Dnevni red je sljedeći:

10,00 – Molitva trećeg časa

10,10 – Pozdrav i uvod u rad Skupštine – **mons. Petar Palić, biskup**

10,25 – Radni dio Skupštine (teme i izvješća)

Pastoral ministranata (**don Ivan Aničić**, povjerenik)

Pastoral mladih (**don Branimir Bevanda**, povjerenik)

Obiteljski pastoral (**don Krešo Puljić**, povjerenik)

Zaručnički tečajevi

Slavlje sakramenta Potvrde u župama

Župna ekomska vijeća

Kanonske vizitacije

Primopredaje župa

Razno

Završetak je predviđen u 13 sati zajedničkim objedom.

Na Skupštinu su obvezni doći svi svećenici, bilo dijecezanski, bilo redovnički koji imaju dekret dijecezanskoga biskupa za pastoralnu službu u biskupiji.

Želeći Vam Božji blagoslov u Vašem radu, srdačno Vas u Gospodinu pozdravljam i radosno očekujem.

✠ *Petar, biskup*

DAN TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE

Mostar, 14. rujna 2022.
Prot: 1315/2022

SVEĆENICIMA I VJERNICIMA TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE

Poštovana braćo svećenici, dragi vjernici!

TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA u nedjelju, 25. rujna 2022. slavi svoj liturgijski i crkveni Dan, svetkovinu Svetoga Mihovila Arkanđela, zaštitnika biskupije, euharistijskim slavljem s početkom u 12 sati u katedralnoj i župnoj crkvi

Rođenja Blažene Djevice Marije. Ove ćemo se godine zahvalno sjetiti i prvog spomena biskupije 1022. godine u buli pape Benedikta VIII.

Molim i pozivam sve župnike Trebinjsko-mrkanske biskupije da sa svojim župljanima spomenute nedjelje dođu u Trebinje, kako bismo očitovali svoje biskupijsko zajedništvo. Molio bih, također,

da se dolazak prijavi don Anti Luburiću, biskupskom vikaru za Trebinjsko-mrkansku biskupiju.

Ovim potičem i pozivam i sve svećenike inkardinirane u Trebinjsko-mrkansku biskupiju i sve one koji djeluju na župama iste biskupije, kao i druge župnike i svećenike Mostarsko-duvanjske biskupije

da nastoje doći u Trebinje, kako bismo zajednički proslavili dan Trebinjsko-mrkanske biskupije.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

✠ Petar Palić

Mostarsko-duvanjski biskup
Apostolski administrator Trebinjsko-mrkanski

POZDRAVNI GOVOR BISKUPA PETRA NA SVEĆENIČKOJ SKUPŠTINI

Draga braćo svećenici, dijecezanski i redovnički! Radosno vas pozdravljam na ovom našem sastanku, našoj ovogodišnjoj svećeničkoj skupštini. Među nama pozdravljam generalnog vikara don Nikolu Menala, ravnatelja Caritasa don Željka Majića, kojem zahvaljujem za gospodarstvo. Iako je ova kuća naša kuća, ipak po načelu supsidijskosti ima netko tko vodi brigu o svemu ovome, pa i da se mi ovdje osjećamo ugodno.

Možda ste se zapitali čemu ovaj susret, odnosno ova svećenička skupština?

Nije mi poznato jesu li susreti ovakvog oblika postojali prije u našim biskupijama. Međutim, nakon dvogodišnje službe u ovim našim biskupijama, nakon promatravanja, osluškivanja svećenika i vjernika laika, razmišljanja, a i na temelju poslanja koje biskupska služba sa sobom nosi u višestrukom odnosu odgovornosti, odlučio sam da bi bilo dobro, poželjno i svršishodno, uz ostale naše susrete na biskupijskoj, odnosno dekanatskim razinama ili na razini provincije, upriličiti jedan susret svih svećenika, dijecezanskih i redovničkih, na početku pastoralne godine kako bismo razmjenili iskustva i dotaknuli se tema koje su važne u našem pastoralnom djelovanju.

Za ovaj uvod neka nam posluži liturgija riječi današnjega dana, blagdana sv. Mateja, apostola i evanđeliste.

Sveti Pavao piše Efežanima:

"Braćo!

Zaklinjem vas ja, sužanj u Gospodinu:
sa svom poniznošću i blagošću,
sa strpljivošću
živite dostoјno poziva kojim ste pozvani!
Podnosite jedni druge u ljubavi;
trudite se sačuvati jedinstvo Duha
svezom mira!" (Ef 4, 1-3)

Zajedništvo s Bogom, zajedništvo s drugima, s braćom i služenje drugima – tri su izazova koji se stavljaju i pred nas danas.

1. Početak svakog našeg djela, našeg služenja mora započeti našim zajedništvom s Bogom, koje se događa po molitvi, a osobito u euharistiji. Sačuvati i stvoriti prostor u svojem životu, gdje Boga možemo čuti i gdje nam Bog može govoriti veliki je izazov za sve nas danas.

Nužno je potrebno provoditi vrijeme s Bogom, kako bismo uvijek bili svjesni tko smo i kome smo poslani i što Bog očekuje od nas.

S tim u vezi, zahvaljujem svima koji su obavili svoje godišnje duhovne vježbe i uredno poslali obavijest. Nije obavijest radi kontrole, ali pokazuje ozbiljan pristup vlastitoj želji za rastom u spoznaji Boga i življenu svoga poslanja. Hvala i onima koji su obavili duhovne vježbe, ali nisu poslali obavijest, u nadi da će to čim prije učiniti. Zahvala i onima koji će do kraja godine obaviti svoje duhovne vježbe i pokazati svoju svećeničku zrelost i odgovornost.

2. Drugi izazov pred kojim se uvijek iznova nalazimo jest zajedništvo s drugima. Da bismo bili sposobni stvarati zajedništvo i raditi na zajedništvu, potrebno je znati da smo ljubljeni i da nismo sami. Živimo u svijetu, u kojemu se, nažalost, ljubav pretvara u nasilje, poljupci u ugrize, slušanje u prisluškivanje, a nježni pogledi se zlorabe. Ako njegujemo zajedništvo s Bogom i vjerujemo njegovu glasu, onda smo sposobni stvarati zajedništvo. Zajedništvo nije uvijek romantika. Ali u zajedništvu možemo živjeti samo ako nam je srce duboko ukorijenjeno u Bogu.

Papa Franjo će u pobudnici "Radost evanđelja" reći da nas "način na koji se odnosimo prema drugima ozdravljuje, umjesto da nas čini bolesnim". I poziva nas da ne "dopustimo da nam se ukrade zajedništvo". (EG 92)

Stoga zahvaljujem svima vama na današnjem dolasku, a pozivam vas da ukažete braći koja danas nisu s nama, a to će i osobno učiniti, na važnost ovakvih, ali i svih drugih susreta, bilo na biskupijskoj, bilo na dekanatskoj razini. Ako sami nismo svjesni važnosti našega zajedništva, kako ćemo svoje vjernike odgajati za župno, a onda i za biskupijsko zajedništvo?

3. Ako pokušamo čuti glas Božje ljubavi u zajedništvu, onda ćemo brzo osjetiti da smo poslani služiti. I to je treći izazov.

Zajednica nije malo sigurno mjesto, u kojemu će provesti svoj život ugodno. Isus je osnovao apostole, zajednicu da bi ih poslao u svijet da naviještaju Radosnu vijest. Nismo pozvani samo u zajedništvo s Bogom i međusobno, nego da služimo ljudima.

Stoga, ovakvi trenuci našega zajedništva, trebaju nam pomoći da sačuvamo prostor za govor s Bogom, prostor za molitvu. Ovi trenuci nam trebaju pomoći da sačuvamo prostor za izgradnju zajedništva, a da ne budemo posesivni.

Želja mi je da ova naša skupština danas bude prigoda kako bismo sebe učvrstili u svom poslanju i jedni drugima dali podršku u našem služenju ljudima i na našem putu naviještanja Radosne vijesti.

Papa Franjo kaže svima nama, i svećenicima i laicima, da smo poslani biti "kvasac u svijetu". A to znači "naviještati i nositi Božje spasenje u ovaj svijet, koji se često gubi i koji ima potrebu dobiti odgovore koji ohrabruju, koji daju nadu, koji daju novi polet na putu." (EG, 114).

Što se tema i programa današnje skupštine tiče, iz poziva ste mogli zaključiti da je temama dan pastoralni naglasak, odnosno dodane su teme koje su mi se učinile važnima i na koje bih želio skrenuti pozornost svima vama.

Prijedimo na uvodne misli o današnjim temama.

Don Antonio Fallico, profesor i pastoralni djelatnik (župnik 1981-2014), začetnik pokreta za obnovu župnoga pastoralu u poimanju župe kao "zajednice zajednica", a ne samo kao određenog teritorija, kaže da 'slaba točka' pastoralna naših kršćanskih zajednica ima korijene u tradicionalizmu i klerikalizmu, u svojevrsnom spiritualizmu, integrizmu, liturgizmu i ritualizmu odnosno sakramentalizmu, često 'bez pokrića' odnosno evangelizacijske podloge. Nemali broj pastoralnih djelatnika – prezbitera i laika troši sve najbolje snage u organiziranju tzv. pastoralna hitnosti, koji se iscrpljuje uglavnom u vjeronauku

za djecu, dijeljenju sakramenata i obredima, održavanju objekata, uredovanju, asistencijalnom caritasu, služenju misa kojima se 'pokriva' svaki događaj, čime se često misa devalvira, zanemarujući pritom bogatstva drugih oblika liturgije, koji imaju izričito evangelizacijski karakter. Drugim riječima, liturgijsko-pobožni pastoral mora se nužno revidirati i obogaćivati evangelizacijskim pastoralom.

Fallico se zauzima za svojevrsni troplet u evangelizacijskom pastoralu, izrečen trima riječima, koje je Krist upotrijebio: DOĐI – SLIJEDI ME – IDI!

Prva riječ DOĐI odnosi se na sve, jer Bog poziva sve, i našu braću i sestre, u ambijentu u kojemu živimo.

Dругa riječ SLIJEDI ME znači obraćenje prema radikalnosti evanđeoske poruke. Odnosno, to znači usmjeriti svoj pogled prema onima koji su najpotrebniji naše pozornosti. Papa Franjo – pastoral milosrđa.

Treća riječ IDI označava poslanje, koje je svatko prema svom staležu, dužan ostvariti bilo u Crkvi, bilo u socijalnom ili političkom životu.

Mjesna, odnosno partikularna Crkva, utjelovljena u vremenu i prostoru, organizirana je na ljudski način, jer uzima svoj povijesni oblik.

Temeljni problem koji danas proizlazi iz promišljanja o župi i župnom pastoralu je dvostruk.

S jedne strane, je li župa još uvijek u svojoj konkretnoj vidljivosti sposobna naviještati i živjeti Kristovo spasenje u njegovoj punini?

S druge strane, je li župa još uvijek institucionalno predstavlja značajan prostorni i vremenski oblik za suvremeni svijet?

Kongregacija za kler izdala je 29. lipnja 2020. dokument pod nazivom: "Pastoralno obraćenje – župne zajednice u službi evangelizacijskog poslanja Crkve", u kojemu nalazimo odgovore na mnoga pitanja suvremene problematike.

Izraz "župa", u svojoj etimologiji, odnosi se na "dom" naroda Božjeg, "susjedstvo", pa se stoga odnosi na "kućne crkve" početaka kršćanstva, kasnije razvijene u crkve na određenom području. Danas se kontekst potpuno promjenio: povećana mobilnost znači da se "životi ljudi sve manje postovjećuju s definiranim i nepromjenjivim kontekstom, radije se odvijaju u "globalnom i plunalnom selu"; s druge strane, digitalna kultura je nepovratno promjenila shvaćanje prostora, kao i jezika i ponašanja ljudi, posebice onih mlađih generacija.

Otuda i poziv pape Franje, od samog početka svoje službe, da "traži nove putove", odnosno "traži put navještanja Evandjelja".

To zahtijeva, priznaje se u Dokumentu, da "povjesna institucija župe ne ostane zatočenicom imobilizma ili zabrinjavajuće pastoralne monotonije, nego, naprotiv, mora provoditi onu "dinamiku izlaženja" koja kroz suradnju između različitih župnih zajednica i ojačano zajedništvo između klerika i laika, čini da bude stvarno usmjerena prema evangelizacijskom poslanju, toj zadaći cjelokupnog Božjeg naroda, koji kroz povijest korača kao "Božja obitelj" i koji se u sinergiji svojih različitih članova trudi oko rasta čitavoga crkvenog tijela". (br. 123)

U poglavlju VIII.f u kojem se govori o redovnim i izvanrednim oblicima povjeravanja pastoralne skrbi za župne zajednice, govori se o posvećenim osobama. Obuhvaća dva broja: 83 i 84.

U broju 83. dokument govori općenito o prisutnosti u župnoj zajednici osoba "koje su oda-brale živjeti posvećenim životom". Ta stvarnost nije izvan i nije neovisna o životu mjesne Crkve, nego "predstavlja poseban način prisutnosti u njoj, koji je označen evanđeoskom radikalnošću i koji posjeduje svoje specifične darove", kaže se.

U broju 84. dokument naglašava doprinos koji posvećeni muškarci i žene mogu dati evangelizacijskom poslanju župne zajednice.

U prvom redu je biti – onim što jesu, odnosno "iz svjedočenja radikalnoga nasljedovanja Krista zavjetovanjem evanđeoskih savjeta" posvećene osobe daju svoj doprinos.

Zatim iz onoga što čine, odnosno provodeći u djelo ono što je u skladu s karizmom svake pojedine ustanove (npr. kateheza, caritas, formacija, pastoral mladih, skrb za bolesne).

Što se konkretno franjevaca i sv. Franje tiče, znamo da Franjo nije dao svijetu novi nauk; niti je predložio novo teološko tumačenje. Njegov život, međutim, stvara svjetlo i snagu obnove koju tek treba ostvariti. To svjetlo i ta snaga dolaze iz povratka Evandjelu, koje rađa pokret bratskog života. Franjo želi reći da se Bog počinje rađati tamo gdje počinje autentično ljudsko bratstvo. Muškarci i žene današnjice traže autentične veze, kao što je to kod sv. Franje. Smatram da je najveći izazov današnjeg franjevca živjeti u bratstvu. A to će, posljedično, biti i veliki doprinos evangelizacijskog poslanja Crkve.

S tim u vezi vjerujem i očekujem od svih da date svoj doprinos promišljanjem i raspravom kako bismo zajedno mogli izgrađivati ovu "Božju obitelj" čiji smo i mi dio i za koju nosimo odgovornost.

Za svaki konstruktivni prijedlog i konstruktivnu kritiku unaprijed zahvaljujem.

Emaus – Bijelo Polje, 21. rujna 2022.

OKRUŽNICA O SLAVLJU SAKRAMENTA POTVRDE U MOSTARSKO-DUVANJSKOJ I TREBINJSKO-MRKANSKOJ BISKUPIJI

Mostar, 26. rujna 2022.
Prot.: 1360/2022

ŽUPNICIMA, UPRAVITELJIMA ŽUPA I ŽUPNIM VIKARIMA U MOSTARSKO-DUVANJSKOJ I TREBINJSKO- MRKANSKOJ BISKUPIJI svima

Poštovana braćo svećenici!

Ovim putem želim svakom osobno zahvaliti na nazočnosti na našoj svećeničkoj skupštini i na doprinosu u raspravi o pastoralnim temama. Nekoliko smo važnih tema dotaknuli i bit će potrebno raspraviti ih konkretnije i sveobuhvatnije, kako bismo donijeli i konkretne upute za provedbu.

S obzirom na početak priprave za slavlje sakramenta Potvrde, kako se na temelju rasprave na svećeničkoj skupštini ne bi stekli krivi dojmovi a onda pojedinci počeli postupati po "poticajima svoga duha", što ne vodi dobroj praksi, **za ovu pastoralnu godinu, što se tiče slavlja sakramenta Potvrde, ništa se ne mijenja** niti s obzirom na priručnik priprave, niti na dob podjele sakramenta, niti po pitanju kumstva.

Temu slavlja sakramenta Potvrde stavit ćemo na dnevni red drugih biskupijskih tijela, čija bi mišljenja biskup, također, trebao čuti i na temelju toga donijeti konkretnе upute.

Što se tiče slavlja sakramenta Potvrde sljedeće, 2023., godine, molim sve župnike i upravitelje župa da do 10. listopada 2022. Biskupskom ordinarijatu dostave:

popis krizmanika s osnovnim podacima (ime i prezime, datum i godina rođenja)
prijedlog dva željena termina za slavlje sakramenta Potvrde.

Dovoljno je službeni dopis skenirati i uputiti elektroničkom poštom na:
kancelar@biskupija-mostar.ba

Što se tiče susreta s krizmanicima (ispita), na snazi ostaje odredba od 6. travnja 2022., Prot. 265/2022, odnosno odredba Prot. 209/2021 od 15. ožujka 2021.

Zahvalan za Vašu suradnju, sručno Vas i s poštovanjem pozdravljam i na Vas osobno i vjernike koji su Vam povjereni zazivam obilje Božjeg blagoslova.

✠ Petar, biskup

ODLUKA O OSNIVANJU ŽUPNIH EKONOMSKIH VIJEĆA

Mostar, 14. studenoga 2022.
Prot.: 1607/2022

Župnicima i župnim upraviteljima u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji

Poštovani župnici i župni upravitelji!

Polazeći od činjenice:

da crkveni dokumenti naučavaju da su svi krštenici članovi jednog Božjeg naroda (LG 32), i da su vjernici laici podobni da im hijerarhija povjerava obavljanje neke crkvene službe i zadaće;

da Zakonik kanonskog prava kao obvezatno propisuje: »Neka svaka župa ima ekonomsko vijeće koje se, osim prema općem pravu, ravna i prema odredbama izdanim od dijecezanskog biskupa i u kojem neka vjernici, odabrani tim odredbama, pomažu župniku u upravljanju župnim dobrima, uz obdržavanje propisa kan. 532« (ZKP 537);

da najnovije crkvene odredbe i poticaji Vrhovnoga svećenika pape Franje govore o potrebi transparentnosti u Crkvi, osobito u upravljanju materijalnim dobrima;

da je mons. Ratko Perić kao dijecezanski biskup odobrio Pravilnik župnoga ekonomskog vijeća Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2010. godine;

da je na biskupijskim tijelima raspravljano o ovoj temi;

da je prigodom primopredaja na pojedinim župama i u pojedinim situacijama utvrđena neupitna potreba župnog ekonomskog vijeća radi transparentnijeg materijalnog upravljanja;

ovime donosim

ODLUKU
o osnivanju župnih ekonomskih vijeća (ŽEV)
u Mostarsko-duvanjskoj
i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji.

1. Svaki župnik, odnosno župni upravitelj, bez obzira na broj vjernika u župi, dužan je, do 2. prosinca 2022. najkasnije, predložiti tri (3) do (5) članova za župno ekonomsko vijeće (usp. čl. 3 Pravilnika ŽEV-a).

2. Nakon što prijedlozi članova ŽEV-a budu dostavljeni Biskupskom ordinarijatu i nakon što

stigne potvrda dijecezanskoga biskupa, članovi ŽEV-a će pred zajednicom vjernika na Treću nedjelju došašća, 11. prosinca 2022., položiti prisegu.

3. U svome djelovanju ŽEV će se ravnati prema odredbama Zakonika kanonskoga prava, osobito odredbama o upravljanju materijalnim dobrima, prema Pravilniku ŽEV-a Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije i prema odredbama dijecezanskoga biskupa.

4. Bez obzira na broj vjernika i veličinu župe, za svaku župu posebno treba dostaviti imena prikladnih osoba za članove ŽEV-a.

5. Uz sve kvalitete koje se traže u čl. 3 Pravilnika ŽEV-a, treba, također, voditi računa da članovi ŽEV-a nisu sa župnikom u krvnom srodstvu ili tazbini do četvrtog koljena, da nisu u gospodarskom ili poslovnom odnosu sa župom i sl. Članovi vijeća, također, ne mogu biti osobe koje vrše neku političku ili upravnu službu (npr. zastupnik u parlamentu, skupštini i sl., gradonačelnik, načelnik, sindikalni vođa i sl.).

6. Članovi župnoga ekonomskog vijeća također su sudionici temeljne i trajne formacije. Od posebne je važnosti da vijećnici budu ne samo informirani nego i formirani o tome koja je uloga vijeća, odnosno koja su njihova prava i dužnosti. S tim u vezi, nakon što članovi ŽEV-a budu potvrđeni od dijecezanskog biskupa i nakon što polože prisegu pred zajednicom vjernika, pravovremeno će se na dekanatskoj razini upriličiti susret s njima, o čemu ćete biti naknadno obaviješteni.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu,
✠ Petar Palić, biskup
Apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanski
don Stipe Gale, kancelar

PRISEGA
člana Župnog ekonomskog vijeća

Ja, _____

prisežem da će se kao član ekonomskog vijeća župe _____

_____,

u suradnji i pod župnikovim vodstvom, brinuti za sva njezina materijalna dobra u skladu s crkvenim propisima.

Tako mi pomogao Bog i ovo sveto Evanelje koje svojom rukom dotičem.

/Potpis vijećnika/

(Datum i mjesto)

POZIV NA SJEDNICU PREZBITERSKOG VIJEĆA

Mostar, 7. studenoga 2022.
Prot.: 1580/2022

Velečasni gospodine!

Ovime Vas pozivam na drugu, redovitu sjednicu Prezbiterorskog vijeća koja će se održati u Biskupskom ordinarijatu u Mostaru, u srijedu, 16. studenoga 2022. s početkom u 10 sati.

Dnevni red sjednice je sljedeći:

Molitva i pozdrav

Promjene u sastavu Prezbiterorskog vijeća (2021. – 2026.)

Pastoralni dan 15. ožujka 2023. – prijedlozi i izbor teme

Slavlje sakramenta Potvrde (dob, priprava)

Pastoral ministranata

Pastoral mladih

Obiteljski pastoral

Duhovna zvanja

Razno

Sve vijećnike molim da za 3. točku dođu s konkretnim prijedlozima tema.

Od točke 5. do 8. bit će riječi o načinu usklađivanja djelovanja između već postojećih aktivnosti na razini Biskupije, odnosno Provincije.

Radujući se susretu, srdačno Vas i bratski u Gospodinu pozdravljam.

*don Stipe Gale,
kancelar*

✠ Petar, biskup

POZIV NA SJEDNICU ZBORA SAVJETNIKA

Mostar, 7. studenoga 2022.
Prot.: 1589/2022

**Članovima Zbora savjetnika Mostarsko-duvanjske
i Trebinjsko-mrkanske biskupije**

Velečasni gospodine!

Ovime Vas pozivam na sjednicu Zbora savjetnika koja će se održati u Biskupskom ordinarijatu u Mostaru **u srijedu, 16. studenoga 2022., s početkom u 13,30 sati.**

Dnevni red sjednice:
Molitva i pozdrav

Tekuća ekomska pitanja
Obiteljski dan – prijedlog datuma održavanja
Razno

Unaprijed zahvaljujem na suradnji i konstruktivnim prijedlozima i sve radosno očekujem.

*don Stipe Gale,
kancelar*

✠ Petar, biskup

POZIV NA ADVENTSKU DUHOVNU OBNOVU

Mostar, 23. studenoga 2022.
Prot.: 1643/2022.

Poštovani svećenici!

Na početku došašća, u srijedu 30. studenoga 2022. u Duhovno-obrazovnom centru "Emaus" u Bijelom Polju kraj Mostara, održati će se duhovna obnova za sve svećenike Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije. Duhovnu obnovu, koja počinje u 10 sati, predvodit će fra Josip Vlašić, kapelan Samostalne kapelanie Masna Luka-Polja.

Raspored:

10:00 - duhovni nagovor,
10:45 – stanka,
11:00 - pokorničko bogoslužje,
12:00 – misa,
12:30 – ručak.

Ponijeti albu i crvenu štolu.

Moći ćete preuzeti direktorij, adresar s pastoralnim kalendarom, službeni list i drugu poštu.

Molio bih vas da dolazak na duhovnu obnovu prijavite do ponedjeljka, 28. studenoga 2022. da bismo znali broj sudionika za zajedničkim stolom.

Srdačan pozdrav.

*don Nikola Menalo,
generalni vikar*

SVIM ŽUPAMA MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE

Mostar, 12. prosinca 2022.
Prot.: 1824/2022.

Predmet: Obveze župa prema Biskupijama

Poštovani, šaljemo vam raspored podmirivanja obveza Župa prema Biskupijama:

1. - polu(godišnji) blagajnički obračun: VII. - XII. mjesec 2022.

2. - statistički izvještaj

3. - prijepise svih Matica za 2022. godinu i

4. - detaljan pisani izvještaj o važnim događajima u župi: stanje vjerskoga života, vjernika, osoblja, objekata (gradnja: obnove, novogradnje).

5. - Godišnji financijski izvještaj za 2022.- kan. 1287, § 1.

Upisati stanje župne blagajne s 31. prosincem 2022.

Uobičajeni pohod župnika Ordinarijatu za 2023. predviđen je kako slijedi:

ponedjeljak, 16. siječnja 2022.
Mostarski i Čapljinski dekanat

utorak, 17. siječnja 2022.

Ljubuški i Širokobriješki dekanat
srijeda, 18. siječnja 2022.

Trebinjski i Stolački dekanat
četvrtak, 19. siječnja 2022.

Duvanjski i Posuški dekanat
petak, 20. siječnja 2022.

Broćanski i Grudski dekanat

Pozivam župnike i župne upravitelje da na Ordinarijat dođu osobno, u vrijeme označeno prema rasporedu za vlastiti Dekanat. Neka župnici ne donose dokumente drugih župnika, osim u dogоворu s kancelarom.

Polugodišnje uplate možete izvršiti bankovno ili gotovinski.

Važno: Nemojte uplate vršiti prije 1. siječnja 2023.!

Dijecezanski svećenici na isti ovaj način – putem banke ili gotovinski – podmiruju i svoje osobne obveze prema fondu: *Seminaristicum*.

KOLEKTA NEDJELJE CARITASA IZRAVNO SE UPЛАЋУЈЕ U BISKUPIJSKI CARITAS, O ČEMU ĆETE DOBITI OBAVIEST IZ BISKUPIJSKOGA CARITASA.

Molim sve župnike da za ovu prigodu uredno pripreme sva tražena izvješća i dokumente. Kancelarija također ima obveze prema višim ustanovama i mora njima dostaviti na vrijeme svoje izvještaje.

don Nikola Menalo,
generalni vikar

ŽUPA_____

Mjesto i datum:
Prot.:

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

5. - Godišnji financijski izvještaj za 2022.- kan. 1287, § 1

OPIS	IZNOS:
Prijenos iz 2021. (stanje 1. siječnja 2022.)	
Stanje župne blagajne 31. prosinca 2022.:	
Stanje Knjige redovine 31. prosinca 2022.	

Novčana sredstva se nalaze:

	IZNOS:
U banci na ţiro-računu:	
U gotovini u blagajni:	

Članovi ŽEV-a:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

M.P.

župnik/župni upravitelj

RASPORED POHODA ŽUPNIKA ORDINARIJATU 2023.

Ponedjeljak, 16. siječnja 2023.

MOSTARSKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Župni upravitelj
1	8,30	MOSTAR – Katedrala	don Josip Galić
2	9,00	MOSTAR – sv. Luka + sv. Marko	don Pero Miličević
3	9,30	JABLANICA + DREŽNICA	don Drago Čurković
4	10,00	MOSTAR – sv. Ivan	don Ivan Turudić
5	10,30	MOSTAR – sv. Toma	don Damir Pažin
6	11,00	MOSTAR - sv. Petar i Pavao	fra Danko Perutina
7	11,30	MOSTAR – sv. Matej	don Tomislav Ljuban
8	12,00	NEVESINJE	don Stipe Gale

9	14,00	BLAGAJ-BUNA	don Slaven Čorić
10	14,30	GORANCI	fra Ivan Ivanda
11	15,00	KONJIC GLAVATIČEVO	fra Drago Vujević fra Ferdo Boban
12	15,30	POTOCI	don Rajko Marković

ČAPLJINSKI DEKANAT

1	16,00	ČAPLJINA	don Ilija Petković, ml.
2	16,30	GABELA	don Jozo Blažević
3	17,00	GABELA POLJE	don Bernard Marijanović
4	17,30	GORICA-STRUGE	don Drago Bevanda

Utorak, 17. siječnja 2023.

LJUBUŠKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Župni upravitelj
1	8,30	STUDENCI	don Ivan Perić
2	9,00	HUMAC	fra Dario Dodig
3	9,30	KLOBUK	fra Ante Kurtović
4	10,00	GRLJEVIĆI	don Ante Čarapina
5	10,30	ŠIPOVAČA – VOJNIĆI	don Marin Skender
6	11,00	VELJACI	fra Željko Grubišić
7	11,30	VITINA	fra Stanko Mabić

ŠIROKOBRIJEŠKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Župni upravitelj
1	14,00	CRNAČ	don Ante Jukić
2	14,30	BUHOVO	don Božo Goluža
3	15,00	IZBIČNO	fra Robert Kiš
4	15,30	JARE	don Stjepan Ravlić
5	16,00	KOČERIN	fra Mario Knezović
6	16,30	LJUTI DOLAC	fra Ignacije Alerić
7	17,00	ŠIROKI BRIJEG	fra Ivan Marić, ml.
8	17,30	POLOG + GRADAC MOSTARSKI	don Pero Marić
9	18,00	RASNO	fra Stipe Biško

Srijeda, 18. siječnja 2023.

TREBINJSKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Žup.upravitelj
1	9,00	GRADAC	don Antun Pavlović
2	9,30	HRASNO	don Vinko Raguž
3	10,00	HUTOVO	don Andelko Planinić
4	10,30	NEUM	don Mladen Šutalo
5	11,00	RAVNO i TREBINJA	don Ivan Bijakšić
6	11,30	TREBINJE	don Ante Luburić

STOLAČKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Žup.upravitelj
1	14,00	ALADINIĆI	don Marin Krešić
2	14,30	ČELJEVO	don Ivo Šutalo
3	15,00	DOMANOVIĆI	don Gordan Božić
4	15,30	DRAČEVO	don Krešo Puljić
5	16,00	PRENJ	don Mile Vidić
6	16,30	ROTIMLJA+ STJEPAN KRST	don Pero Pavlović
7	17,00	STOLAC	don Ljubo Planinić

Četvrtak, 19. siječnja 2023.

DUVANJSKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Župni upravitelj
1	9,00	DUVNO	fra Hrvoje Miletić
2	9,30	KONGORA	fra Mario Ostojić
3	10,00	ROŠKO POLJE	fra Mladen Rozić
4	10,30	SEONICA	fra Sretan Ćurčić
5	11,00	RAŠELJKE	don Ilija Drmić
6	11,30	GRABOVICA	don Blaž Ivanda
7	12,00	PRISOJE	don Ivan Bebek
8	12,30	VINICA	don Jakov Renić
9	14,00	ŠUICA	fra Antony Burnside
10	14,30	BUKOVICA	fra Stipo Marković

POSUŠKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Župni upravitelj
1	15,00	POSUŠJE	fra Mladen Vukšić
2	15,30	GRADAC POSUŠKI	fra Petar Drmić
3	16,00	RAKITNO	fra Vlatko Soldo
4	16,30	SUTINA	don Mate Pehar
5	17,00	VINJANI HERCEGOVAČKI+ ZAGORJE	don Nedjeljko Krešić
6	17,30	VIR	don Ivica Boras

Petak, 20. siječnja 2023.

BROĆANSKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Župni upravitelj
1	8,30	KRUŠEVO	don Marko Šutalo
2	9,00	ČITLUK	fra Miro Šego
3	9,30	MEĐUGORJE	fra Zvonimir Pavičić
4	10,00	GRADNIĆI	fra Nikola Rosančić
5	10,30	PLOČE-TEPČIĆI	don Davor Berezovski
6	11,00	GRADINA	don Đuro Bender
7	11,30	ČERIN	fra Velimir Bagavac

GRUDSKI DEKANAT

Br.	Vrijeme	Župa	Župnik/Župni upravitelj
1	14,30	LEDINAC	don Ivan Kordić
2	15,00	DRINOVCI	fra Josip Mioč
3	15,30	GORICA	fra Marin Karačić
4	16,00	TIHALJINA	fra Ljubo Kurtović
5	16,30	RASKRIŽJE+GRUDE	don Josip Radoš
6	17,00	RUŽIĆI	fra Tomislav Jelić

**CALENDARIUM MISSARUM PRO IUVENTUTE
ET FAMILIA CHRISTIANA
ANNO 2023**

Mostar, 12. prosinca 2022.
Prot.: 1825/2022.

**SVIM ŽUPAMA
MOSTARSKO-DUVANJSKE i TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE**

7. 1.	Mostar: Katedrala	1. 7.	Sutina i Vinjani
14. 1.	Mostar: sv. Petar i Pavao	7. 7.	Gorica i Šuica
21. 1.	Goranci i Polog	15. 7.	Tihaljina i Gorica – Struge
28. 1.	Jare i Ljuti Dolac	22. 7.	Široki Brijeg
4. 2.	Čapljina i Dračevo	29. 7.	Posušje
11. 2.	Blagaj-Buna i Stolac	5. 8.	Prisoje i Duvno
18. 2.	Nevesinje i Trebinje	12. 8.	Ledinac i Raskrižje
25. 2.	Neum i Gradac	19. 8.	Grabovica i Drinovci
4. 3.	Hrasno i Hutovo	26. 8.	Vir
11. 3.	Stjepan Krst i Rotimlja	2. 9.	Kočerin,
18. 3.	Prenj i Domanovići	16. 9.	Izbično i Crnač
25. 3.	Čeljevo i Aladinići	23. 9.	Gradac Posuški
1. 4.	Čitluk i Medugorje	30. 9.	Grljevići i Grude
15. 4.	Ploče-Tepčići i Potoci	7. 10.	Bukovica i Roško Polje
22. 4.	Gabela	14. 10.	Gradac Mostarski
29. 4.	Gabela Polje i Šipovača-Vojnići	21. 10.	Rakitno i Zagorje
6. 5.	Drežnica i Jablanica	28. 10.	Seonica i Vinica
13. 5.	Veljaci i Klobuk	4. 11.	Rašeljke i Kongora
20. 5.	Gradnići i Čerin	11. 11.	Rasno i Buhovo
27. 5.	Humac i Gradina	18. 11.	Mostar: sv. Toma
3. 6.	Vitina i Kruševo	25. 11.	Ravno i Trebinja
10. 6.	Konjic i Glavatićevo	2. 12.	Mostar: sv. Matej, ap. i ev.
17. 6.	Studenci, Ružići	16. 12.	Mostar: sv. Marko i sv. Luka, ev.
		23. 12.	Mostar: sv. Ivan, ap. i ev.

Molimo sve župnike da odmah, po primitku ove Okružnice, unesu u svoje Kalendare (Direktorije) dan u koji je njegova župa određena za slavljenje Mise za mladež i kršćanke obitelji. Preporučuje se da župnik, u nedjelju prije dotične subote, vjernike pozove na tu misu kako bi oni koji mogu, a posebno mladi i obitelji, u što većem broju sudjelovali u misnom slavlju i molili na tu nakanu naših partikularnih Crkava. Kao i do sada, sve su mise određene u subotu. Ako je netko spriječen subotom, dužan je slaviti ovu misu u neki drugi dan.

*don Nikola Menalo,
generalni vikar*

OKRUŽNICA O SEMINARISTICUMU

Mostar, 12. prosinca 2022.
Prot.: 1826/2022.

Svim dijecezanskim svećenicima

Poštovana braćo svećenici!

U našim biskupijama postoji fond pod nazivom SEMINARISTICUM, tj. doprinos dijecezanskih svećenika inkardiniranih u gore navedenim biskupijama za školovanje dijecezanskih bogoslova i sjemeništaraca.

Uvidom u knjiženje ovoga fonda naišli smo na različite godišnje doprinose. Svećenici su podijeljeni u 3 kategorije:

1. svećenici na području Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije, koji godišnje doprinose 480 KM, tj. protuvrijednost 24 misna stipendija. Ova kategorija svećenika svoj doprinos za *Seminaristicum* može uplatiti na bankovni račun Mostarsko-duvanjske biskupije br. 3381002202718217, koji se nalazi kod Unicredit bank d. d. ili prilikom polugodišnjih računa u siječnju mjesecu;

2. svećenici u inozemnoj pastvi godišnje doprinose 2.000,00 KM. Ova kategorija svećenika svoj doprinos za *Seminaristicum* može uplatiti na bankovni račun Mostarsko-duvanjske biskupije: BIC: UNCRBA22XXX, IBAN: BA39338060481955649, koji se također nalazi kod Unicredit bank. d. d. ili prilikom pohoda Biskupu u Mostaru;

3. svećenici na studiju i u misijama te umirovljeni svećenici oslobođeni su godišnjega doprinosa. Ipak, potičemo sve da, sukladno svojim mogućnostima, daju svoj doprinos školovanju naših bogoslova i sjemeništaraca.

Ukoliko postoji kakva nejasnoća, uvijek se možete obratiti Biskupskom ordinarijatu u Mostaru.

Zahvaljujući u ime svih bogoslova i sjemeništaraca za Vaš doprinos, s poštovanjem Vas pozdravljam.

✠ Petar Palić, biskup

OKRUŽNICA: OBAVIJEST I ODREDBE U POVODU SMRTI PAPE U MIRU BENEDIKTA XVI.

Mostar, 31. prosinca 2022.
Prot.: 1862/2022

Svećenicima u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji

Draga braćo svećenici!

Danas, na Staru godinu i spomandan pape Silvestra I., s dubokom vjerom u uskrsnuće primili smo vijest da je u 9.34 sati preminuo papa u miru Benedikt XVI.

Čvrsto vjerujemo da on sada gleda ono što je vjerovao i naviještao cijeli život. Na temelju svega onoga što je učinio, ostaje činjenica da se prema Benediktu XVI. čovjek uvijek mogao pouzdano orijentirati. Cijeli svoj život ostao je vjeran svome biskupskom geslu "suradnici istine". Na životu

pape u miru Benedikta XVI. moglo se vidjeti da poniznost ne čini malima, nego uistinu velikima. Svojim trima velikim enciklikama pružio je bitan pogled na vjeru i osvijetlio središnje dimenzije kršćanstva. Pokazao je da kršćanska vjera nije teorija ili mudra filozofija, nego je središte u jednoj osobi: Isusu Kristu. On je živa Istina koju je papa u miru Benedikt XVI. naviještao. Vjerujemo da će sjeme Riječi, koje je ovaj ponizni i neumorni pastir Crkve tako obilno sijao, uroditи plodom.

Kako bismo se vjernički i dostojanstveno spomenuli i oprostili od pape u miru Benedikta XVI., ovime određujem:

1. Neka se na svim euharistijskim slavlјima na svetkovinu Svete Marije Bogorodice, 1. siječnja 2023., u molitvu vjernika uvrsti zaziv za pokojnoga papu u miru Benedikta XVI. i neka se vjernike kratko podsjeti na njegov život i službu;

2. Neka se na dan sprovoda, 5. siječnja 2023., jednokratnom petominutnom zvonjavom svih

zvona župnih crkava nakon podnevnog andeo-skog pozdravljenja vjernike pozove na molitvu;

3. Na dan sprovoda, 5. siječnja 2023., slavit ćemo euharistijsko slavlje za pokoj duše pape u miru Benedikta XVI. u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru s početkom u 18 sati.

Molimo da Gospodin Isus, Dobri Pastir, nigradi vječnim životom svoga "poniznog i jednostavnog slугу u vinogradu Gospodnjem".

✠ Petar, biskup

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

Dekretima biskupa i apostolskog upravitelja mons. Petra Palića, izvršena su sljedeća razrješenja i imenovanja:

Don Ante Đerek razriješen je službe župnika Župe sv. Stjepana Prvomučenika u Gabeli i umirovljen, br. 775/2022, od 1. srpnja 2022.

Mons. Ivan Vukšić razriješen je dušobrižničke službe u Hrvatskoj župi Presvetoga Trojstva u Oakvilleu (Canada) i umirovljen, br. 776/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Radoslav Zovko razriješen je službe bolničkoga kapelana u Mostaru i imenovan duhovnim pomoćnikom u Župi sv. Franje Asiškoga u Čapljinji, 777/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Jozo Blažević razriješen je službe župnika u Župi sv. Josipa u Vinjanima i službe upravitelja Župe Gospe od Zdravlja u Zagorju te imenovan župnikom Župe sv. Stjepana Prvomučenika u Gabeli, 778/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Nedeljko Krešić razriješen je službe župnika Župe Uznesenja BDM u Gracu te imenovan župnikom Župe sv. Josipa u Vinjanima i upraviteljem Župe Gospe od Zdravlja u Zagorju, 779/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Antun Pavlović razriješen je službe župnika Župe Bezgrješnog začeća BDM u Hrasnu i rektora Svetišta Kraljice mira i imenovan župnikom Župe Uznesenja BDM u Gracu (Neum), 780/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Vinko Raguž razriješen je službe župnika u Župi Uznesenja BDM u Dračevu i imenovan župnikom Župe Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije u Hrasnu i upraviteljem Svetišta Kraljice mira u Hrasnu, 781/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Krešo Puljić razriješen je službe župnika Župe sv. Tome, ap. u Mostaru i imenovan župnikom Župe Uznesenja BDM u Dračevu, 782/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Damir Pažin razriješen je upravitelja Župe Presvetoga Trojstva u Buhovu i imenovan župnikom Župe sv. Tome, ap. u Mostaru, 783/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Božo Goluža razriješen je službe ravnatelja izdavačke kuće i mjeseca "Crkva na kamenu" i imenovan župnikom Župe sv. Tome Presvetoga Trojstva u Buhovu, 784/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Marko Šutalo razriješen je službe ravnatelja Svećeničkog doma u Mostaru, 785/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Ante Jukić razriješen je službe osobnog biskupova tajnika i imenovan bolničkim kapelanim u Mostaru te ravnateljem Svećeničkog doma u Mostaru. Pastoralno nastavlja skrbiti za Župu Crnač, 786/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Vinko Nenadić razrješuje se službe župnoga vikara u Župi sv. Mateja, ap. i ev. u Mostaru i stavlja se na raspolaganje Hrvatskoj inozemnoj pastvi za službu župnoga vikara u Hrvatskoj Župi Presvetoga Trojstva u Oakvilleu (Canada), 787/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Tomislav Rajić razriješen je službe župnoga vikara u Župi Presvetoga Trojstva Blagaj – Buna i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Josipa Radnika u Domanovićima, 788/2022, od 1. srpnja 2022.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Don Ivan Aničić razriješen je službe župnoga vikara u Župama sv. Marka i sv. Luke u Mostaru (Cim – Ilići) i imenovan župnim vikarom u Župi sv. Ivana, ap. i ev. u Mostaru (Centar-Zalik), 789/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Antonio Krešić razriješen je službe župnoga vikara u župi sv. Ivana, ap. i ev. u Mostaru i imenovan župnim vikarom u Župi sv. Mateja, ap. i ev. u Mostaru, 790/2022, od 1 srpnja 2022.

Don Nikša Pavlović, mladomisnik, imenuje se župnim vikarom u župi Mučeništva sv. Ivana Krstitelja na Gradini, 791/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Ivan Turudić imenovan je ravnateljem izdavačke kuće "Crkva na kamenu" i glavnim urednikom mjeseca "Crkva na kamenu", 792/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Nikola Menalo, generalni vikar, imenovan je pravnim zastupnikom i odgovornom osobom za biskupijsku kuću na adresi N. Š. Zrinjskog br. 7 u Mostaru, 793/2022, od 1. srpnja 2022.

Don Ante Pavlović imenuje se duhovnim poomoćnikom u Župama sv. Marka i sv. Luke u Mostaru (Cim – Ilići), 794/2022, od 1. srpnja 2022.

Fra Dario Dodig razriješen je službe župnoga vikara i imenovan je župnikom Župe sv. Ante Padovanskoga na Humcu, 815/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Danko Perutina razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Petra i Pavla u Mostaru i imenovan je župnikom iste župe, 816/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Marin Karačić razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu i imenovan je župnikom u Župi sv. Stjepana prvomučenika u Gorici, 817/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Ante Kurtović razriješen je službe župnika u Župi sv. Ane u Ljutom Docu i imenovan je župnikom u Župi sv. Marka u Klobuku, 818/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Ljubo Kurtović razriješen je službe župnika Župe sv. Ante Padovanskoga na Humcu i imenovan je župnikom Župe Bezgrješnog začeća BDM u Tihaljini, 819/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Stanko Mabić razriješen je službe župnog vikara u Župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu i imenovan je župnikom u Župi sv. Paškala u Vitinji, 820/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Željko Grubišić razriješen je službe župnika Župe sv. Paškala u Vitini i imenovan je župnikom Župe sv. Ilike proroka u Veljacima, 821/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Drago Vujević imenovan je župnikom župe sv. Ivana Krstitelja u Konjicu, 822/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Velimir Bagavac razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Mihovila arkandela u Drinovcima i imenovan je župnikom u Župi sv. Stjepana prvomučenika u Čerinu, 823/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Ivan Marić razriješen je službe župnoga vikara u Župi Uznesenja BDM u Širokom Brijegu i imenovan župnikom iste župe, 824/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Ignacije Alerić razriješen je službe župnika u Župi sv. Franje Asiškoga u Rasnu i imenovan je župnikom Župe sv. Ane u Ljutom Docu, 825/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Petar Drmić razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Franje Asiškoga u Bukovici i imenovan je župnikom Župe sv. Franje Asiškoga u Posuškom Gracu, 826/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Stipe Biško razriješen je službe župnika u Župi Uznesenja BDM u Širokom Brijegu i imenovan je župnikom Župe sv. Franje Asiškoga u Rasnu, 827/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Valentin Vukoja razriješen je službe župnika Župe sv. Franje Asiškoga u Posuškom Gracu i imenovan je župnikom Župe sv. Ivana Krstitelja u Rakitnu, 828/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Hrvoje Miletić razriješen je službe župnika Župe sv. Stjepana prvomučenika u Čerinu i imenovan je župnikom Župe sv. Mihovila arkandela u Duvnu, 829/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Stipe Marković razriješen je službe župnika Župe sv. Stjepana prvomučenika u Gorici i imenovan je župnikom Župe sv. Franje Asiškoga u Bukovici, 830/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Mario Ostojić razriješen je službe župnoga vikara Župe sv. Mihovila arkandela u Duvnu i imenovan je župnikom Župe Presvetoga Srca Isusova u Kongori, 831/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Miljenko Šteko razriješen je službe župnoga vikara u župi sv. Petra i Pavla u Mostaru, 832/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Stipe Rotim razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Mihovila arkandela u Duvnu, 833/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Stjepan Martinović razriješen je službe župnika Župe Presvetoga Srca Isusova u Kongori i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Mihovila arkandela u Duvnu, 834/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Goran Azinović razriješen je službe župnoga vikara u Župi Krista Kralja u Čitluku, 835/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Nikola Jurišić razriješen je službe župnoga vikara Župe sv. Ante Padovanskoga na Humcu i

imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Mihovila arkandela u Duvnu, 836/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Franjo Markić, mladomisnik, imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu, 837/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Vlatko Soldo razriješen je službe župnika Župe sv. Ivana Krstitelja u Konjicu i imenovan je župnim vikarom u Župi Uznesenja BDM u Širokom Brijegu, 838/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Ivan Slišković, mladomisnik, imenovan je župnim vikarom u Župi Krista Kralja u Čitluku, 839/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Jozo Radoš razriješen je službe župnoga upravitelja Župe sv. Ivana Kristitelia u Roškom Polju i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Franje Asiškoga u Bukovici, 840/2022, od 1 srpnja 2022.

Fra Franjo Čorić, mladomisnik, imenovan je župnim vikarom u Župi Uznesenja BDM u Širokom Brijegu, 841/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Bože Milić razriješen je službe župnika Župe sv. Petra i Pavla u Mostaru i imenovan je župnim vikarom u župi sv. Mihovila arkandela u Duvnu, 842/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Svetozar Kraljević imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Petra i Pavla u Mostaru, 843/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Tomislav Sablje razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Stjepana prvomučenika u Čerinu, 844/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Branimir Musa razriješen je službe župnika Župe Bezgrješnog začeća BDM u Tihaljini i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Ilike proroka u Veljacima, 845/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Dario Galić razriješen je službe župnoga vikara Župe Uznesenja BDM u Širokom Brijegu i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Mihovila arkandela u Drinovcima, 846/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Petar Ljubićić razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Paškala u Vitini i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu, 847/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Jure Barišić razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Stjepana prvomučenika u Čerunu i imenovan je župnim vikarom u župi sv. Jakova, apostola st. u Međugorju, 848/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Renato Galić razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Jakova, apostola st. u Međugorju, 849/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Gabrijel Mioč razriješen je službe upravitelja Župe Uznesenja BDM u Seonici, 850/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Vinko Kurevija razriješen je službe župnika Župe Uznesenja BDM u Seonici i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Mihovila arkandela u Duvnu, 851/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Stjepan Neimarević imenovan je župnik vikarom u Župi sv. Stjepana prvomučenika u Čerunu, 852/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Robert Jolić razriješen je službe župnoga upravitelja Župe sv. Marka u Klobuku i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Petra i Pavla u Mostaru, 853/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Goran Čorluka razriješen je službe upravitelja Župe sv. Ilike proraka u Veljacima i imenovan župnim vikarom u Župi sv. Stjepana prvomučenika u Gorici, 854/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Mladen Herceg razriješen je službe župnoga vikara Župe sv. Jakova, apostola st. u Međugorju i imenovan je župnim vikarom Župe sv. Ante Padovanskoga na Humcu, 855/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Iko Skoko razriješen je službe župnoga vikara Župe sv. Petra i Pavla u Mostaru i imenovan je župnim vikarom Župe sv. Ante Padovanskoga na Humcu, 856/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Slaven Brekalo razriješen je službe župnog upravitelja Župe sv. Mihovila arkandela u Duvnu, 857/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Zvonimir Pavičić razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Jakova, apostola st. u Međugorju i imenovan je župnikom iste župe, 858/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Sretan Ćurčić razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Mihovila arkandela u Duvnu i imenovan je župnikom Župe Uznesenja BDM u Seonici, 859/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Mladen Rozić razriješen je službe župnika Župe sv. Franje Asiškoga u Bukovici i imenovan je župnikom Župe sv. Ivana Krstitelja u Roškom Polju, 860/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Tomislav Puljić razriješen je službe upravitelja Župe sv. Ivana Krstitelja u Rakitnu, 861/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Ivan Landeka, ml., razriješen je službe župnog vikara u Župi Uznesenja BDM u Širokom Brijegu i imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu, 862/2022, od 7. srpnja 2022.

Fra Marinko Šakota razriješen je službe župnika Župe sv. Jakova, apostola st. u Međugorju, 863/2022, od 7. srpnja 2022.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Fra Ivan Boras razriješen je službe župnoga vikara u Župi sv. Ilike proroka u Veljacima i imenovan je župnim vikarom Župe sv. Paškala u Vitinji, 864/2022, od 7. srpnja 2022.

Don Ante Jukić imenovan je blagajnikom i članom Upravnog vijeća Svećeničke uzajamnosti, 1378/2022, od 3. listopada 2022.

Fra Marinko Šakota, imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Stjepana u Čerinu, 1462/2022, od 7. listopada 2022.

Don Željko Majić, don Ivo Šutalo, don Ante Luburić, Dijana Zelenika i Zora Antunović razriješeni su članovi Upravnog vijeća Caritasa Biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan, 1532/2022, od 26. listopada 2022.

Don Božo Goluža, don Vinko Raguž i don Luka Pavlović razriješeni su članovi Nadzornog vijeća Caritasa Biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan, 1533/2022, od 26. listopada 2022.

Don Željko Majić imenovan je ravnateljem Caritasa Biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan, 1534/2022, od 26. listopada 2022.

Don Željko Majić, don Nikola Menalo, fra Valentin Vukoja, don Josip Radoš i Iva Rozić imenovani su članovima Upravnog vijeća Caritasa Biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan, 1535/2022, od 26. listopada 2022.

Don Bernard Marijanović, prof. dr. Nikola Papac i Ivan Džalto imenovani su članovima Nadzornog vijeća Caritasa Biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan, 1537/2022, od 26. listopada 2022.

Fra Vinko Kurevija razriješen je službe dekana Duvanjskog dekanata, 1548/2022, od 27. listopada 2022.

Don Ilija Drmić imenovan je dekanom Duvanjskog dekanata, 1549/2022, od 27. listopada 2022.

Fra Branimir Musa razriješen je službe dekana Grudskog dekanata, 1550/2022, od 27. listopada 2022.

Fra Ljubo Kurtović razriješen je službe dekana Ljubuškog dekanata, 1551/2022, od 27. listopada 2022.

Fra Ljubo Kurtović imenovan je dekanom Grudskog dekanata, 1552/2022, od 27. listopada 2022.

Fra Stanko Mabić imenovan je dekanom Ljubuškog dekanata, 1553/2022, od 27. listopada 2022.

Fra Stipe Biško razriješen je službe dekana Širokobriješkog dekanata, 1554/2022, od 27. listopada 2022.

Fra Ivan Marić imenovan je dekanom Širokobriješkog dekanata, 1555/2022, od 27. listopada 2022.

Fra Ivan Crnogorac određen za đakonski praktikum u Župu Uznesenja BDM – Široki Brijeg, 1566/2022, od 3. studenoga 2022.

Fra Venancije Malić određen za đakonski praktikum u Župu sv. Ante – Humac, 1567/2022, od 3. studenoga 2022.

Fra Fran Čorić određen za đakonski praktikum u Župu sv. Petra i Pavla - Mostar, 1568/2022, od 3. studenoga 2022.

Fra Marin Mikulić određen za đakonski praktikum u Župu sv. Jakova ap. - Međugorje, 1569/2022, od 3. studenoga 2022.

Don Zvonimir Rezo određen za đakonski praktikum u Župu sv. Ivana ap. i ev. - Mostar, 1571/2022, od 3. studenoga 2022.

Fra Valentin Vukoja razriješen je službe župnika Župe sv. Ivana Krstitelja - Rakitno i imenovan je župnim vikarom u Župi Uznesenja BDM – Široki Brijeg, 1603/2022, od 11. studenoga 2022.

Fra Vlatko Soldo razriješen je službe župnog vikara u Župi Uznesenja BDM – Široki Brijeg i imenovan je župnikom Župe sv. Ivana Krstitelja - Rakitno, 1604/2022, od 11. studenoga 2022.

Dekretima biskupa i apostolskog upravitelja mons. Petra Palića, podijeljene su kanonske misije:

Fra Ivanu Hrkaću, u Osnovnoj školi Bijakovići, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1113/2022., od 18. kolovoza 2022.

Fra Luku Čoriću, u Srednjoj školi u Čitluku, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1114/2022., od 18. kolovoza 2022.

Fra Franji Markiću, u Srednjoj strukovnoj školi u Ljubuškom, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1115/2022., od 18. kolovoza 2022.

Fra Franji Čoriću, u Prvoj osnovnoj školi na Širokom Brijegu, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1116/2022., od 18. kolovoza 2022.

Fra Zlatku Čoriću, u Gimnaziji na Širokom Brijegu, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovovo-

ra između Svetе Stolice i BiH, br. 1117/2022., od 18. kolovoza 2022.

Fra Džoniju Dragiću, u Gimnaziji na Širokom Brijegu, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1118/2022., od 18. kolovoza 2022.

Fra Nikoli Jurišiću, u Gimnaziji u Tomislavgradu, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1119/2022., od 18. kolovoza 2022.

Fra Dragi Vujeviću, u Osnovnoj školi u Konjicu i u Srednjoj školi u Konjicu, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1120/2022., od 18. kolovoza 2022.

Don Dragi Ćurkoviću, u Osnovnoj školi u Jablanici i u Srednjoj školi u Jablanici, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1121/2022., od 18. kolovoza 2022.

S. Nadi Sušac, u Osnovnoj školi Stanislava Šimića u Drinovcima – područna škola u Tihaljini, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1122/2022., od 18. kolovoza 2022.

S. Katarini Vučić, u Osnovnoj školi Stanislava Šimića u Drinovcima i u Osnovnoj školi Tina Ujevića u Vitini – područna škola u Klobuku, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1123/2022., od 18. kolovoza 2022.

S. Marijani Andrić, u Osnovnoj školi u Čerunu, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1124/2022., od 18. kolovoza 2022.

S. Zdenki Kozina, u Osnovnoj školi u Cimu i u Osnovnoj školi S. S. Kranjčevića u Mostaru, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1125/2022., od 18. kolovoza 2022.

S. Zdenki Petrović, u Osnovnoj školi Petra Bakule u Mostaru, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1126/2022., od 18. kolovoza 2022.

Danijeli Bašić, u Osnovnoj školi na Vraniću, u školskoj godini 2022./2023., br. 1127/2022., od 18. kolovoza 2022.

Katarini Begić, u Osnovnoj školi B. Bušića u Rakitnu, u školskoj godini 2022./2023., br. 1128/2022., od 18. kolovoza 2022.

Jeleni Galić, u Osnovnoj školi na Vraniću i u Osnovnoj školi B. Bušića u Rakitnu, u školskoj godini 2022./2023., br. 1129/2022., od 18. kolovoza 2022.

Mariji Ivanković, u Prvoj osnovnoj školi na Širokom Brijegu, u školskoj godini 2022./2023., br. 1130/2022., od 18. kolovoza 2022.

Ani Zovko, u Drugoj osnovnoj školi na Širokom Brijegu, u školskoj godini 2022./2023., br. 1131/2022., od 18. kolovoza 2022.

Maji Kutle, u Osnovnoj školi u Kočerinu i u Osnovnoj školi u Biogradama, u školskoj godini 2022./2023., br. 1132/2022., od 18. kolovoza 2022.

Ruži Knezović, u Osnovnoj školi fra Ilije Vrljića u Sovićima, u školskoj godini 2022./2023., br. 1133/2022., od 18. kolovoza 2022.

Matei Glavaš, u Srednjoj strukovnoj školi u Grudama, u školskoj godini 2022./2023., br. 1134/2022., od 18. kolovoza 2022.

Ivani Bebek, u Osnovnoj školi Tina Ujevića u Vitini i u Osnovnoj školi Ivane B. Mažuranić na Gračinama/Humac, u školskoj godini 2022./2023., br. 1135/2022., od 18. kolovoza 2022.

Katarini Lauc, u Osnovnoj školi Marka Marulića u Ljubuškom i u Osnovnoj školi Ivane B. Mažuranić na Gračinama/Humac, u školskoj godini 2022./2023., br. 1136/2022., od 18. kolovoza 2022.

Mariji Kozina, u Osnovnoj školi Ivane B. Mažuranić na Gračinama/Humac, u školskoj godini 2022./2023., br. 1137/2022., od 18. kolovoza 2022.

Josipi Šimović, u Osnovnoj školi Tina Ujevića u Vitini, u školskoj godini 2022./2023., br. 1138/2022., od 18. kolovoza 2022.

Anamariji Raguž, u Osnovnoj školi V. Pavlovića u Čapljinu i u Osnovnoj školi Lipanjske zore u Višićima, u školskoj godini 2022./2023., br. 1139/2022., od 18. kolovoza 2022.

Dragani Pehar, u Srednjoj školi Stolac i u Osnovnoj školi u Stocu, u školskoj godini 2022./2023., br. 1140/2022., od 18. kolovoza 2022.

Kristini Vučić, u Osnovnoj školi fra Didaka Buntića u Čitluku, u školskoj godini 2022./2023., br. 1141/2022., od 18. kolovoza 2022.

Josipi Luburić, u Osnovnoj školi fra Didaka Buntića u Bijakovićima, u školskoj godini 2022./2023., br. 1142/2022., od 18. kolovoza 2022.

Vedranu Periću, u Osnovnoj školi I. Gundulića u Mostaru, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1143/2022., od 18. kolovoza 2022.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Maji Babić, u Osnovnoj školi I. Gundulića u Mostaru, u školskoj godini 2022./2023., br. 1144/2022., od 18. kolovoza 2022.

Gabrijeli Pinjuh, u Osnovnoj školi I. Gundulića u Mostaru, u školskoj godini 2022./2023., br. 1145/2022., od 18. kolovoza 2022.

Matei Glibić, u Osnovnoj školi Bartola Kašića u Mostaru, u školskoj godini 2022./2023., br. 1146/2022., od 18. kolovoza 2022.

Ini Prskalo, u Osnovnoj školi Marina Držića na Buni i u Osnovnoj školi Ilići, u školskoj godini 2022./2023., br. 1147/2022., od 18. kolovoza 2022.

Kristini Zovko, u Osnovnoj školi Ilići, Srednjoj strojarskoj školi, Gimnaziji fra Grge Martića, Osnovnoj školi Petra Bakule, i u Osnovnoj školi Ilike Jakovljevića u Mostaru, u školskoj godini 2022./2023., br. 1148/2022., od 18. kolovoza 2022.

Mateji Miličević, u Osnovnoj školi Brune Bušića u Rakitnu, u školskoj godini 2022./2023., br. 1192/2022., od 26. kolovoza 2022.

Ruži Hrkać, u Osnovnoj školi A. B. Šimića, Osnovnoj školi Petra Bakule i u Osnovnoj školi Ilike Jakovljevića u Mostaru, u školskoj godini 2022./2023., br. 1193/2022., od 26. kolovoza 2022.

Ani Čutura, u Osnovnoj školi Ivana Mažuranića u Posušju, u školskoj godini 2022./2023., br. 1194/2022., od 26. kolovoza 2022.

Don Ivanu Bijakšiću, u Osnovnoj školi Ravno, u skladu s odredbama Zakonika kanonskoga prava i člankom 16. § 3. Temeljnoga ugovora između Svetе Stolice i BiH, br. 1578/2022., od 7. studenoga 2022.

RASPORED SLAVLJA SAKRAMENTA POTVRDE 2023.

Župa	Datum i vrijeme	Slavitelj
ČAPLJINA	10. travnja 2023. u 11 sati	Biskup
Sv. MATEJ – MOSTAR	15. travnja 2023. u 11 sati	Biskup
TIHALJINA	15. travnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
GORICA-STRUGE	16. travnja 2023. u 9 sati	Generalni vikar
GORICA	16. travnja 2023. u 11 sati	Biskup
GABELA	16. travnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
VELJACI	22. travnja 2023. u 11 sati	Biskup
ČERIN	22. travnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
BLAGAJ – BUNA	23. travnja 2023. u 11 sati	Biskup
DOMANOVIĆI	23. travnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
POSUŠJE	29. travnja 2023. u 10 sati	Biskup
ŠIROKI BRIJEG	30. travnja 2023. u 10 sati	Biskup
BUKOVICA	6. svibnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
VIR	7. svibnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
POTOCI	13. svibnja 2023. u 11 sati	Biskup
Sv. IVAN – MOSTAR	13. svibnja 2023. u 18 sati	Biskup
ČITLUK	20. svibnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
HUMAC	20. svibnja 2023. u 10 sati	Biskup
Sv. TOMA – MOSTAR	21. svibnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
NEUM	21. svibnja 2023. u 11 sati	Biskup
DUVNO	27. svibnja 2023. u 11 sati	Biskup
VITINA	27. svibnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
KATEDRALA – MOSTAR	28. svibnja 2023. u 11 sati	Biskup
PRENJ	3. lipnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
Sv. MARKO I LUKA - MOSTAR	3. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
GABELA POLJE	4. lipnja 2023. u 10 sati	Generalni vikar

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

SV. PETAR I PAVAO – MOSTAR	4. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
ČELJEVO	8. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
KONGORA	10. lipnja 2023. u 10,30 sati	Generalni vikar
DRAČEVO	10. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
IZBIČNO	11. lipnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
STOLAC	11. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
GRABOVICA	13. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
ŠIPOVAČA – VOJNIĆI	16. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
ALADINIĆI	17. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
GRADNIĆI	18. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
SUTINA	18. lipnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
Roško Polje	22. lipnja 2023. u 18 sati	Biskup
Ružići	24. lipnja 2023. u 11 sati	Generalni vikar
CRNAČ	25. lipnja 2023. u 11 sati	Biskup
POSUŠKI GRADAC	1. srpnja 2023. u 11 sati	Biskup

TEČAJEVI PRIPRAVE ZA SAKRAMENTALNI BRAK
u hercegovačkim središta i Imotskom za 2023. godinu

Mjesec	MOSTAR Petar i Pavao	MOSTAR Katedrala	HUMAC	ŠIROKI BRIJEG	TOMISLAV GRAD	POSUŠJE	DEKANATI Stolački i Čapljinski	IMOTSKI
Siječanj	9. - 13.	6. - 8.	23. - 27.					
Veljača				20. - 23.	6. - 10.	13. - 17.	Čapljina - Past. cen. 24., 25. i 26. u 19 sati	
Ožujak	6. - 10.	3. - 5.					Stolac - Past. cen. 17., 18. i 19. u 19 sati Neum - 24., 25. i 26.	11.-12; 18.-19.; 25. - 26.
Travanj				24. - 28.		17. - 21.		
Svibanj	8. - 12.	5. - 7.	22. - 26.	15. - 18.		12. - 16.		17.-18; 24.- 25;
Lipanj								1.-2.
Srpanj								
Kolovož				28. -				
Rujan	4. - 8.	1. - 3.	1.	18. - 21.	20. - 24.	11. - 15.		7.-8; 14.-15.: 21.- 22.
Listopad								
Studen	6. - 10.	3. - 5.	6. - 10.	6. - 9.				
Prosinac								

Ovdje su upisana sva hercegovačka središta koja imaju raspored Tečaja za cijelu godinu. Dodali smo Imotski (fra Jakov Udrovičić, 021 841 791) kao najbliže središte izvan Hercegovine (Župni ured D. Vinjani, 21260 Imotski). Satnica početka predavanja ustaljena u Tomislavgradu, na Humcu, na Sirokom Brigu i na Posušju uvijek je u 18 sati, a u Imotskom, kao i u Mostaru u Katedrali i u Samostanu u 19 sati. Stolački dekanat svaki tečaj mijenja mjesto održavanja, a svake večeri imaju po dva predavanja i započinju u 19 sati. Prijedlog je da sudionici na Tečaju, za troškove Tečaja, dadnu svoj doprinos u vrijednosti jedne (1) misne nakane (20 KM), u Imotskom 100 kuna.

VIJESTI, OBLJETNICE I SLAVLJA

POSVETA CRKVE U GABELI I 50. OBLJETNICA SVEĆENIŠTVA DON ANTE ĐEREKA

Mostarsko-duvanjski biskup mons. Petar Palić u ponedjeljak, 1. kolovoza 2022., posvetio je crkvu u župi sv. Stjepana Prvomučenika u Gabeli. Na početku mise okupljeni narod, Biskupa i sve svećenike koncelebrante pozdravio je župnik don Ante Đerek istaknuvši kako svi zajedno dijelimo radost zbog posvete ovoga Božjeg hrama, ove crkve koja je veoma slična svome zaštitniku sv. Stjepanu jer je i ona dva puta bila mučena, dva puta spaljena. Prvi put bilo joj je tek 16 godina, 1919., drugi put bila joj je 41 godina, 1944. godine. Zbog toga nije ni čudo da se ova crkva stara 119 godina nije još uvijek posvetila – stalno su se događale nezgode, mučena, uništavana, ali Bogu hvala, i zahvaljujući svima onima koji su je nosili u srcu svih ovih godina i dio sebe u nju ugradili, vjerom podupirali i od nje živjeli, dočekali smo i dan posvete. Biskup Petar pozdravio je župnika, svećenike i vjernika te sve pozvao na pobožno sudjelovanje čina posvete crkve, Božjega hrama u kojem se okupljamo sjedinjeni s Isusom Kristom prinosimo Bogu hvalu za ovaj dan. Potom je blagoslovio vodu i poškropio zidove crkve kao i sav okupljeni narod. Nakon toga cijela je zajednica predvođena župnim zborom zapjevala Slava Bogu na visini.

Biskup Petar u propovijedi istaknuo je kako ova crkva, kao i svaka druga, nosi svjedočanstvo jednoga vremena. Pojam crkve ne odnosi se samo na građevinu, nego i na nas, živu crkvu, zajednicu vjernika koji vjeruju u Boga, koji se okupljaju kako bi u ovoj građevini iskusili i osjetili Božju prisutnost. Poznato nam je iz biblijskih čitanja kako je kralj David htio izgraditi hram Gospodinov u Jeruzalemu. Bog je uskratio Davidovu želju rekavši kako dom izgrađen ljudskim rukama ne može obuhvatiti Stvoritelja svemira. I da ruke za-

prljane grijehom i krvlju ne mogu izgraditi mjesto koje će sadržavati objavu Božje milosti. Boga ne možemo staviti u okvire, ali Bog želi živjeti s nama i među nama. Davidov sin Salomon dobiva privilegij izgraditi veličanstven hram Gospodinov. Salomon nakon izgradnje hrama kleći i moli zajedno s narodom posvetnu molitvu sličnu onoj koja se vjekovima moli u crkvama. Takve su molitve molile i generacije prije nas u ovoj crkvi bez obzira što je mi tek danas posvećujemo. I dok danas okupljeni posvećujemo ovu crkvu, u kojoj ste se vi već prije okupljali i molili, ujedno mislimo i na sve one koji su prije nas dolazili u ovaj Božji hram i molili se, istaknuo je biskup Petar. Danas mislimo i molimo se za sve one čije su crkve ruševine, mislimo i molimo se za sve crkve, sve katedrale koje su izgrađene ljudskim rukama ali na žalost i uništene ljudskim rukama. Ova crkva je nama spomen da su naši preci hodili Božjim putovima. Jer kad zanemaruju sjećanja na moćna Božja djela u životima svojih predaka, onda odbacujemo Božje ime. I zajedno sa Salomonom prihvaćamo da Boga ne možemo smjestiti u okvire ove građevine, on živi u našim srcima, a crkve koje gradimo pomažu nam da se usredotočimo na Boga. Okupljamo se u njima da slavimo Boga, da čujemo njegovu Riječ i primamo njegovu milost oprosta. U crkvama učimo i rastemo na putu vjere s našim Gospodinom. Nakon homilije pjevale su se Litanije svih svetih a zatim je biskup izrekao posvetnu molitvu. Biskup je krizmanim uljem pomazao oltar a župnik don Ante, dekan don Bernard, domaći sin don Ivan i novi župnik don Jozo pomazali su četiri križa postavljenia na zidove crkve. Nakon kađenja uslijedilo je uređenje oltara i nastavljeno je euharistijsko slavlje.

Zlatni jubilej

Don Ante Đerek, župnik Gabele, proslavio je u srijedu, na blagdan Našašća moći sv. Stjepana Prvomučenika, 3. kolovoza 2022. u Gabeli 50. obljetnicu svećeništva.

Svečano misno slavlje na liturgijski spomen dan Našašća moći sv. Stjepana Prvomučenika, nebeskoga zaštitnika Župe Gabela, predvodio je mons. Ivan Štironja, biskup kotorski, u zajedništvu s generalnim vikarom hercegovačkih biskupija don Nikolom Menalom, biskupskim vikarom za Trebinjsko-mrkansku biskupiju don Antonom Luburićem te tridesetoricom svećenika. Misa je slavljena u župnoj crkvi. Vjernici gabeoske župe i okolnih župa kao i svečarova rodbina popunili su župnu crkvu a župni je zbor svečano s kora pratilo liturgijsko slavlje.

U pozdravu na početku mise biskup je Ivan posebno pozdravio Gabeljane koji slave zaštitnika svoje Župe te slavljenika don Antu. U propovijedi mons. Štironja usredotočio se na dvije temeljne

ideje. Najprije je objasnio Stjepanovo mučeništvo, a nakon toga osvrnuo se na zlatomisnikovo svećeništvo kroz služenje u župama Trebinjsko-mrkanske biskupije do sadašnjega župnikovanja u Gabeli.

Na kraju mise u ime biskupa iz Mostara mons. Petra Palića kao i cijelog klera čestitku je izrekao don Nikola Menalo, generalni vikar. Slavljenik je potom zahvalio u svoje ime za svih pedeset godina služenja Božjem narodu po Isusovu pozivu.

Don Ante Đerek rođen je u Viru kod Posušja 1947. Gimnaziju je završio u Pazinu. Filozofsko-teološki studij završio je u Splitu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1972. Obnašao je sljedeće crkvene službe: Župi vikar u Župi Prenj-Dubrave, Župnik na Aladinićima, Dušobrižnik u Njemačkoj, župnik u Gracu kod Neuma, Župnik u Dračevu, župnik u Gabeli. Krajem lipnja 2022. razriješen je službe župnika Župe sv. Stjepana Prvomučenika u Gabeli i umirovljen.

Zlatnom jubilarcu don Anti želimo da mu umirovljenički danu protječu u Božjoj i ljudskoj blizini!

POSVETA CRKVE U ZAGORJU

Mostarsko-duvanjski biskup mons. Petar Palić posvetio je 3. kolovoza crkvu u župi Gospe od Zdravlja u Zagorju kod Posušja. U svečanom liturgijskom činu posvete sudjelovali su, uza župnika don Joku Blaževića, dekan i posuški župnik fra Mladen Vukšić, don Ivica Boras, župnik iz Vira i don Vinko Nenadić, kapelan iz mostarske župe Sv. Mateja. Slavlju su, uz velik broj župljana i hodočasnika, nazočile i časne sestre, bogoslovi te predstavnici svjetovne vlasti. Na početku misnoga slavlja sve je nazočne pozdravio don Joko. Istaknuo je da se osamdesetih godina počela graditi ova crkva, biskup Petar Ćule blagoslovio je temelje crkve a biskup Pavao Žanić 1983. godine blagoslovio je novoizgrađenu crkvu. Od tada do danas se crkva radila i dograđivala. "U ovoj svetoj Misi spominjemo se svih onih župnika koji su radili i djelovali ovdje, pokojnoga Zdravka, don Mate, don Luke, don Marka, pokojnoga don Ante... Za pokojne molim za pokoj duše, a za one žive molim da mogu i dalje raditi i sjetiti se u molitvama ove župe i župljana", istaknuo je don Joko. U crkvi se u posljednje vrijeme mnogo toga preuredilo: obojala se crkva iznutra i preuredila, promijenjena je rasvjeta, razglas, zamijenjen križ

iza oltara, postavljen je novi kameni oltar, ambon, krstionica, postolja za kipove, novi kip sv. Luke...

U homiliji biskup Palić govorio je o crkvi kao građevini kao i o činu posvete crkve i što zapravo taj čin znači. Crkva nije samo građevina koju sačinjavaju oltar, klupe, kipovi, kor, nego je ona hram Boga živoga a mi vjernici živa smo Crkva. Ono što crkvu čini svetim mjestom je upravo ono što mi činimo, liturgijski čin posvete i obredni čini koji se događaju nakon gradnje crkve. Pri obredu posvećenja crkve simbolično se primaju sakramenti kršćanske inicijacije: krštenje, sveta pričest i potvrda. Danas je ovaj prostor i oltar posvećen za svetu svrhu, jer crkva i oltar i mi kršćani smo svi preporođeni u Kristu. Krist je naša prava crkva i oltar i zato sve ovo što se događa u crkvi govori o Kristu. I kamen, i vatrica, i ulje i tamjan podsjećaju nas na drevne žrtve koje su se nekada prenosile, a bile su samo nagovještaj Isusa Krista. Danas ovu crkvu i oltar preporaćamo vodom i svetom Krizmom kako se preporaćaju samo kršćani. Isrtavamo križeve na sredini i sva četiri kuta oltara kako bismo podsjetili na raspeće kojim su istisnuti svi oni stari običaji prije Krista. Nakon svega će biti očito da ova crkva nije

samo muzej za sakralne objekte, da oltar nije stol za objed. Ovo je mjesto za hvalu, blagoslov, propovijed, za žrtvovanje, za zagовор, za zahvaljivanje, mjesto za pjevanje himana Bogu, za klanjanje i klečanje, mjesto za čašćenje, posvećivanje i pričest, mjesto za krštenje i odrješenje, istaknuo je biskup Petar. Dodao je da je Božji narod više istinska crkva nego kapele i crkve koje gradimo. Bog je sagradio svoju crkvu na Isusu, a Isus na Petru, a ne na betonskoj ploči. Zato svi mi trebamo promisliti kako se mi kao živo kamenje Kristove crkve prihvaćamo, kako podržavamo jedni druge

u dobrim i plemenitim stvarima, i kako se širom otvaramo svijetu. Trebamo naviještati Radosnu vijest i izgrađivati Kristovo kraljevstvo, kazao je biskup Palić.

Nakon propovijedi biskup Petar izmolio je posvetnu molitvu, pomazao svetim uljem oltar a svećenici križeve na zidovima crkve. Zatim je biskup obavio obred kađenja oltara i crkve te upalio svijeće koje su znak Krista Svjetla za prosvjetljenje naroda. Za vrijeme obreda posvete i misnoga slavlja pjevači su skladno pjevali pjesme i Litanije svih svetih.

BISKUP PETAR PREDVODIO SVEČANU EUHARISTIJU O 112. DUŽIJANCI U SUBOTICI

Mostarsko-duvanjski biskup mons. Petar Palić predslavio je u nedjelju, 14. kolovoza 2022. svečanu Euharistiju u katedrali – manjoj bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici, slavljenju u sklopu središnje proslave 112. Dužijance – zahvale za žetvu bunjevačkih Hrvata.

Predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata "Dužijanca" mons. Andrija Anišić sve je vjernike i uzvanike prije mise pozdravio u ime subotičkoga biskupa Slavka Večerina, koji je bi odsutan zbog oporavka od bolesti, zamolivši za nastavak molitvi za njegov oporavak. "Pozdrav upućujem u ime naše Udruge i uime Stevana Bakića, gradonačelnika Subotice, s kojim je upućen poziv svim gostima Dužijance. Pozdravljam goste iz Hrvatske, Mađarske, predstavnike vlasti Pokrajine Vojvodine i Republike Srbije, a osobito Grada Sbotice, uz čiju pomoć i podršku je Dužijanca organizirana", kazao je.

Pozdravio je i predstavnike nacionalnih vijeća, napose Hrvatskoga nacionalnog vijeća i hrvatske institucije i udruge u Srbiji. Poseban pozdrav uputio je predstavnicima Grada Novog Sada koji su ugostili na nedavnu manifestaciju "Dužijanca u Europskoj prijestolnici kulture", te djecu i mlađe u bunjevačkim narodnim nošnjama i sve domaće vjernike i goste.

Župnik katedralne župe Stjepan Beretić, pozdravljajući biskupa predjedatelja koncelebracije u ime svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništaraca Subotičke biskupije, bandaškog i malog bandaškog para te svih vjernika, kazao je kako je biskup Palić "došao kao nekadašnji pitomac našeg sjemeništa Paulinuma, kao dragi

gost jer je u njegovoj biskupiji vrelo Bune, iz "strogog kraja", gdje se, u Mostaru, spremamo proslaviti Dužijancu".

Čitanja su navijestili bandašica Katarina Piuković i bandaš Dominik Skenderović, psalam otpjevala Nataša Kostadinović a Aleluju Marko Križanović.

"Danas sam s radošću ovdje među vama, kako bih bio dionik ovoga vašega slavlja, koje pokazuje ponajprije vaš vjernički, a zatim i narodni identitet koji je sastavni dio ovoga područja i ove zemlju u kojoj živate. Dužijancu, hrvatskim narodnim običajem i slavljem, naš hrvatski narod na ovim prostorima više od 110 godina na ovakav svečan i prepoznatljiv način zahvaljuje Bogu za svoje salaše, za dobru žetvu i za kruh svagdašnji. Ima li čovjekova plemenitijeg osjećaja od zahvale? Međutim, uz taj plemeniti osjećaj u čovjeku, postoji, nažalost, i osjećaj mržnje i zavisti, kad "zlim okom" gledamo na drugoga i sve ono što taj drugi jest", kazao je biskup u homiliji.

Osvrćući se na naviještenu čitanja 20. Nedjelje kroz godinu, on je rekao kako u sudbini proroka Jeremije i kao pojedinci i kao narod možemo otkriti sebe i dio svoga života. "Poput Jeremije se susretnemo s iskustvom rezignacije, napuštenosti. Susretnemo i one koji na ovaj ili onaj način niječu naš način života, postojanja, identiteta. Odlazak, iseljavanje, napuštene kuće, njive i salashi pokazatelj su okolnosti u kojima živimo, onoga što u sebi nosim i pred čime strepimo. Međutim, Jeremija nam svojim životom svjedoči: Bog nije napustio svoj narod. A sva naša nuda i pouzdanje nije u političkim sustavima, nego samo u Gospo-

dinu. Stoga nas poslanica Hebrejima poziva na postojanost i ustrajnost.

Ovaj poziv na postojanost i ustrajnost na poseban način odjekuje danas svima vama koji ste ove godine dionici slavlja ovih žetvenih zahvalnih svečanosti. Sijač, odnosno zemljoradnik, klasje, pšenica, kruh svjedoče nam upravo o postojanosti i ustrajnosti. Zemljoradnik postojano iz godine u godinu sije sjeme, s vjerom i nadom da će donijeti svoj urod. Ustaje u svom činu, unatoč tome što mu katkad ni vremenski uvjeti, ni gospodarske okolnosti ne idu na ruku. I u vjerničkom životu postojanost i ustrajnost su suprotnost prolaznosti, malodušju i neodgovornosti i sveti pisac nas podsjeća da smo okruženi "tolikim oblakom svjedoka". Taj "oblak svjedoka" jesu svi oni koji su prije nas živjeli ovaj život, koji su se, također, susretali s poteškoćama, s nerazumijevanjem, s otporom, progonom, pa čak i smrću, ali su unatoč svemu čuvali i obradivali vinograde, polja i njive naše, sijali s nadom da nas Gospodin neće ostaviti gladnima, nego će opet u svojoj dobroti svima dati "kruh naš svagdašnji".

"Oblak svjedoka" jesu svi oni oko nas, koji u jednostavnosti života i danas žive svoje opredjeljenje za Isusa Krista. Govoreći o pozivu na svetost u suvremenom svijetu i razmišljajući upravo nad ovim riječima poslanice Hebrejima, papa Franjo u svojoj apostolskoj pobudnici "Radujte se i kličite" kaže: "... Pozvani smo priznati da smo 'okruženi tolikim mnoštvom svjedoka' (Heb 12,1) koji nas opominju da se ne zaustavljamo duž puta, potiču nas da nastavljamo svoj hod prema cilju. Među njima može biti naša vlastita majka, jedna baka ili druge bliske osobe (usp. 2 Tim 1,5). Možda njihov život nije uvijek bio savršen, no, čak i unatoč nesavršenostima i padovima, nastavili su hodati dalje i svidjeli se Gospodinu." (GE 3)", kazao je biskup.

"Moramo se "ugledati u Isusa, početnika i dovršitelja naše vjere, koji nas spašava i vodi savršenstvu." Također trebamo oponašati njegov žar, hrabrost i snagu u suočavanju s protivljenjem teških situacija i sustava s kojima se i on suočavao. Moramo se nastaviti odupirati i boriti protiv zla, a snagu koja nam je za to potrebna zasigurno će nam dati sam Isus Krist. Današnje Evandelje je jedno od onih koje se pokazalo enigmom za proučavatelje Svetog pisma, a posebno za one koji ove Isusove riječi upotrebljavaju i tumače na različite, ponekad i vrlo negativne načine. Potrebno je svjetlo i vodstvo Duha Svetoga kako bismo razumjeli što nam Gospodin želi priopćiti kroz današnje Evandelje.

Ovih smo dana suočeni s razarajućim požarama i uništavajućom snagom vatre, ognja. Postoje situacije u Bibliji kada je, prema izvješćima svetih pisaca, vatra zaista pala s neba. Vatra i sumpor pada su s neba na Sodomu i Gomoru (Post 19,24 i dalje). Jedna od deset pošasti protiv Egipta bila je vatra i tuča s neba (Izl 9,3). Prorok Ilija je pozvao oganj s neba koji je spalio Ahazijine vojnike (2 Kr 1,9-17). Znači li to da Isus čezne i želi uništenje? Ne, vatra koju je Isus došao baciti na zemlju nije nijedna od tih vatri. Nije razorna vatra. To je oganj Duha Svetoga koji se bori za naše duše. Opisujući taj oganj, sveti Ćiril Aleksandrijski je napisao: "Stoga potvrđujemo da je vatra koju je poslao Krist za ljudsko spasenje i korist... Jer vatra je ovdje, kažem, spasonosna poruka Evandelja i snaga njegovih zapovijedi; kojim smo svi mi na zemlji, koji smo bili takoreći hladni i mrtvi zbog grijeha, i u neznanju o Onome koji je po prirodi i istinski Bog, zapaljeni za život pobožnosti i postali gorljivi u duhu" (Ćiril Aleksandrijski, Propovijedi 89-98).

Stoga nas danas Isus uvjerava u svoju spremnost da nastavi djelo spasenja koje je započeo u nama, kroz neprestano čišćenje naših duša. Oganj koji želi donijeti je za naše vlastito pročišćenje i dobro. Taj oganj doista uništava, ali uništava krhotine i materijale neumjerene zarobljenosti, nemoralu, nepravde, zla i korupcije u našim životima. Svrha je osvijedočiti nas i uvjeriti da trebamo okrenuti novi list i pomoći nam da preispitamo svoj prošli i sadašnji stav pred Bogom kako bismo potaknuli bolju budućnost za sebe i svoju generaciju.

Što je uzrok podjela o kojima Isus govori u današnjem Evandelju? To je evandelje, Radosna vijest koju propovijedamo svojim pročišćenim, pozitivnim i plemenitim životom koji ponekad izaziva nepravde u našim obiteljima, crkvenim zajednicama, društvu, zemlji i svijetu općenito. To je Radosnu vijest da se spasenje, oproštenje i vječni život postižu vjerom u Isusa Krista. Budući da ova poruka isključuje one koji se odbijaju obratiti Isusu, ona ih vrijeđa, ljuti, a često rezultira protivljenjem, podjelama, pa i otvorenim progonima. I u takvim situacijama netrpeljivosti, progona, protivljenja kršćani ostaju ukorijenjeni u Isusu Kristu, ne odbacujući i ne osuđujući nikoga. Koliko god današnje Evangelje podiže naš moral u borbi protiv zla, nevjere i nepravde, također je važno uzeti k srcu da naš svijet treba više ljubavi nego mržnje, više mira nego rata i više jedinstva nego podjela", završio je biskup homiliju.

Svečanu je liturgiju animirao Katedralni zbor "Albe Vidaković" na čelu sa zborovođom i orguljašem mo Miroslavom Stantićem.

Biskup je Palić sudjelovao i na svečanom mimohodu sudionika Dužjance do središnjeg

trga, gdje je priređen kulturni program i svečano uručenje kruha od novoga brašna od strane bandaškoga para gradonačelniku Subotice Stevanu Bakiću.

PROSLAVA SVETKOVINE UZNESENJA BDM U POSUŠJU

Svetkovina Velike Gospe proslavljen je danas u Posušju, koji je ujedno i Dan općine Posušje.

Svečanu misu predvodio je mostarsko – duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko – mrkanski mons. Petar Palić, a u koncelebraciji su bili fra Mladen Vukšić, župnik i posuški dekan i don Ante Jukić, biskupov tajnik. Na samom početku euharistijskoga slavlja, župnik fra Mladen Vukšić pozdravio je biskupa Palića i osvrnuo se na devetodnevnu pripravu za ovu svetkovinu, koja je bila posvećena obitelji. "Kroz teme devetnice mogli smo vidjeti tko su nam uzori, ali i koji su izazovi, te što je aktualno danas u obitelji. Preporučite i molite za naše obitelji, ali i obitelji u cijelome svijetu da budu ono što je Bog želio da budu u početku stvaranja svijeta i što je kasnije objavio u svojoj objavi. Želimo preporučiti da molite i za Biskupije i Crkvu, jer i to je naša obitelj. Da svi u ovome vremenu i prostoru ispunimo svoje poslanje i Božju volju i Božji naum koji Bog ima s nama", kazao je fra Mladen na početku.

Biskup Palić u uvodu u misno slavlje kazao je kako je Marija putokaz putničkom narodu prema cilju koji je ona već postigla, a to je proslavljeni život u nebeskoj slavi.

U svojoj homiliji biskup Palić je istaknuo da bismo, razmatrajući događaj iz Svetoga Pisma u kojem apostoli gledaju Krista kako uzlazi na nebo, mogli biti u iskušenju pomisliti da nas je, nakon što je Gospodin završio svoje djelo na zemlji, ostavio iza sebe, odvojivši se od ove doline suza dok se ne vrati u slavi.

Isto tako bismo mogli biti u iskušenju to pomisliti i kada je Marija uznesena na nebo.

"Na ovaj radosni blagdan ovakvo nam promišljanje ne bi smjelo oduzeti duhovnu radost.

Kad je naš Gospodin Isus Krist nestao iz ljudskog vidokruga, snagom i djelovanjem Duha Svetoga još je snažnije postao prisutan u novorođenoj Crkvi. Iako učenici više nisu mogli vidjeti ni dotaknuti Isusa, niti jesti s njim, niti slušati zvuk njegova glasa, bili su mu bliži nego ikad. Zahva-

ljujući daru Duha Svetoga, mogli su naviještati njegovo Evanđelje s krovova, s uvjerenjem i snagom, čak i po cijenu života.

Tako isto, dok je Marija uznesena na nebo iz pustinje našeg zemaljskog postojanja, nemojmo misliti da smo lišeni njezine prisutnosti ili njezinih molitvi. Budući da u potpunosti sudjeluje u pobjedi svoga Božanskog Sina nad grijehom i smrću, Marija nam je bliža nego ikad, ujedinjujući se s nama u slavlju svete mise, slušajući poput Majke pune ljubavi naše molbe i zagovarajući nas pred Božjim prijestoljem.

Naša Djevica Majka ne želi ništa više nego da mi, njezina duhovna djeca, potpuno sudjelujemo u pobjedi Uskrstog Gospodina nad silama grijeha i smrti koje još uvijek djeluju u svijetu", rekao je biskup Palić.

Istaknuo je da nam se ponekad čini da je pobjeda nad grijehom nedostizna, te se često pitaćemo hoćemo li postići čistoću srca toliko potrebnu za gledanje Božjega lica.

"Kad vidimo da je Crkva sa svih strana pogodena sablaznima i progonima, ne pitamo li se hoće li pobjeda ljubavi, koju naviještamo na misi ikada biti naša? Kako možemo sudjelovati u Isusovoj pobjedi sve dok nas muči slabost?

Kako se može reći da Crkva sudjeluje u Gospodinovoj pobjedi kada je predmet poruge, iznutra i izvana? U potrazi za odgovorima, okrenimo se ženi zaodjenutoj suncem čiji lik sjaji u našem čitanju iz Knjige Otkrivenja.

Ova žena označava Crkvu i Mariju, Majku Crkve. Sunce kojim je zaodjenuta slava je Božje sebedarne ljubavi: slava objavljena na Kristovu licu dok je preobražen stajao na gori Tabor, slava koja je zasjala s križa i iz Kristovih rana, čija je smrt uništila našu smrt i čije je uskrsnuće obnovilo naš život.

Savršenije nego bilo koje drugo ljudsko biće, Marija odražava tu slavu. Ovo je sunce kojim je zaodjenuta: slava Sunca pravde, Krista Gospodina.

Unatoč tome, žena je pod opsadom zmaja koji traži smrt njenog božanskog sina, ali i svih nas

koji smo njen duhovno potomstvo. U knjizi Otkrivenja, zmaj predstavlja sile zla, sotolu, našu požudu, ali i svjetovnu moć koja se suprotstavlja Božjoj vladavini. Zanimljivo je da Marijina kruna sadrži 12 zvijezda. Zanimljivo je znati da u zastavi Europske unije ima 12 zvijezda. To su Marijine zvijezde. I tko bi htio istrgnuti Boga iz duše ljudi u Europi, ne može to učiniti zahvaljujući osnivačima europske zajednice koji su bili kršćani", istaknuo je biskup Palić.

I taj zmaj koji je krenuo za tom čudesnom ženom u prošlosti, je danas živ kao što je bio živ u prošlosti. "Znakovi vremena pokazuju da sotona djeluje stalno na najsuptilnije načine, da djeluje protiv materijalnog i duhovnog dobra svakog pojedinca, protiv dobra djece Božje, protiv postojanja ljubavi u obiteljima, protiv Crkve i mira u svijetu. Sve veće stope razvoda, skandali u Crkvi, bolesti koje razaraju naše obitelji pokazatelji su djelovanja tog istog strašnog zmaja. Sve veći broj čudnih udruženja i slom moralnih vrijednosti, sve su to znakovi zloga. Na prvi pogled čini se kao da ova žena nije dorasla žestini zloga, kao što se čini da je Crkva nemoćna pred nasiljem i mržnjom ovoga svijeta. Ipak, žena je jača jer je Bog jači. Na kraju ne pobjeđuje moć i mržnja, nego ljubav, Božja ljubav i mir koji ne može dati ovaj svijet nego samo uskrsli Gospodin. Crkva i njezini članovi nisu pošteđeni kušnji i patnje, to potvrđuje duga povijest, ali i svaki naš život. Stoga je današnja svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo svetkovina ohrabrenja. Marija nas posjećuje sa svog uzvišenog mesta na nebu, ona putuje do praga našega srca, da nas nauči putu ljubavi i da nam pomogne da je slijedimo do nebeskih dvora. Pod Marijinim pogledom ljubavi, naše sudjelovanje u Gospodinovoj pobjedi ljubavi postaje izvedivo", kazao je biskup Palić.

Što nas Marija uči o sudjelovanju u pobjedi svoga Božanskog sina? "Među mnogim stvarima koje bi nam mogla reći spomenimo tri stvari važne za naš duhovni život. Prvo je vjera i povjerenje u Boga i njegovo obećanje. Samo kada smo naoružani vjerom poput Marijine, možemo izdržati sve što zmaj baca na nas, na naše obitelju, društvo i Crkvu. Drugo, Marija nam pokazuje da pobjeda nad grijehom i smrti može biti naša samo kada se uključimo u iskrenu molitvu i postojano razmatranje Božje riječi. Treće, ponizna i bezgrešna Djevica Marija nas uči putu Božjeg milosrđa. Njegovo je milosrđe i dobrota za one koji ne uzimaju Gospodina zdravo za gotovo i ne prepostavljaju uvijek svoju pravednost. Ona nas uči da ljubav pobjeđuje grijeh i smrt kada u snazi Duha doživljavamo kajanje za svoje grijeha, kada dopustimo Gospodinu da preokrene naše svjetovne vrijednosti i sitne brige, te ih stavimo ponizno pred Božje prijestolje u sakramantu ispovijedi. U tom sakramantu doživljavamo Spasiteljevu ljubav, ljubav koja je jača od grijeha i moćnija od smrti. Marija nas uči putu vjere, molitve i obraćenja kao putu pobjede. Ona nas zagovara kao prva od svih svetaca. Na ovu današnju svetkovinu priznajemo i vjerujemo da nam je Marija bliža nego ikada, samo kad bismo je dočekali, kad bismo joj samo dopustili da nam pomogne povjeriti svoje živote Bogu Ocu, po Kristu, u Duhu Svetome", naglasio je biskup Palić.

Na kraju mise fra Mladen je zahvalio svima koji su sudjelovali u euharistijskome slavlju, svim svećenicima Posuškoga dekanata koji su i tijekom devetnice i danas bili na raspolažanju vjernicima za sakrament pomirenja.

Pjevanje je predvodio župni zbor pod ravnjem s. Marine Ivanković, kojoj je fra Mladen zahvalio na njezinu djelovanju u župi Posušje i zaželio Božji blagoslov na novoj službi.

U GRABOVICI KOD MOSTARA OBILJEŽENA 29. OBLJETNICA OD ZLOČINA NAD 33 UBIJENA HRVATSKA CIVILA

U Grabovici je 9. rujna 2022. obilježena 29. obljetnica od zločina nad 33 ubijenih hrvatskih civila.

Obilježavanje je počelo polaganjem vijenaca kod spomen obilježja i čitanjem imena 33 ubijenih civila. Najmlađa žrtva ovog zločina koji se dogodio 8. i 9. rujna 1993. godine bila je Mladenka Zadro koja je, kada je ubijena u majčinu na-

ručju, imala samo 4 godine, a najstarija žrtva bio je 87-godišnji Marko Marić.

Na početku je sve nazočne, među kojima su bili dr. Dragan Čović, predsjednik HNS-a BiH, Mrinko Čavara, predsjednik Federacija BiH i drugi visoki dužnosnici iz hrvatskoga naroda, pozdravio predsjednik Udruženja hrvatskih stradalnika "Grabovica '93" Josip Drežnjak koji je podsjetio da

se još uvijek traži 17 tijela stradalih i da, nažalost, ni nakon 29 godina nema šta novo o tome reći.

Nakon polaganja vijenaca molitvu odrješenja izmolio je don Drago Ćurković, upravitelj župe Drežnica, koji je predvodio i pobožnost Križnog puta.

Euharistijsko slavlje u zajedništvu s 10 svećenika predslavio je mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanski.

Na kraju misnoga slavlja župnik don Drago Ćurković zahvalio je svima na dolasku i što čuvaju uspomene na ovo mjesto i one koji su stradali u njemu.

Homilija biskupa Petra:

Draga braćo svećenici,

Poštovani predstavnici političkog i društvenog života, predstavnici oružanih snaga,

Poštovani branitelji i obitelji poginulih branitelja i civilnih žrtava rata

Draga braćo i sestre!

Smrt i život

Okupljeni smo danas ovdje u Grabovici kako bismo se spomenuli tužnog događaja kada su u noći s 8. na 9. rujna 1993. ubijene 33 osobe u zločinu koji su počinile postrojbe bošnjačke Armije BiH. Ubijeni su ljudi, djedovi i bake, očevi i majke, djeca. Hrvati.

Dok se s tugom u srcu i vjerom u vječni život sjećamo toga događaja i žalimo što se do danas još uvijek traga za polovicom ovdje ubijenih civila, u ušima i u srcu odjekuje nam Božja riječ utjehe i ohrabrenja.

"Zato pazi i dobro se čuvaj da ne zaboraviš događaje što si ih svojim očima video; neka ti ne isčešnu iz srca ni jednoga dana tvoga života. Na-protiv, pouči o njima svoje sinove i sinove svojih sinova", poručuje Mojsije Izraelcima (Pnz 4, 9).

Znamo da se ove Mojsijeve riječi odnose na Božja spasenjska djela koja je Bog učinio Izraelskom narodu oslobodivši ih iz egipatskog ropstva.

Međutim, ove riječi danas ovdje odjekuju i u kontekstu ovog tužnog događaja, da ga ne zaboravimo. Ne zbog toga što sjećanjem želimo u sebi hraniti mržnju i zazivati osvetu, nego jer želimo da ovaj događaj bude opomena i upozorenje svima da se ovakvo zlodjelo više nikada i nikome ne bi smjelo dogoditi. I nema takve religije i toga i takvog Boga u čije bi se ime drugoga smjelo ubiti ili drugome našteti, jer kao što kaže papa Franjo "ne postoji Bog rata, a čovječanstvo bi se trebalo stidjeti što može ratovati, ubijati nevine, bom-

bardirati gradove i sprječavati da hrana i lijekovi dođu do preživjelih." (<https://www.ncronline.org/blogs/francis-chronicles/francis-listen-war-victims-cries-feel-shame-pray-peace>)

Doista, kad čovjek zaboravi Boga, kad čovjek zaboravi da je čovjek, onda je sposoban i spreman na sve, pa i dići ruku na drugog čovjeka.

Zato, čuvaj marljivo cijelo svoje biće, da ne zaboravite stvari koje su vaše oči vidjele i da te stvari ne nestanu iz vašeg srca do kraja života vašeg.

Poslušaj, pazi i čuvaj kako bi živio i činio više od života, pa ćeš napredovati. Tako ćeš živjeti slavno i sretno.

Poslušaj, pazi i čuvaj kako bi mogao živjeti i posjedovati ono što ti Bog daje; spoznajte Božje istine i zatim odlučite da ih činite tako da možete imati sve što on želi da imate.

Poslušaj, pazi i čuvaj kako biste imali život i imali ga u izobilju kao što Gospodin Isus kaže da želi dati.

Poslušaj, pazi i čuvaj kako bi mogao hodati uzdignute glave, i više od toga: kako bi se mogao vinuti krilima kao orao, kako bi mogao trčati i ne klonuti.

Poslušaj, pazi i živi!

"Prebrojali smo se!"

(<https://radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/izetbegovic-o-vojnoj-snazi-prebrojali-smo-se-koliko-mladih-instruktora-na-dronovima/464263>)

Dok danas ovdje učimo slušati, paziti i čuvati i dok na ovom mjestu brojimo 33 žrtve mržnje, koje svojom okrutnom smrću poručuju: "Nikada više rata i ubijanja!", u svom okruženju čujemo, nažalost, ponovno neke čudne prijeteće, ratno-huškačke, šovinističke poruke i čudna prebrojavajuća. Trebamo li se prebrojavati? Što bismo to i koga trebali prebrojavati? Ako se već prebrojavamo, onda to učinimo na pravi način.

Prebrojimo da je u ratu u Bosni i Hercegovini poginulo 101.040 ljudi, od čega 38.239 civila (31.107 Bošnjaka, 4.178 Srba, 2.484 Hrvata, 470 ostalih) i 57.701 vojnik (30.906 Bošnjaka, 20.775 Srba, 5.919 Hrvata, 101 ostalih). Među poginulima bilježi se 86.039 muškaraca, 9.901 žena i 5.100 osoba za koje nije upisan spol. Najviše je žrtava, 44.204, bilo 1992. godine.

Prebrojimo da je za vrijeme Domovinskog rata "neprijateljska" susjedna država Hrvatska primila oko 450.000 registriranih i oko 100.000 neregistriranih izbjeglica iz BiH, odnosno ukupno preko 800.000 izbjeglica i prognanika, što je broj koji je ravan iznosu od 20 % pučanstva Re-

publike Hrvatske. (Zlatković Winter, Izbjeglice iz Bosne i Hercegovine u Hrvatskoj: Uzroci dolaska, regulacija i organizacija prihvata, u: Migracijske teme 8(1992) 2; 127-140, 127)

I naravno da se svako zdravorazumno biće pita kako je moguće da se susjednu i prijateljsku zemlju naziva neprijateljskom, a u isto se vrijeme ističe kako je "Hrvatska primjer u Europi i svijetu u pogledu slobode, blagostanja, poštovanja i prava muslimana." (<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/erdogan-u-sisku-hrvatska-je-primjer-zemlje-u-europi-i-svjetu-u-pogledu-slobode-blagostanja-postovanja-i-prava-muslimana-photo-20220908>)

Sve ovo svjedoči, nažalost, da smo duboko shizofreno društvo i da nam je nužna obnova pameti i srca.

Prebrojimo i da je Bosnu i Hercegovinu samo tijekom 2021. godine napustilo 170.000 osoba. Ove se godine procjenjuje da bi brojka mogla biti duplo veća, odnosno 340.000 osoba.

Mogli bismo još prebrojavati. Ali, svršishodnije od jalovih prebrojavanja je sklopiti ruke na molitvu Svetomogućem Bogu i njegovu utjelovljennom Sinu Isusu Kristu, pravom Bogu i pravom čovjeku, da nam pamet prosvijetli i korake upravi putovima mira i borbe za dostojanstvo svakog ljudskog života.

I ako već treba nešto prebrojavati, onda prebrojimo nova radna mjesta, prebrojimo kilometre novoizgrađenih cesta, prebrojimo nove stanove za mlade obitelji, prebrojimo postotak povećanja plaća i svega onoga što pridonosi boljem i kvalitetnijem životu u Bosni i Hercegovini. Bojim se da bi nam to prebrojavanje kratko trajalo. Nažalost.

"Ne bojte se! Ne bojte se! Bojte se!" (usp. Mt 10, 26-33)

Ove riječi dio su evanđeoskog odlomka koji smo čuli, a to je Isusov govor njegovim učenicima. Učenici su pozvani slijediti Isusa, a naslijedovanje Isusa krije okolnosti koje su opasne po život. Hod za Isusom vodi učenike kao "ovce posred vukova" (Mt 10, 16). No, učenici su pozvani da se ne boje onih koji mrze, jer će se sve otkriti. Tako i djele onih koji prate i koji prijete. Svako naše djelo ima svoju posljedicu, a svaka naša riječ neće biti

posljednja. I danas svjedočimo da, bez obzira što ovih 33 žrtava nema među nama, riječ njihovih ubojica nije zadnja. Naš glas svih ovih godina postaje glas ovih žrtava i naše sjećanje krik savjesti njihovih ubojica. Tijelo se može ubiti, ali se duh, život, duša, um i osjećaji ne mogu ubiti ljudskim rukama, čak i ako je tijelo uništeno. Jedini strah koji bi čovjek trebao imati je strah od grijeha i strah od Zloga koji i danas može ovladati ljudskim srcem i otrovati ga mržnjom.

Njemački protestantski pastor i teolog Dietrich Bonhoeffer, borac protiv nacizma i jedan od osnivača kršćanskog otpora prema nacizmu, napisao je riječi koje nam mogu poslužiti kao utjeha radi pravde: "Vjerujem da Bog može i želi dopustiti da iz najgoreg nastane dobro. Za to su mu potrebni ljudi koji će sve učiniti da stvari funkcioniрајu najbolje."

Bogu ne trebaju plašljivi, nego hrabri, pošteni i iskreni ljudi. Oni, koji kad dožive zlo ili nevolju ne mrze, nego ljube, ne daju se prevariti, ne daju se poraziti, ostaju vjerni svojim uvjerenjima i nastavljaju se pouzdavati u Boga.

Isti teolog Bonhoeffer, samo četiri mjeseca prije nego će ga nacisti smaknuti, na staru godinu 1944., u koncentracijskom logoru u Flossenburgu u molitvi-pjesmi "Dobrim silama okružen" piše svojoj obitelji:

Nada mnom je Božje krilo sveto,
njegova me ruka vjerno štiti.
Ove dane želim s vama biti,
s vama ući i u novo ljeto.

Ma što bilo, utjeha nas prati,
Božje krilo čudesno nas krije.
Bog je s nama večerom i jutrom,
svakog dana on nad nama bdije.

Neka ove riječi budu i naša molitva i naše uvjerenje da je Bog uvijek, pa i u teškim trenucima, s nama, da nas tješi i da svakog dana bdije nad nama.

A Blažena Djevica Marija, Utjeha žalosnih i Kraljica mira neka nas zagovara pred prijestoljem svoga Božanskog Sina. Amen!

BLAGDAN MALE GOSPE I 50 GODINA SVEĆENIŠTVA DON JAKOVA RENIĆA U VINICI

Blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, Mala Gospa, svečano je proslavljen 8. rujna 2022. u župi Vinica.

Misno slavlje, u susavlju s još 16 svećenika, predvodio je mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup.

Na početku slavlja sve nazočne pozdravio je župnik don Jakov Renić, koji je pod svetom mnom obilježio 50. obljetnicu svoga svećeništva. Pozdravivši biskupa Petra, nazočne svećenike i sve okupljene vjernike, don Jakov je zahvalio Bogu na daru svećeništva, kao i svojim roditeljima, obitelji i svim odgojiteljima koji su ugradili sebe u njegov svećenički put. Zahvalio je Bogu i na daru Blažene Djevice Marije, koja nas zagovara i vodi svome Sinu Isusu Kristu.

Nakon pozdravnih riječi uslijedila je procesija s kipom Blažene Djevice Marije oko crkve, a zatim se nastavilo s misnim slavljem.

U prigodnoj homiliji biskup Petar je rekao da u slavlju ovoga blagdana otkrivamo nekoliko značenja. Ponajprije, Marija je Majka Božja i ona je rodila ovome svijetu Otkupitelja Isusa Krista. I zato je dostoјno slaviti rođendan Blažene Djevice Marije.

Međutim, u slavlju današnjega blagdana ima još jedno, dublje značenje. Na današnji dan, Marijinim rođenjem, po prvi put nakon iskonskoga grijeha naših praroditelja, prepoznajemo i postaje vidljivo doista čisto i dobro stvorene na ovome svijetu.

Marija je upravo čisto, sveto, pobožno i Bogu ugodno stvorenje, naglasio je biskup Petar.

"Stoga, u današnjem blagdanu rođenja Blažene Djevice Marije prepoznajemo jasnu Božju poruku. Marija svojim rođenjem i sama postaje znakom ovome svijetu. Njezin život je poruka: Bog ne ostavlja ovaj stvoreni svijet i čovječanstvo u tami, noći i propasti grijeha. Bog želi čovječanstvo, koje je ranjeno grijehom, ponovno učiniti svetim i bezgrješnim, kao što to pokazuje i po nama, ako tu stvarnost gledamo očima vjere. I stoga Mariju zovemo "zorom spasenja". Ali, taj sjaj zore nije od nje same, nego od Isusa Krista, koji je pravo "Svetlo od Svjetla", kazao je biskup.

Osvrnuvši se na prvo čitanje iz knjige proroka Miheja, biskup je naglasio da gradić Betlehem nije u glavnoj ulozi Božje povijesti s nama ljudima, jer postoje veći i jači gradovi i narodi. Međutim, upravo će se u Betlehemu Efrati roditi kralj

mira, koji će vladati nenasilno. I to će vladanje nadahnuti i obuzeti srca, tako da će ljudi početi živjeti onako, kako je Bog želio kad nas je stvorio.

"U ovome proročanstvu leži korijen posebne Izraelove nade u Mesiju, kralja mira, koji će okončati svu tiraniju na zemlji. To će doista biti pravi Bog i čovjek, rođen od Marije, po kojemu Bog s čovječanstvom stvara novi početak.

U imenu Betlehema Efrate otkrivamo i mi malenost vlastitoga života, ranjenoga grijehom, svađama, neslogama, lomovima i životnim krovima. Božja ljubav je kadra tu malenost preobraziti u nešto veliko, a sve naše ranjenosti i lomove zacijseliti.

U imenu Betlehema Efrate prepoznajemo i Marijinu malenost i neznatnost, koja će prihvaćanjem Božjega plana, postati ona koju će "blaženom zвати svi naraštaji", jer nam velika djela učini Svesilni.

Pred Bogom je svaka osoba i svaki život vrijedan, a pogled Božjega smilovanja i ljubavi posebno se zaustavlja na poniznim, malenim i neznatnim okolnostima ljudskoga postojanja i života", poručio je biskup Petar.

Osvrćući se na Evanđelje Isusova rodoslovija, biskup je rekao da evanđelist Matej opisuje Isusovo obiteljsko stablo koje vodi od Abrahama preko Davida do Josipa, koji se, uostalom, smatra Isusovim ocem pred zakonom. Nevjerojatna činjenica ovoga rodoslovija nije u tome što je Isus proizašao kao Davidov potomak, nego jer se spominju četiri žene, s Marijom pet, čiji su životopisi bili tek usputni. Riječ je o Tamari, Rahabi, Bat Šebi i Ruti. Kod svih ovih osoba rođenje djeteta bilo je povezano s ponekim skandalom. Ovo je rođoslavlje svjedočanstvo da su nas krajnje krivudavinačini doveli do spasenja.

Biskup je rekao i kako nam Isusovo rođoslavlje pokazuje kako veoma vijugave staze vode prema spasenju, kako Bog koristi malene i beznačajne, neprilagođene i nepoznate kako bi ljudima pokazao svoju blizinu i vodio ih u svoju budućnost.

Bog na poseban način priprema Mariju za njezino poslanje da bude Majka Otkupiteljeva i u toj se posebnoj brizi zrcali Božja ljubav i veličina. Bog, koji se u gorućem grmu objavio kao Bog koji je sa svojim narodom, koji je svoju brigu za narod dokazao dajući zapovijedi i vodeći ga u obećanu zemlju, koji se brinuo da narod tijekom povijesti

ima potrebne vođe, isti taj Bog i sad pokazuje da brine za nas, jer je Emanuel, Bog s nama.

Današnji blagdan rođena Blažene Djevice Marije ukazuje zapravo i na Isusa, koji nam je objavio Boga, koji je s nama i želi zauvijek ostati s nama, kazao je biskup.

Osvrnuvši se na 50. obljetnicu svećeništva don Jakova Renića, biskup je rekao da ovom euharistijom zahvaljujemo Gospodinu i za 50 godina svećeničkog života i djelovanja don Jakova Renića.

"Ruke su pune ploda, ali se srce ne uznosi, jer zna da sve je Njegov dar. A što smo bez Njega? Put od 50 svećeničkih godina je iza Tebe, a ispred Tebe je ono što je "izbrojano u Božjim očima. Danas smo ovdje u ovoj župnoj zajednici, kojoj te je Crkva po biskupu poslala da joj budeš pastir i da je vodiš na "vrutke tihane" i kriješ duše njihove novim pašnjacima, hraneći ih za stolom Riječi i Euharistije.

Krenuo si, krenuli smo za Njim, na Njegov glas, kao ono nekada Abraham, bez karte života i adrese župe pred sobom, ali s povjerenjem u Gospodina, poput Mojsija, s istom vjerom da je on Jahve – Prisutni, koji u stupu od oblaka ide pred nama, ali po potrebi i za nama.

I u našem životu su se našli strah, neizvjesnost i sramežljivost isto kao i kod mnogih pozvanih u Svetom Pismu. Da, Gospodin nas je "zaveo", ali

nam nije nipošto oduzeo ništa onoga što je naše, dio naše osobnosti, nego je dopustio da u nama raste izvanredna sloboda, koju treba uvijek iznova, svakoga dana živjeti, opredjeljujući se svakodnevno za služenje Kristu i njegovoј Crkvi.

I, Pavlovim riječima rečeno, sigurno Bog nije izabrao najmudrije po tijelo, niti najsnažnije, niti najplemenitije. Možemo se jedino hvaliti "ludošcu" prihvaćanja Isusova poziva, vlastitom slabosću i neplemenitošću da se i u našem životu očituje jedino savršena Božja milost i njegova beskrajna dobrota i milosrđe, upravo kako se očitovali i u Marijinu životu.

Naše se služenje i naše poslanje ne temelji na našim prepostavkama, nego ima korijene u slobodnom izboru, koji je Gospodin učinio još "od vječnosti", da naviještamo njegovu Riječ i njegovu beskrajnu dobrotu", naglasio je biskup Petar.

Na kraju euharistijskoga slavlja don Jakov je zahvalio na sudjelovanju biskupu, svećenicima, domaćim vjernicima i svim hodočasnicima, a zajedništvo svih okupljenih se nastavilo pod šatorom koji je bio podignut uz crkvu.

Euharistijsko slavlje su pjevanjem animirali pjevači iz župe Grabovica sa svojim župnikom don Blažom Ivandom.

OBLJETNICA POSVETE KATEDRALE MARIJE MAJKE CRKVE U MOSTARU I MOLITVA ZA MIR U UKRAJINI

Na blagdan Uzvišenja svetoga Križa, 14. rujna, obilježena je obljetnica posvete katedrale Marije Majke Crkve u Mostaru.

Prije samog euharistijskog slavlja održana je pobožnost euharistijskog klanjanja koju je predvodio mostarsko-duvanjski biskup Petar Palić, te su se na taj način vjernici u katedrali pridružili molitvi Crkve u Europi za mir u Ukrajini i u svijetu.

Prigodne tekstove su čitali bogoslovi mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanske biskupije.

Nakon euharistijskog klanjanja misno slavlje u mostarskoj katedrali predvodio je biskup Petar, u zajedništvu s don Nikolom Menalom, generalnim vikarom, don Stipom Galom, biskupijskim kancelarom i drugim svećenicima.

U pozdravu na početku mise biskup Petar je spomenuo da danas slavimo obljetnicu posvete katedrale Marije Majke Crkve i današnjom euharistijom želimo Bogu zahvaliti za sve one, koji su sebe ugradili u izgradnju ove katedrale.

Nadalje, spomenuo je da je danas i 30. obljetnica biskupskog posvećenja biskupa u miru Ratka Perića i pozvao vjernike na molitvu za njegovo dobro zdravlje i potrebne milosti.

Budući da je danas i blagdan Uzvišenja svetog Križa pozvao je vjernike da u svom životu posvjete značenje drva križa, koje od drva sramotne smrti Isusovom smrću i uskrsnućem postaje drvom života.

Na misi je pjevao katedralni zbor "Marija" pod ravnanjem mo. don Dragana Filipovića, a posluživali su bogoslovi mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanske biskupije.

Misu je uživo prenosila Maria vision.

Biskupovu homiliju donosimo u cijelosti:
Draga braćo svećenici,
Sestre redovnice,
Poštovani bogoslovi,
Draga braćo i sestre!

Nakon euharistijskoga klanjanja i molitve za mir u Ukrajini i u svijetu, okupljeni smo pod svodovima ove naše katedrale, posvećene Mariji Majci Crkve, čijeg se dana posvete danas spominjemo. Što ovu katedralu, ali i svaku crkvu čini Očevom kućom? Je li to čudan namještaj, hijerarhijski raspored, čudna atmosfera? Ili dojam neke teatralnosti koju ponekad stvara sama veličina crkve, tornjevi koji sežu do neba i kupole koje obavijaju zemlju, kipovi i vitraji, mramor i ostalo? Ništa od toga. Iako je estetika važna, ono što crkvu čini svetim mjestom je liturgijski čin posvete i obredni čini koji se događaju nakon toga ili nekoliko godina kasnije. Dakle, crkva nije toliko zgrada koliko prostor, izdvojen od običnog prostora rada i igre i posvećen Bogu. Moramo paziti da naše građevine, građene ljudskim rukama, ne pomiješamo s Onim koga u njima želimo susresti. Naše crkvene zgrade trebale bi nam pomoći da svoje živote usredotočimo na Boga. Okupljamo se da slavimo Boga. Dolazimo čuti Njegovu Riječ i primiti Njegovu milost, oprost i ljubav. Dolazimo učiti i rasti u našem hodočašću s našim Gospodinom. Dolazimo izgradjivati jedni druge i radovati se što je Bog među nama, što je živ i prisutan u našim životima. Dolazimo se hraniti kruhom života, koji nam daje snagu za putovanje ovim svjetom. Okupljamo se u ovom hramu kao Božji ljudi, slabi i bespomoćni kakvi jesmo. I znamo da će nas ovdje dočekati iscjelitelj naših duša. Bez obzira na priliku koja nas dovedi ovamo, Bog je s nama, kada iščekujemo susret s Njim skrušena srca i uzdignute hvale. Bog nas čuje i opršta nam, čak i sada dok molimo i slušamo njegovu riječ. Kad je u 17. stoljeću u Engleskoj sve što je bilo sveto u kraljevstvu oskrvnjeno ili srušeno, na jednoj crkvi je ostao sljedeći natpis: "Ova je crkva sagrađena činiti ono najbolje u najgorim vremenima." Ove nas riječi podsjećaju da i onda, kada se uvjeti čine absolutno beznadnima, kršćani imaju velike mogućnosti. Ovaj nas dan posvete ove crkve podsjeća na poziv svima nama, koji smo otajstveno Tijelo Kristovo, da donešemo ozdravljenje i nadu u ovaj ranjeni -svijet. Jedan je teolog napisao: "Crkva trči poput vjesnika da prenese poruku. Nije puž koji svoju kućicu nosi na ledima i tako mu je dobro u njoj da tek tu i tamo ispruži pipala. Tamo gdje Crkva živi, mora se zapitati služi li ovoj zadaći ili je samoj sebi svrha."(Karl Barth)

Danas je blagdan Uzvišenja svetog Križa, koji se slavi u spomen na pronalazak relikvija Isusova križa 326. godine. Sveta Jelena, majka cara Kon-

stantina, čeznula je pronaći Kristov križ. Otputovala je u Jeruzalem i organizirala iskapanje na Kalvariji. Kopači otkrivaju tri drvena križa. Bilo im je teško razlikovati koji je Kristov križ. Zatim su donijeli bolesnu ženu i mrtvog čovjeka koji je trebao biti ukopan. Tri križa stavljali su jedan za drugim na bolesnu ženu i na mrtvaca. Dva križa nisu imala nikakav učinak, ali u dodiru s trećim križem žena je ozdravila od svoje bolesti, a mrtvac je oživio. Ta su čuda pokazala da je treći križ sveti križ.

U evanđeoskom izvješću koji smo upravo čuli susrećemo se sa zanimljivim Nikodemovim likom. Nikodem je bio jedan od vodećih Židova i pripadao je vodećoj skupini koja se zvala Veliko vijeće, ali je želio upoznati Isusa. Očito ga je nešto pogodilo u Isusu ili nešto u onome što je čuo s usana ovog novog rabina. Zato odlazi pod okriljem mraka jer se boji što će drugi misliti. To je zato što Veliko vijeće želi uhvatiti Isusa, a uhvatit će ga tako što će ga privezati na križ kao pogubljenog zločinca. Dakle, Nikodem mora šutjeti o svom posjetu i stoga odlazi pod okriljem mraka. I prima mnogo više nego što je očekivao. Kada Nikodem susreće Isusa u noći, naziva ga "Rabbi" – "Učitelju". Ipak, Isus govori o sebi ne kao o učitelju, nego kao o onome koga je Bog podigao kao što je bila brončana zmija u pustinji – ne da osudi svijet. Bog na takav način ne osuđuje svijet, njegova je želja spasiti svijet. Ovaj dirljivi i dojmljivi izljev božanske ljubavi sve stvorene izvodi iz smrti i njezinih okova u puninu života. To je objava koja dolazi Nikodemu s Kristovih usana u srcu tame. On susreće Isusa u tami i tamo vidi blistavu vječnu svjetlost Onoga koji je uzdignut. Sinedrij, vrhovno tijelo vlasti, je Isusa uhvatio, ali su ga uspjeli samo uzdići kao znak vječne pobjede savršene samopožrtvovne ljubavi koja je Bog.

Braćo i sestre! Ovdje danas u katedrali svatko od nas dolazi kao Nikodem. Svatko od nas traži Isusa. Negdje, nekako, dotaknuo je dubinu našega bića, pogodio je žicu u našim srcima. Zato smo ovdje i poput Nikodema Isusa čemo pronaći samo u tami. Naše crkve i ova naša katedrala su lijepo osvjetljene, ali u isto vrijeme nalazimo svjetlo, Krista, samo u srcu tame. Mrak nije uvijek lijep. I različite su okolnosti tame u našim životima: siromaštvo, bolesti, obiteljske svađe, zlostavljanja ove ili one vrste. To je tama u kojoj je moguće pronaći svjetlo – Isusa, raspetog i uskrslog. U tu tamu kročimo i svi mi, u ime Kristovo i susrećemo Isusa Krista gdje bismo ga najmanje očekivali pronaći. I tko bi mogao zamisliti da čemo ga naći

prikovanog na križ? Ali On je tu i zauvijek, Isus, čija je krv prolivena za naše spasenje i koji nas je svojim križem otkupio.

Osobno danas Gospodinu zahvaljujem za dvije godine služenja u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji. Zahvalan sam Gospodinu za sve svećenike, redovnike i redovnice, bogoslove i sjemeništarce i za sve vas, Kristove vjernike laike diljem naših biskupija. Gospodinu Isusu sam zahvalan na svim trenucima milosti, kao i na izazovima i kušnjama, koje su sastavni dio ljudskog života. Jučer smo liturgijski proslavili spomendan sv. Ivana Zlatoustog, biskupa i crkvenog naučitelja, koji je na današnji dan, 407. godine, preminuo smljen od progona carskog dvora i zavidnika.

Njegove riječi, koje je uputio u jednoj homiliji svojim vjernicima, danas u ovoj prigodi činim svojima:

"Krist je sa mnom, koga da se bojam? Pa uzdigni se protiv mene i valovi, i mora i bijes prvak, sve je to za mene slabije od paučine. I da me nije zadržala vaša ljubav, ni danas ne bih odbio da otputujem drugamo. Uvijek naime kažem: Gospodine, budi volja tvoja, da činim što hoćeš ti, a ne što hoće ovaj ili onaj. To je moja utvrda, nepomična stijena i štap koji se ne savija..."

Gdje sam ja, ondje ste i vi; gdje ste vi, ondje sam i ja: jedno smo tijelo, a tijelo se ne odjeljuje od glave niti glava od tijela. Rastavljeni smo mjestom, ali smo povezani ljubavlju." (Sv. Ivan Zlatousti, Prije progona, br. 1-3: PG 52, 427-430)

Neka nas Isus Krist, dobri Pastir, po zagovoru svoje i naše nebeske majke Marije, Majke Crkve, iz dana u dan učvršćuje u zajedništvu vjere i ljubavi. Amen.

SVEĆENIČKA SKUPŠTINA U "EMAUSU"

Skupština dijecezanskih i redovničkih svećenika Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije održana je 21. rujna 2022. u duhovno-pastoralnom centru "Emaus" u Bijelom Polju kod Mostara.

Nakon molitve Trećeg časa, generalni vikar don Nikola Menalo pozdravio je biskupa Petra Palića i sve nazočne svećenike koji su se odazvali pozivu na ovu skupštinu. Napomenuvši kako je to prvi susret ovakve vrste u ovim biskupijama, generalni vikar je rekao da se željelo ovim susretom i dnevnim redom progovoriti o temama koje se tiču pastoralnog rada u biskupijama.

Nakon generalnog vikara nazočnima se obratio mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski.

Pozdravivši sve nazočne, zahvalivši za gospodinstvo ravnatelju Caritasa don Željku Majiću, kojemu je povjerena uprava centrom "Emaus", biskup Petar je rekao da je "nakon dvogodišnje službe u ovim našim biskupijama, nakon promatranja, osluškivanja svećenika i vjernika laika, razmišljanja, a i na temelju poslanja koje biskupska služba sa sobom nosi u višestrukom odnosu odgovornosti, odlučio da bi bilo dobro, poželjno i svršishodno, uz ostale naše susrete na biskupijskoj, odnosno dekanatskim razinama ili na razini provincije, upriličiti jedan susret svih svećenika, dijecezanskih i redovničkih, na početku pastoral-

ne godine kako bismo razmijenili iskustva i dotaljknuli se tema koje su važne u našem pastoralnom djelovanju."

Uvodne misli posvetio je važnosti zajedništva s Bogom, zajedništva s drugima, odnosno unutar prezbiterij i služenju drugima.

Govoreći o izazovu zajedništva s Bogom, biskup Petar je rekao da "početak svakog našeg djela, našeg služenja mora započeti našim zajedništvom s Bogom, koje se događa po molitvi, a osobito u euharistiji. Sačuvati i stvoriti prostor u svojem životu, gdje Boga можемо čuti i gdje nam Bog može govoriti veliki je izazov za sve nas danas.

Nužno je potrebno provoditi vrijeme s Bogom, kako bismo uvijek bili svjesni tko smo i kome smo poslani i što Bog očekuje od nas."

"Da bismo bili sposobni stvarati zajedništvo i raditi na zajedništvu, potrebno je znati da smo ljubljeni i da nismo sami. Živimo u svijetu, u kojemu se, nažalost, ljubav pretvara u nasilje, poljupci u ugrize, slušanje u prisluskivanje, a nježni pogledi postaju zlorabljeni. Ako njegujemo zajedništvo s Bogom i vjerujemo njegovu glasu, onda smo sposobni stvarati zajedništvo. Zajedništvo nije uvijek romantika. Ali u zajedništvu можемо živjeti samo ako nam je srce duboko ukorijenjeno u Bogu", naglasio je biskup Petar.

Podsetio je da papa Franjo će pobudnici "Radošt evanđelja" podsjeća kako nas "način na koji

se odnosimo prema drugima ozdravljuje, umjesto da nas čini bolesnima". I poziva nas da ne "dopustimo da nam se ukrade zajedništvo". (EG 92)

Naglasio je da vjernike koji su nam povjereni nećemo moći odgajati za župno ili biskupijsko zajedništvo, ako sami nismo svjesni važnosti zajedništva jednog prezbiterija.

Podsjetivši kako zajednica nije malo sigurno mjesto, u kojemu ću provesti svoj život ugodno i kako je Isus pozvao apostole i osnovao zajednicu da bi ih poslao u svijet da naviještaju Radosnu vijest, biskup Petar je ustvrdio da nismo pozvani samo u zajedništvo s Bogom i međusobno, nego da služimo ljudima.

"Stoga, ovakvi trenuci našega zajedništva, trebaju nam pomoći da sačuvamo prostor za govor s Bogom, prostor za molitvu. Ovi trenuci nam trebaju pomoći da sačuvamo prostor za izgradnju zajedništva, a da ne budemo posesivni", rekao je biskup Petar.

"Želja mi je da ova naša skupština danas bude prigoda kako bismo sebe učvrstili u svom poslanju i jedni drugima dali podršku u našem služenju ljudima i na našem putu naviještanja Radosne vijesti.

Papa Franjo kaže svima nama, i svećenicima i laicima, da smo poslani biti "kvasac u svijetu". A to znači "naviještati i nositi Božje spasenje u ovaj svijet, koji se često gubi i koji ima potrebu dobiti odgovore koji ohrabruju, koji daju nadu, koji daju novi polet na putu" (EG, 114), naglasio je biskup.

Govoreći o percepciji pastoralala biskup Petar je progovorio o dvije stvarnosti. Jedna stvarnost je uopće shvaćanje pastoralala danas, a druga je shvaćanja župne zajednice danas.

Što se tiče shvaćanja pastoralala općenito, podsjetio je na misli profesora i pastoralnog djelatnika don Antonia Fallica, začetnika pokreta za obnovu župnoga pastoralala u poimanju župe kao "zajednice zajednica", a ne samo kao određenog teritorija, koji kaže da 'slaba točka' pastoralala naših kršćanskih zajednica ima korijene u tradicionalizmu i klerikalizmu, u svojevrsnom spiritualizmu, integrizmu, liturgizmu i ritualizmu odnosno sakramentalizmu, često 'bez pokrića' odnosno evangelizacijske podloge. Nemali broj pastoralnih djelatnika – prezbitera i laika troši sve najbolje snage u organiziranju tzv. pastoralala hitnosti, koji se iscrpljuje uglavnom u vjeronauku za djecu, dijeljenju sakramenata i obredima, održavanju objekata, uredovanju, asistencijalnom caritasu, služenju misa kojima se 'pokriva' svaki događaj, čime se često misa devalvira, zanemarujući pritom bo-

gatstva drugih oblika liturgije, koji imaju izričito evangelizacijski karakter. Drugim riječima, liturgijsko-pobožni pastoral mora se nužno revidirati i obogaćivati evangelizacijskim pastoralom.

Što se tiče shvaćanja župne zajednice, biskup Petar je podsjetio da je "mjesna, odnosno partikularna Crkva, utjelovljena u vremenu i prostoru, organizirana na ljudski način, jer uzima svoj povijesni oblik.

Temeljni problem koji danas proizlazi iz promišljanja o župi i župnom pastoralu je dvostruk.

S jedne strane, je li župa još uvijek u svojoj konkretnoj vidljivosti sposobna naviještati i živjeti Kristovo spasenje u njegovoj punini?

S druge strane, je li župa još uvijek institucionalno predstavlja značajan prostorni i vremenski oblik za suvremeni svijet?", zapitao se biskup Petar.

Govoreći o dokumentu Kongregacije za kler "Pastoralno obraćenje – župne zajednice u službi evangelizacijskog poslanja Crkve" (29. lipnja 2020.), biskup je rekao da u tom dokumentu nalazimo na odgovore na mnoga pitanja suvremene problematike koje se tiču župne zajednice.

"Danas se kontekst potpuno promijenio: povećana mobilnost znači da se "životi ljudi sve manje poistovjećuju s definiranim i nepromjenjivim kontekstom, radije se odvijaju u "globalnom i pluralnom selu"; s druge strane, digitalna kultura je nepovratno promijenila shvaćanje prostora, kao i jezika i ponašanja ljudi, posebice onih mlađih generacija.

Otuda i poziv pape Franje, od samog početka svoje službe, da "traži nove puteve", odnosno "traži put naviještanja Evanđelja", rekao je biskup Petar.

Govoreći o redovitim i izvanrednim oblicima povjeravanja pastoralne skrbi za župne zajednice, biskup Petar je podsjetio na ono što dokument govori o posvećenim osobama.

Stvarnost posvećenoga života nije izvan i nije neovisna o životu mjesne Crkve, nego "predstavlja poseban način prisutnosti u njoj, koji je označen evanđeoskom radikalnošću i koji posjeduje svoje specifične darove".

Onim što jesu i onim što čine posvećeni muškarci i žene pridonose evangelizacijskom poslaniu župne zajednice, naglasio je biskup Petar.

Nakon uvodnog promišljanja, skupštinu je moderirao generalni vikar don Nikola Menalo.

Svoja su izvješća, svatko za svoje područje, podnijeli: don Ivan Aničić, povjerenik za ministrale, don Branimir Bevanda, povjerenik za mlade i studentski kapelan, don Krešo Puljić, povjerenik za obiteljski pastoral. Svi su oni naznačene

svećenike upoznali s dosadašnjim djelovanjem i programima vijeća i odbora kojima su na čelu. Don Stipe Gale, povjerenik za duhovna zvanja i fra Stanko Ćosić, tajnik Hercegovačke franjevačke provincije nazočne su upoznali s brojem bogoslova i sjemeništaraca.

Na skupštini se još raspravljalo o temi tečajeva priprave za brak, slavlju sakramenta Svetе potvrde u župama, župnim ekonomskim vijećima, kanonskim vizitacijama i primopredajama župa. Usljedila je otvorena i konstruktivna rasprava sudionika.

S obzirom na tečajeve priprave za brak naglašeno je kako je potrebno ujednačiti trajanje tečaja i definirati teme koje se obrađuju na tečajevima.

Što se tiče slavlja sakramenta Svetе potvrde bilo je govora o materijalima za pripravu za sakrament, dobi krizmanika i o izazovima s kojima se svećenici na župama susreću s obzirom na aktualne odredbe Zakonika kanonskoga prava o kumstvu i stvarnog stanja.

Župna ekonomска vijeća su prema odredbama Zakonika kanonskoga prava obvezatna za svaku župu, te će se čim prije pristupiti osnivanju i imenovanju ekonomskih vijeća u župnim zajednicama gdje još uvijek ne postoje.

Biskup Petar je s nazočnim svećenicima podijelio razmišljanje o kanonskim vizitacijama, s kojima će započeti tijekom Korizme sljedeće godine. Nazočni svećenici su se, također, osvrnuli na primopredaje župa i s onim što je potrebno promjeniti kako bi primopredaje župa ubuduće protekle uredno.

Na kraju susreta nazočnim svećenicima na dolasku, na razmišljanju i interventima zahvalio je biskup Petar, a generalni vikar don Nikola Menalo je nazočne upoznao s važnim događajima u životu ovih biskupija. Na kraju Skupštine napomenuo je da su pred nama i Opći izbori, koji će se održati 2. listopada 2022. te kako bi bilo dobro potaknuti vjernike da izidu na njih.

PROSLAVA DANA TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE U TREBINJU

Kao što je uobičajeno posljednjih godina, Trebinjsko-mrkanska biskupija proslavila je blagdan svoga zaštitnika svetog Mihovila u nedjelju prije kalendarske proslave blagdana, odnosno 25. rujna 2022. svečanim euharistijskim slavljem kojim je predsjedao mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski.

Na slavlju su uz biskupa sudjelovali generalni vikar don Nikola Menalo, biskupski vikar za Trebinjsko-mrkansku biskupiju i katedralni župnik u Trebinju don Ante Luburić, generalni vikar Dubrovačke biskupije don Ivica Pervan te svećenici koji djeluju na području Trebinjsko-mrkanske biskupije, kao i oni koji su podrijetlom iz ove Biskupije.

Na početku euharistijskoga slavlja biskup Petar je pozdravio sve nazočne svećenike, redovnice i na poseban način generalnog vikara Dubrovačke biskupije don Ivicu Pervana podsjetivši da su tijekom povijesti Dubrovačka i Trebinjsko-mrkanska biskupija bile veoma povezane.

Biskup Petar je kazao da je razlog današnjega okupljanja u Trebinju dvostruk. "Najprije želimo proslaviti Dan Trebinjsko-mrkanske biskupije, moleći zagovor našega nebeskog zaštitnika sv. Mihovila, arkandela. Ove godine se na poseban način želimo spomenuti i prvog pisanih spomena Trebinjske biskupije koji datira iz 1022.

godine, što ovu biskupiju čini najstarijom na području Bosne i Hercegovine, ali i jednu od starijih biskupija u Crkvi u Hrvata."

Na misi su sudjelovali brojni vjernici iz župa Trebinjsko-mrkanske biskupije, kao i oni koji danas ne žive na području Biskupije, ali su svojom pripadnošću po rođenju ili ljubavlju povezani s njom.

Na kraju euharistijskoga slavlja nazočnim se obratio don Ivica Pervan, generalni vikar Dubrovačke biskupije, prenoseći pozdrave dubrovačkog biskupa mons. Roka Glasnovića i Dubrovačke biskupije, čiji su biskupi i kapitularni vikari u jednom povjesnom razdoblju upravljali Trebinjsko-mrkanskom biskupijom.

Svima nazočnim riječi zahvale uputio je i don Ante Luburić, biskupski vikar za Trebinjsko-mrkansku biskupiju i katedralni župnik u Trebinju, zahvalivši svima na dolasku i potaknuvši sve nazočne da župu Trebinje i Trebinjsko-mrkansku biskupiju ne zaborave, nego da se uvijek rado vraćaju na svoje korijene.

Liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor iz Neuma, a kod oltara su posluživali ministrandi iz iste župe dok je ceremonijama ravnio don Ivan Bijakšić.

Homilija biskupa Petra:

Poštovani generalni i biskupski vikaru,
Poštovani generalni vikaru Dubrovačke biskupije,
Draga braća svećenici
Poštovane sestre redovnice,
Draga braća i sestre!

Okupljeni smo u ovoj našoj trebinjskoj katedrali kako bismo Gospodinu zahvalili za sve nje-gove milosti koje, po zagovoru sv. Mihovila, izlijeva na sve nas. Danas Gospodinu na osobit način zahvaljujemo za postojanje ove naše Trebinjsko-mrkanske biskupije, koja je osnovana krajem 10. stoljeća, a čiji prvi siguran spomen postoji od prije 1000 godina, točnije 1022. godine.

Gospodinu na oltar prinosimo sve molitve, žrtve, patnje i milosti svih biskupa i upravitelja ove biskupije, kao i svih svećenika i vjernika koji su živjeli na ovom povijesno turbulentnom području.

Zagovor sv. Mihovila molimo za sve svećenike koji danas djeluju na području Trebinjsko-mrkanske biskupije, za sve svećenike koji su rođeni na području ove biskupije, kao i za sve vjernike koji ovdje žive ili potječu iz ove biskupije.

Otvorimo svoje srce navještenoj Božjoj Riječi i pokušajmo u njoj promotriti svoju prošlost, otkrijmo značenje za sadašnjost i pronađimo snagu za budućnost.

Na ovom prostoru Trebinjsko-mrkanske biskupije koja kroz svoju povijest skupa sa svojim pastirima i vjernicima nije bila pošteđena ratnih stradanja i progona, riječi iz Knjige Otkrivenja o ratu zvuče stvarno, ali istovremeno i zastrašujuće. I kao da nam posljednjih mjeseci nije dosta vijesti i informacija o ratu, nego i u misi slušamo i govorimo o ratu.

Međutim, rat o kojem govorit Knjiga Otkrivenja nije rat koji ćemo voditi u fizičkom svijetu. To je rat drugaćiji od svih koje smo ikada vidjeli, rat drugaćiji od svih koje smo možda doživjeli. Zapravo, to je rat koji smo već doživjeli, ali nikada nismo dobili poziv za regrutaciju.

To je rat drugaćiji od bilo kojeg drugog rata koji se vodio ili će se voditi u povijesti čovječanstva. Ta bitka nije bitka jednih protiv drugih, koliko god jedni druge gledali s prezironi ili neprijateljstvom. Sveti Pavao to najbolje kaže: "Jer nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv Vrhovništava, protiv Vlasti, protiv upravljača ovoga mračnoga svijeta, protiv zlih duhova po nebesima." (Ef 6,12)

Razumijemo li što Pavao govorit? Osoba koja vas stvarno iritira, ona osoba koja ne može oprostiti, osoba koja uvijek širi opake laži i glasine i

tračeve, onaj član obitelji koji uvijek svima ide na živce, osoba koja te je zlostavljala, koja ti je lagala, koja te varala, onaj šef koji je zloban, supružnik koji se bori s ovisnostima i bijesom, djeca koja ne slušaju. Hoćemo li još nabrajati?

To je dio naše bitke. Zato naša bitka nije jedini protiv drugih, naša bitka je protiv sila zla koje stavljuju ta iskušenja, te misli, te želje ravno ispred nas, vodeći nas da djelujemo na jedan način, iako znamo da je to protiv onoga što vjerujemo.

Naša bitka je protiv sila zla. Nije protiv krvi i mesa, nego kako Pavao kaže, protiv vladara, vlasti, sila ovog mračnog svijeta. On govori o Sotoni, Đavlu, zlu, Luciferu ili kako god ga želimo zvati. Međutim, čini se da ovu temu borbe ne shvaćamo ozbiljno. I zato ne želimo govoriti o zlu. A kad govorimo ili je previše strašno ili se podsmjehujemo.

U ratu smo, duhovnom ratu, protiv neprijatelja kojemu knjiga Otkrivenja daje ime: Zmaj veliki, stara zmija, Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta. I on će učiniti sve što može da nas porazi. Ako ne znamo da smo u ratu, onda se ne možemo boriti! A ako se ne možemo ili ne želimo boriti u vlastitom ratu, kako onda možemo biti pobjednici? Onda sigurno gubimo bitku.

Kolikogod za nas bila strašna činjenica i spoznaja da smo u "duhovnom ratu", odnosno boju, koliko je utješna činjenica da je sotona izgubio i bačen je s neba. I želi učiniti sve iz osvete onome tko ga je porazio. On zna da je Bog Onaj koji ima svu moć. I zato ratuje protiv svake osobe koja vjeruje da je Isus Krist Sin Božji.

Stoga nas današnja Božja Riječ poziva da otvorimo svoje duhovne oči, da slavljenjem sakramenata, molitvom, čitanjem i slušanjem Božje Riječi, euharistijom duhovno jačamo sebe, kako bismo bili spremni boriti se protiv svega onoga što nije Božje, a samim tim nije dostoјno čovjeka.

U današnjem Evanđelju, Isus nam opisuje dvojaku aktivnost andela: "gledat ćete andele Božje gdje uzlaze i silaze nad Sina Čovječjega". Andeli "uzlaze" kako bi služili Gospodinu i "silaze" kako bi služili nama u Božje ime. Ova dvostruka služba također je prisutna i liturgijskim molitvama danas, dok smo se obraćali Bogu i molili da nas andeli "čuvaju u našem životu na zemlji (silazeći), dok Bogu u nebu uvijek stoje na službu (uzlazeći)." Dok danas razmišljamo o tom dvostrukom djelovanju andela, pozvani smo dopustiti im da nam pomognu naučiti kako uzlaziti s njima da bismo hvalili Boga i silaziti s njima da bismo služili drugima.

Arkanđeo Gabrijel je donio Zahariji i Mariji Božju riječ, Rafael je donio Tobiji Božju pratnju, Mihael, odnosno Mihovil donosi zaštitu Crkve. Njihova imena govore mnogo o tome kako nam žele služiti. Gabrijel označava Božju snagu i nastoji nas ojačati, kao što je ojačao bezgrešnu Djesticu Mariju, da se ne bojimo odgovoriti na Božji poziv. Rafael znači "Božji lijek" i nastoji nas izlječiti ne od fizičke katarakte kao što je to učinio starozavjetnom Tobitu, već od svega što nas sprječava da vidimo Boga i rastemo na njegovu sliku. Mihael znači "Tko je kao Bog?!" i nastoji nas obraniti od svakog zla koje nas čini različitim od Boga koji je, kako čitamo kod Izajije i ponavljamo u svakoj svetoj misi prije pretvorbe: "Svet, svet, svet." Svojim krštenjem ujedinjeni smo s Kristom u njegovom trostrukom identitetu proroka, svećenika i kralja, a arkanđeli nam pomažu u ovoj trostrukoj službi: Gabrijel nam pomaže da postanemo proroci poput Krista, Rafael nam pomaže da donešemo Božji lijek posebno kroz sakramente, a Mihael nam pomaže da vladamo služenjem,

štiteći nas od načina na koji nam Zli nastoji pomoci da služimo njemu, a ne Bogu i drugima.

Draga braćo i sestre! Najbolji način na koji nam Mihael, Gabrijel i Rafael pomažu da uđemo u njihovu pobjedu je upravo ovdje na misi, kada slušamo Božju riječ, u kojoj pozivamo njih i sve anđele da mole za milost, kao što smo to učinili u činu ispovijedi na početku moleći:

"Zato molim blaženu Mariju vazda Djesticu, sve anđele i svete, i vas braćo, da se molite za me Gospodinu, Bogu našemu." U njihovu pobjedu ulazimo blagajući euharistiju i hraneći se Kristovim tijelom i krvljom, koja je prolivena za otpuštanje naših grijeha i našeg dioništva sa Zlom. Euharistijom bivamo ojačani da idemo kao Gabrijeli koji navješćuju Riječ, u pratnji Rafaela i obranjeni od strane Mihovila.

Na misi i u euharistiji primamo Božju snagu, njegov lijek i njegovu zaštitu, da nam pomognu da vršimo vlastitu dvostruku službu, uzdižući se Bogu i spuštajući se da služimo drugima, kao što anđeli čine za nas. Amen.

SPROVOD BORISA, MARIJANE I ROBERTA KRSTIĆA, ORTIJEŠ, 27. RUJNA 2022.

Današnji je dan jedan od tužnijih dana u našim Biskupijama. To je dan kada smo se oprostili od bračnoga para i njihova djeteta u župi Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna, u naselju Ortiješ, koji su smrtno stradali u 36., 35. i 10. godini života u prometnoj nezgodi koja se dogodila u subotu, 24. rujna 2022. Mnoštvo ljudi koje je izrazilo sućut članovima obitelji Krstić i Biletić u mrtvačnici na Bijelom Brijegu u Mostaru te kasnije u groblju na Ortiješu djelovalo je kao velika obitelj, koja se molitveno oprashta od članova svoje obitelji. Emocije su preplavile srca, a vjernički osjećaj nagnao je sve na sklapanje ruka na molitvu.

Sprovodnu misu zadušnicu u ime biskupa Petra Palića predvodio je don Nikola Menalo, generalni vikar u zajedništvu sa župnikom župe Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna don Slavenom Čorićem i dvanaestoricom dijecezanskih svećenika, koji su bili na razne načine povezani s pokojnicima ili su se htjeli molitveno povezati u Euharistiji. Na misi i sprovodnim obredima sudjelovali su brojni vjernici, pripadnici Oružanih snaga BiH te predstavnici Islamske zajednice iz Mostara.

Misna čitanja pročitali su svećenici, a homiliju je uputio generalni vikar don Nikola Menalo:

Cijenjena ožalošćena rodbino pok. Borisa, Marijane i Roberta, poštovani vjernici i prijatelji, dobro znamo da jutro ne može nagovijestiti večer, ali smo iskusili kako se nečije srce može slomiti. Sve dok bude nebo plavo, a polja zelena večer će najavljavati noć, a noć nagovijestiti jutro, mjesec za mjesecom protjecati u žalosti, a godina za godinom u tuzi. Po naravi stvari često živimo u svijetu slomljenih srdaca, ali Isus ljudima u patnji pruža svoje suošćeće, jer sve što je Isus činio bilo je iz dubine njegovog srca. I to čitamo u evanđeoskim ulomcima ("Kad on izide, vidje silan svijet, sažali mu se nad njim" Mt 14,14; "A Isus dozva svoje učenike pa im reče: »Žao mi je naroda«" Mt 15,32; "Isus ganut pruži ruku" Mk 1,41).

U starom vijeku, a rekao bih i u našem, često se može čuti da ja temeljna Božja karakteristika bezosjećajnost, no Isus djeluje iz dubine svoga bića i u svakoj tjeskobi koja nam razdire dušu. Čovjek boli pati zajedno s nama kao što je patio s mnoštvom tužnih ljudi koje nam evanđelja spominju. Za mnoge je to najdragocjenija stvar o

Bogu i Ocu Gospodina Našega Isusa Krista. Bog suosjeća s ljudskom patnjom, Bog suosjeća s vašom patnjom, Bog suosjeća s patnjom svih nas do kojih je stigla ova tragična vijest.

Isus je izrekao mnogo divnih stvari, ali ništa tako čudesno kao: "Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!" Kršćanski je oprost izvanredna stvar. Kad je sv. Stjepan kamenovan na smrt molio je: "Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh" (Dj 7, 60). Ništa nije tako divno i nesvakidašnje kao kršćanski oprost. Kad osvetnički duh obuzme naše srce i ispuni ga gorčinom, sjetimo se kako je naš Gospodin molio oprost za one koji su ga razapeli i apostola Pavla koji se obraća svojim priateljima: "Budite jedan prema drugom prijazni, puni milosrđa, oprštajte jedan drugome, kao što je i Bog vama oprostio u Kristu" (Ef 4, 32).

Braćo i sestre, danas ćemo susresti mnoge ljudе s neugodnim riječima i sudovima; povrijedit će te, ozlijediti, uvrijediti; ali ne možeš se i ti tako ponašati, ti znaš mnogo bolje, jer si čovjek u kojem prebiva duh Gospodnji. Netko može gajiti u svom srcu osvetnički duh, netko može griješiti iz neznanja, ali mi znamo kako treba, jer smo Kristovi i moramo praštati jer je on praštao.

Isus je svojim učenicima govorio o svojoj zaštiti da bi mogli izdržati sve nedaće ovdje na zemlji. "Niti jedna vlas s vaše glave", rekao je, "neće propasti." Naša sigurnost leži u besmrtnim stvarima gradeći dom koji se ne može urušiti, kojega bol ne može zatomiti nikada pa i kad udovi umiru čovjek koji hodi s Kristom može izgubiti svoj život, ali dušu nikada, jer je vjerovao u besmrtnost!

Sjećam se dragih pokojnika koji su gradili ovozemaljski dom sa svojom djecom, ali nisu zanemarili dom koji se ne može urušiti. Hodili su s Kristom i gradili ovozemaljski dom, ali su

svakodnevno gradili dom koji se ne može urušiti, nisu htjeli dušu izgubiti iako su ovozemaljski život izgubili.

Sv. Pavao je rekao: "Siguran sam da nas neće ni smrt, ni život moći rastaviti od ljubavi Božje, koja je u Kristu Isusu, Gospodinu našemu" (Rim 8, 38-39). Isusovi učenici dobili su sigurnost kada su vidjeli Isusa kako uzlazi u nebo. Imali su prijatelja ovdje na zemlji, a sada ga imaju na nebesima. Nesumnjivo je vrlo dragocjena stvar za sve nas da nas na nebu čeka isti onaj Isus koji je ovdje na zemlji bio onako predivno milosrdan. Umirući ne odlazimo u tamu; idemo u susret njemu. Ni život ni smrt nas ne mogu rastaviti od Krista. U životu živimo s Kristom, u smrti umiremo s njime; i jer s njim umiremo, mi također s njime uskršavamo. Smrt je samo jedna stepenica prema njegovoј bližoj prisutnosti; ne završetak nego "ulaz u nebo" koji vodi u prisutnost Isusa Krista.

Dragi pokojnici, od kojih se danas oprštamo, upoznali su Boga na zemlji, imali su ga na zemlji kao prijatelja, a sada ga imaju u nebesima kao Spasitelja. Isti Isus, kojega su upoznali u Njegovoj kući na zemlji kroz krštenje i Euharistiju sada ih je dočekao u Božjoj kući u nebu.

Vama, ožalošćena rodbino, kao i velikome mnoštvu koje se okupilo oprostiti od pokojnika neka ove sveto-pisamske riječi budu utjeha u tužnim vremenima.

Na kraju mise zadušnice župnik don Slaven Čorić izrekao je duhovno-zahvalni govor i obavio sprovodne obrede.

Sve uspomene sa sprovoda i ispraćaja neka u nama pobude vjeru u Uskrsloga, a uliju mudrosti u životnim vožnjama.

Pokoj vječni daruj im Gospodine!

XIV. MARIOLOŠKO-MARIJANSKI NACIONALNI KONGRES

"Međugorje kao doprinos novoj evangelizaciji" tema je ovoga kongresa, koji organizira Hrvatski mariološki institut Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Papinska međunarodna marijanska akademija i Župa sv. Jakova, apostola-Međugorje. Kongres je otvoren 7. listopada 2022. a trajat će do 9. listopada 2022.

Nazočnima se obratio i biskup mostarsko-duvanjski mons. Petar Palić. Biskupov pozdravni govor donosimo u cijelosti.

Preuzvišeni gospodine nadbiskupe Aldo i biskupe Vlado,

Poštovani sudionici kongresa,

Draga braćo i sestre!

Radost mi je i čast pozdraviti vas u župi sv. Jakova, apostola na ovom 14. mariološko-marijanskem kongresu.

Jedan iskusni profesor nas je poučavao kad smo ga pitali kako najbolje započeti odgovor na tezariju, završnom ispitnu na kraju teološkog

studija, da treba početi od tumačenja važnih termina u pitanju.

Iskoristit će tu prokušanu metodu i za ovih svojih nekoliko pozdravnih rečenica.

Naziv ovog 14. mariološko-marijanskog kongresa je:

Međugorje kao doprinos novoj evangelizaciji.

Međugorje je kao mjesto održavanja ovoga kongresa vjerojatno izabrano radi fenomena, koji se događa ovdje, a za koji, kao što je poznato, postoji službeni stav Biskupske konferencije bivše države, te stavovi mostarsko-duvanjskih biskupa Pavla Žanića i Ratka Perića.

Različite komisije su svoje zadaće završile, a papa Franjo je odlučio u slučaju ovoga "Međugorskog fenomena" staviti naglasak na pastoralni pristup.

S tim u vezi, želim reći, budući da sam već dobio neke upite, da izjava s. Valerije Kovač, kojoj zahvaljujem za organizaciju, koordinaciju, brojne e-mailove i pozive, koja je izrečena u eteru HKR-a u emisiji "Argumenti" jučer, 6. listopada 2022., da je u "Međugorju do sad priznato sedam ukazanja" nije točna ili barem meni, kao dijecezanskom biskupu nije do sada poznato da je bilo što, što se Međugorskog fenomena tiče priznato.

Ovaj će kongres nastojati rasvijetliti i promatrati Međugorski fenomen u duhu nove evangelizacije. Kad Crkva i Pape govore o evangelizaciji, odnosno novoj evangelizaciji onda uvijek naglašavaju nužnost da Crkva najprije evangelizira samu sebe. Stoga je nužan jasan, proročki, kritički i otvoren govor i pristup svim fenomenima s kojima se Crkva susreće.

Iako Crkva o zadaći evangelizacije promišlja još od 70-ih godina prošloga stoljeća, Sveti Ivan Pavao II. sve češće u svojim govorima i dokumentima rabi pojам nova evangelizacija. On će prigodom slavlja o petstotoj obljetnici početka evangelizacije Latinske Amerike na Haitima 1983. godine na neki način definirati novu evangelizaciju. Ona nije nova s obzirom na sadržaj, ali je "nova u svojoj gorljivosti, u svojim metodama i u svojem izrazu".

Stoga uvijek treba imati na umu da je jezgra života Crkve, samim tim i nove evangelizacije "ljepota spasonosne Božje ljubavi, koja se objavlja u umrlom i uskrslom Kristu", kako će reći papa Franjo u pobudnici "Radost evanđelja" (EG 36).

I na kraju:

Don Massimo Naro, svećenik i profesor teologije, u jednom svom promišljanju o uvodu u teologiju i zadaći teologije kaže:

"Želio bih vam dati jedan savjet: nemojte odmah ići na otvoreno more. Najprije se sprijateljite s vodom, promatrajte njezin spori i mirni tok duž korita potoka i u koritu rijekâ, prepustite se njezini mirnom toku do ušća. Tek nakon što strpljivo pratite tok rijeke, moći ćete se neustrašivo suočiti s morem u njegovoj neizmjernosti." (Massimo Naro, Il compito della teologia cristiana, Feeria, 2019/2, br. 56, str. 38-41, 38.)

Netko će pomisliti da su ovo dobre upute za izviđače ili za ribara na prvom njegovom otiskivanju na pučinu.

Međutim, slično je sv. Toma Akvinski pisao svom mlađem bratu nekom fra Giovanniju, koji je započinjao studij i koji ga je zamolio za nekoliko savjeta kako će se najbolje orijentirati u "mare magnum" teologije.

S obzirom na izabrane teme o kojima će biti govora na ovom kongresu, te s obzirom na još uvijek "otvoreno more" Međugorskog fenomena, kao i na pojedine nemirne, u nekim dionicama veoma oštре tjesnace, nadam se i vjerujem da će predavači znati osvijetliti put u mirnu luku. Uostalom, to je i zadaća teologa: jasnoća u promišljanju, preciznost u izražavanju i nadasve otvorenost Duhu Božjem i suglasje s Učiteljstvom Crkve.

A Marija, koju zovemo Zvijezdom mora, neka nam pokazuje pravi put do svoga Sina, Isusa Krista i neka nas uči poniznosti, poslušnosti i otvorenosti Božjem Duhu.

Hvala lijepa!

✠ Petar Palić

EUHARISTIJSKO SLAVLJE NA ZAVRŠETKU XIV. NACIONALNOG MARIJANSKO-MARIOLOŠKOG KONGRESA

"Boga se ne susreće i ne pronađe u sjajnom, moćnom, senzacionalnom, nego u malom i neznatnom."

Euharistijskim slavlju u Međugorju kojem je u subotu, 8. listopada 2022., predsjedao mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski završen je 14. Mariološko-marijanski nacionalni kongres.

Na euharistijskom slavlju su uz biskupa Palića bili mons. Aldo Cavalli, apostolski vizitator za župu Međugorje, mons. Vlado Košić, sisački biskup, p. Stefano Cecchin, predsjednik Papinske međunarodne marijanske akademije, prof. dr. Josip Šimunović, dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. Ivan Karlić, predstojnik Hrvatskog mariološkog instituta Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i drugi svećenici.

Biskup Petar je na početku pozdravio sve okupljene vjernike, sudionike ovog kongresa, časne sestre redovnice – medicinske sestre koje također imaju seminar u Međugorju ovih dana kao i apostolskog vizitatora s posebnom ulogom za župu Međugorje nadbiskupa Aldu Cavallija, sisačkog biskupa Vladu Košića i druge svećenike.

Na kraju euharistijskoga slavlju međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić zahvalio je biskupu Petru na predsjedanju euharistijskim slavlju i pozdravio je i zahvalio nazočnim biskupima i svećenicima.

Euharistijskom slavlju prethodila je završna diskusija i zahvalna riječ prof. dr. Ivana Karlića, predstojnika Hrvatskog mariološkog instituta Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koju je uputio svim sudionicima kongresa, zahvalivši na osobiti način p. Stefanu Cecchinu, predsjedniku Papinske međunarodne marijanske akademije i prof. dr. s. Valeriji Kovač, predsjednici Programskog odbora i tajnici HMI.

Homiliju biskupa Petra prenosimo u cijelosti:

Draga braćo u biskupskoj službi, poštovana braćo svećenici, poštovane sestre redovnice, draga braćo i sestre!

Otvorimo, poput Marije, svoje srce večeras Rijeći Božjoj da se rodi u našem životu i da nas Duh Sveti pouči kako živjeti po Riječi koju smo čuli.

U prvom čitanju iz Knjige o kraljevima čuli smo o čudesnom ozdravljenju Naamana Sirca.

Naaman je ugledan čovjek u kraljevstvu, drugi čovjek po moći. Puno je pobjeda izvođeno po njegovim vodstvom. I odjednom vijest o njegovoj bolesti, vijest o gubi odjekuje poput bombe. Čini se da su mu dani odbrojani i čudna je to sudbina za cijelu zemlju. Ovaj je čovjek veoma važan, mora opet ozdraviti, pa kako bilo.

Tko to od nas ne bi mogao razumjeti Naaman? Kad se poput njega nađemo u čudnim situacijama i kad svijet prijeti da će se srušiti na nas, mogli bismo, također, željeti da Bog stvarno intervenira; da nam On moćnim vidljivim znakovima prokrči putove, da tako djeluje da ne samo mi, nego i svi ljudi kristalno jasno i bez sumnje prepoznaju da je on Bog koji čini čuda. Tumor koji odjednom nestane, bračna kriza koja nestane u zraku, ratno stanje iz kojega odjednom poleti golub mira. E to je to što nam treba.

Međutim, nije to baš tako. Bog nije obični pružatelj usluga i njegovo kraljevstvo nije uslužna tvrtka. On veoma rijetko poseže za fantastičnim senzacijama da bi nam pomogao. Umjesto toga, On nas upućuje na neprimjetno, mogli bismo reći: na smješno. Po Elizeju Naamanu poručuje: "Idi, operi se sedam puta u Jordanu i ozdravit ćeš, postat ćeš čist." Naaman je u pravu, jer je ovaj prijedlog krajnje apsurdan. Zato mu je potrebna riječ uvjeravanja i sluge su ga natjerale da učini upravo ovu apsurdnu stvar. Učiniti ono što kaže Elizej, Božji čovjek i tek tako ozdraviti.

Braćo i sestre, Bog se tako uvjek iznova očituje. Boga se ne susreće i ne pronađe u sjajnom, moćnom, senzacionalnom. On nas upućuje na ono što je po našim ljudskim mjerilima malo i neznatno, kako bismo ga tamo upravo mogli pronaći i kako bi nam pokazao da je tu. Upućuje nas na jaslice u Betlehemu, gdje se ništa spektakularno ne vidi i gdje Njegov Sin u najdubljoj poniznosti započinje put našega spasenja. On nas upućuje na križ na Golgoti, gdje svi, koji promatraju taj prizor, mogu samo mahati glavama i gdje se ipak žrtvuje Jaganjac Božji za grijeha svega svijeta. Bog nam nije najbliži u senzaciji, nego u smrti svoga Sina. Neupadljivije i neugodnije ne može biti, a upravo u takvim okolnostima vidimo velikoga Boga. I upravo ondje njegova moć postaje učinkovita. Svijet dođe vidi samo neuspjeh i izdaju, ali u tom trenutku Bog zapravo svladava sile tame i pobjeđuje.

Draga braćo i sestre, nitko od nas ne traži da se okupamo sedam puta u rijeci Jordanu. Međutim, nije li slično ovome kad uskrsli Krist kaže: "Tko užvjeruje i pokrsti se, spasit će se"? (Mk 16,16)

Kad ljudi teže za velikim stvarima, kad možda želimo doživjeti snažno iskustvo obraćenja, kad drugima želimo svjedočiti o fantastičnom doživljaju Boga, onda nas Isus upućuje ni na što drugo, nego na šaku vode. Ali, u toj šaci vode on stavlja svoju moć. U toj vodi Isus povezuje svoju božansku svemoć s našim spasenjem – spasit će se!

Znamo da i mi kršćani sami vrtimo glavom oko sakramenta krštenja. Ali, Boga nalazimo u malim stvarima, koje su s njim povezane, kao što je to u vodi krštenja. I iako mi to ne razumijemo, ipak je to snagom Kristove riječi milosna voda života i kupka novoga rođenja. Sve primamo kao milost, kao dar.

U euharistiji: to je komad kruha i gutljaj vina i jednostavna potvrda: "Ovo je moje tijelo; ovo je moja krv koja se za vas proljeva na otpuštenje grejeha." To su sredstva kojima nas Bog spašava. I to razumije onaj tko želi. Naaman očito to nije shvatio.

Međutim, kao i kod Naamana, sve je u tome da činimo ono što Bog kaže. To nam i Marija proručuje u događaju svadbe u Kani Galilejskoj: "Što god vam rekne, učinite!" (Iv 2,5)

Samo tada možemo doživjeti Božja čuda. Tek tada ćemo primiti njegovu moć, koja nas diže u našim životnim usponima i padovima. Tek tada ćemo na kraju, kao Naaman, shvatiti da smo stvarno zdravi i čisti. U sakramantu pomirenja, trenutku iskustva obilne Božje milosti i ljubavi, razumijemo da nam je grijeh izbrisana, da je naša prljavština uklonjena, da malaksala srca i naš duh

ponovno mogu disati. Bez obzira na Naamanovu tvrdoglavost, na njegovu sumnju, on nam postaje uzor: on čini ono što Bog kaže i biva izlječen Božjom snagom u vodama Jordana.

Iako se čini da je glavna stvar za Naamana i sav aramejski narod ozdravljenje, u konačnici to uopće nije bitno. Veću važnost ima činjenica da to ozdravljenje dolazi po izraelskoj ropkinji i po poniznom proroku Elizeju, po kojima je Naaman Sirac doveden na pravi put. I stoga Naaman može reći: "Evo, sad znam da nema Boga na svoj zemlji osim u Izraelu." Iako kasnije u životu Naaman neće biti pošteden izazova, Božja utjeha ga prati u njegovu životu.

U Evandelju smo čuli o ozdravljenju deset gubavaca, od kojih jedino Samarijanac dolazi zahvaliti. Sva su ova desetorica bili dvostruko rubni, odnosno isključeni iz svekolikog života: najprije jer su gubavci, a zatim jer su Samarijanci i nisu baštinici Božjih obećanja i Božjega spasenja.

Sveti Luka nam sugerira da iskustvo života na rubu rađa dubljom zahvalnošću.

Isus svakoga od nas jasno primjećuje, voli nas i poziva nas na puninu života, bez obzira koliko nas drugi smatrali nevidljivima i neugodnima.

I u nama samima postoje skrivena granična područja gdje najmanje želimo biti videni i gdje najviše trebamo biti ozdravljeni. Isusu, koji se ne boji granica, ne smeta susresti nas upravo na tim mjestima, a možda ćemo, prepoznajući ga ondje, pronaći u sebi novi izljev zahvalne ljubavi koja čini dobro.

Ozdraviti možemo, jedino ako vjerujemo i ljubimo. Amen.

PROSLAVA SV. LUKE, ZAŠTITNIKA ŽUPE ILIĆI

Svečanim misnim slavlјem 18. listopada 2022. proslavljen je sv. Luka Evanđelist, zaštitnik župe Ilići u Mostaru. Svetu Misu u crkvi Dobroga Pastira predslavio je mjesni biskup mons. Petar Pačić u suslavljaju sa župnikom don Perom Miličevićem i svećenicima iz mostarskoga dekanata i šire.

O tomu što sveci, nama današnjim kršćanima, mogu poručiti i u čemu nas mogu poučiti, govorio je biskup Petar u homiliji. O sv. Luki znamo da je bio Grk iz velikoga grada Antiohije u Siriji. Znamo još da je studirao medicinu u gradu koji je bio poznat po razvoju znanosti, filozofije i učenja. Međutim sv. Luku nije privlačila toliko

slava liječničke prakse, a kršćanstvu ga je privuklo propovijedanje sv. Pavla. Kad je veliki apostol naroda sv. Pavao tijekom svoga drugog apostolskog putovanja krenuo u Makedoniju, sv. Luka je već bio ondje i slijedio ga. Otada je postao vjeran i vrijedan suputnik sv. Pavla. Pavao ga je slao u različite misije kako bi utvrđivao kršćansku vjeru u različitim zemljama, a iz života sv. Luke poznato je da je on to vrlo uspješno činio. Uvijek je želio biti uza sv. Pavla, slušati ga i služiti mu kao liječnik pomažući mu osobito u osjetljivosti njegova zdravlja i podržavajući ga u teškim vremenima. Zahvalni smo sv. Luki jer je on jedini

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

prikupio podatke o Blaženoj Djevici Mariji, o apostolima i događajima iz Isusova života koji se ne spominju u ostala tri Evanđelja. Osim toga zabilježio je i djelovanje i život prve Crkve, širenje prve kršćanske zajednice u Djelima apostolskim, trenutke Isusove molitve, prisopodobe milosrđa... Sv. Luka zapisao je odlomak o poslanju Isusovih apostola koje smo čuli u današnjem evanđelju iz kojega možemo iščitati i simboliku brojeva. Isus među silnim mnoštvom koje ga slijedi bira najprije 72 suradnika, a zatim 12 apostola ili trojicu najbližih suradnika kod Preobraženja. Kako mi danas biramo suradnike i prijatelje? Na društvenim mrežama imamo tisuće i tisuće "prijatelja", a jesu li nam oni uistinu to? Čovjek treba više od poruke, praćenja, dopisivanja, treba odnose i kontakt licem u lice. Trebamo ljude kojima je uistinu stalo do nas kao što je Luki stalo do sv. Pavla ili kao što je i sv. Pavlu i sv. Luki stalo do Isusa Krista. Isus svojim suradnicima daje konkretnе i zanimljive upute kada ih šalje u misije: molite, čuvajte se vukova, ne nosite sa sobom ni novca ni odjeće, ne gubite vrijeme na putu beskorisnim razgovorima, donosite mir, plodno tlo će se prepoznati, jedite sve, liječite, naviještajte kraljevstvo...

Biskup je izdvoji tri glavna koraka iz Isusovih uputa koje i mi u svome životu trebamo slijediti a to su: jesti, liječiti i naviještati. Posvijestimo sebi značenje euharistijskoga blagovanja kako bismo s euharistijskoga slavlja krenuli ohrabreni i potrudimo se oko naših međuljudskih odnosa lijepim riječima, ohrabrenjem, podrškom a tako ćemo i liječiti srca naših najbližih. I konačno govorimo o Isusu i kraljevstvu Božjem onom mudrošću koje nam Bog daje.

Pjevanje je predvodio mješoviti župni zbor Dobri Pastir koji je u ovoj prigodi premijerno izveo sjetnu Misu čiji je autor njihov dirigent Filip Milošević. Na kraju slavlja riječi zahvale izrekao je župnik u svoje ime i u ime župnoga duhovnika don Ante Pavlovića. Zahvalio je svima koji su sudjelovali u proslavi ovoga dana kao i tijekom trodnevnice uoči proslave. Predvoditelji svetih Misa tijekom trodnevnice bili su fra Ante Kelava, župni vikar župe sv. Petra i Pavla u Mostaru, don Davor Belezovski, župnik župe Ploče-Tepčići i don Mate Pehar, župnik župe Sutina a svojim pjevanjem misno slavlje animirali su zbor Angelus iz župe sv. Mateja te dječji zbor Evangelisti i veliki župni zbor Dobri Pastir iz ove župe.

PETORICA NOVIH ĐAKONA

Mostarsko-duvanjski biskup mons. Petar Palić predvodio je na liturgijski spomedan sv. Ivana Pavla II., u subotu 22. listopada 2022. u mostarskoj katedrali svečano euharistijsko slavlje na kojem je za đakone zaredio petoricu kandidata.

Sveti red đakonata primili su: za Mostarsko-duvanjsku biskupiju Zvonimir Rezo; za Hercegovačku franjevačku provinciju Uznesenja BDM: fra Ivan Crnogorac, fra Fran Čorić, fra Venancije Malić i fra Marin Mikulić

Kandidate za red đakonata predstavio je generalni vikar don Nikola Menalo, nakon čega su jedan dijecezanski i četvorica redovničkih kandidata izrekli svoj "Evo me!"

Homilija biskupa Petra:

Dragi kandidati za primanje Sv. Reda đakonata,
Braćo svećenici,
Draga braćo i sestre!

Danas smo okupljeni u ovoj našoj katedrali Marije Majke Crkve kako bismo podijelili Sveti red đakonata petorici mladića: Zvonimиру, fra Ivanu, fra Franu, fra Venanciju i fra Marinu. Za-

nimljivo, oni svi žele raditi za Crkvu. Proces odgoja, formacije, razlučivanja je završen. Izrazili su svoju želju, poglavari, odnosno Crkva je rekla da ih prihvata i rečeno rječnikom ovoga svijeta – dobili su posao.

Prije nekoliko trenutaka, ovi mladići su se izjasnili da žele raditi za Crkvu rekavši "Evo me!" Taj odgovor "Evo me!" znači da su nazočni, ne samo u smislu da su danas fizički nazočni u ovoj katedrali, nego nazočni pred Gospodinom i za Gospodina i za ovu mjesnu Crkvu, nazočni vama i meni, i svima koji se raduju svojoj službi i svom dalnjem putu do oltara. I kao što su apostoli pozvali sedmoricu muškaraca na dobru glasu da budu prvi đakoni, tako su sada ova petorica muškaraca na dobru glasu pozvani pomagati u službi ove partikularne Mostarsko-duvanjske Crkve. Stoga sve vas, draga braćo i sestre, potičem da intenzivno molite za ove ljude koje ćemo danas zarediti za službu đakona. Nakon primanja svetog reda đakonata, ovi će mladići biti poslani s točno određenom zadaćom i postati trajni radnici u vinogradu

Gospodnjem i na njivi Gospodnjoj. Dragi kandidati za sveti red đakonata, želim vam danas jasno poručiti: Rad za Gospodina nije puno plaćen, ali mirovinski planovi nadilaze granice ovoga svijeta, kao što smo čuli u današnjem Evanđelju.

Đakonat i svećeništvo nisu puki posao. To je poziv. To je putovanje obavijeno tajnom, dramom i iznenadenjem.

Pozivam vas da se sada, u duhu, svi zajedno uputimo u drugo stoljeće Crkve i zaustavimo svoj pogled na tolikim osobama koje su vjerno i revno radile za Crkvu Božju i izgarale za Gospodina. Usmjerimo pogled na jednoga od njih, sv. Ignaciju Antiohijskog, čiji smo spomendan proslavili prije nekoliko dana.

Ignacije je bio treći biskup u Antiohiji, u jednome od glavnih središta kršćanskog Istoka. Uz to što se kao biskup morao neprestano boriti protiv gnostika, koji su širili svoje dualističke zablude, Ignacije je sa svojim stadom bio na udaru Domičijanova i kasnije i Trajanova progona. Za vrijeme toga progona između 110. i 115. godine, pozvan je na odgovornost zbog kršćanske vjere. Kako je biskup Ignacije u vjeri ostao tvrd i ne-pokolebljiv, okovali su ga u lance te pod strogom vojničkom stražom, brodom uputili u Rim gdje je bio osuđen da bude predan divljim zvijerima.

Brod koji ga je vozio u Rim pristajao je u mnogim lukama, pa su kršćani Smirne sa svojim biskupom Polikarpom, ali i kršćani Efeza, Magnije i drugih gradova izlazili pozdraviti biskupa mučenika. Ignacije je iskoristio malo dulji boravak u Smirni, pa je uputio divna pisma i poruke kršćanima tih zajednica.

Iz tih poslanica je posebno važno svjedočanstvo svetog Ignacija Antiohijskog, prema kojemu kršćanska zajednica živi pod vlašću biskupa, okružena svećenicima i đakonima: "Samo je jedna Euharistija, jedno tijelo Gospodnje, jedan jedini kalež. Samo jedan oltar, kao što postoji i samo jedan biskup s kolegijem prezbitera i đakona, suslužitelja" (Ad Philad., 4,1). U Ignacijevim poslanicama đakoni se uvijek spominju kao niži stupanj u službenoj hijerarhiji: đakona se hvali jer je "bio podložan biskupu prema milosti Božjoj i prezbiteru prema zakonu Isusa Krista" (Ad Magnes., 2). Međutim, Ignacije ističe veličinu đakonske službe, jer je to "služba Isusa Krista koji je bio s Ocem prije vjekova i objavio se na kraju vremena" (Ad Magnes., 6,1). Kao "službenici otajstava Isusa Krista", potrebno je da đakoni "u svakom pogledu budu prihvatljivi svima" (Ad Trall., 2,3).

Kad Ignacije preporučuje kršćanima poslušnost biskupu i svećenicima, dodaje: "Poštujte đakone kao Božju zapovijed" (Ad Smyrn., 8,1).

Dragi Zvonimire, fra Ivane, fra Frane, fra Venancije i fra Marine! Za nekoliko trenutaka javno ćete izreći svoju odluku da svjesno i slobodno preuzimate službu đakonata i da želite biti posvećeni za službu Crkve po polaganju mojih ruku i daru Duha Svetoga.

Javno ćete se pred Bogom i okupljenom zajednicom vjernika obvezati ispunjavati sve ono što Crkva pri preuzimanju ove službe traži i očekuje od vas.

Na kraju ćete svoje sklopljene ruke staviti u moje ruke i obećati poslušnost meni i mojim naslijednicima, odnosno svome poglavaru i dijecezanskim biskupima. U biti, draga braćo, svi vi obećavate da ćete biti ljudi zajedništva i da ćete staviti potrebe drugih ispred svojih.

Ovo putovanje, međutim, nije ono na koje ide-te sami. Danas gledamo mnoge muškarce i žene koji su bili dio vaše formacije, vašega odgoja do ovoga svetog čina danas, ponajprije vaše roditelje i članove vaših obitelji.

Obitelj ostaje prva Crkva i rasadnik zvanja. Gledamo i župe koje su vas odgajale i pomogle u vašoj formaciji, gledamo vaše odgojitelje i profesore.

Svima koji su sudjelovali u vašem odgoju dugujemo zahvalnost za njihovo služenje Crkvi, kojim su vas pratili i pomagali u vašem rastu. Neka se ta služba i pratnja nastave dok postajete trajni djelatnici Crkve s nadom da ćete jednoga dana postati svećenici Isusa Krista.

Dragi kandidati za Sveti red đakonata, htio bih vam, uz ono što ste obećali, na srce staviti i četiri osnovne dužnosti koje proizlaze iz službe za koju ćete uskoro biti zaređeni, a koje smo čuli u današnjoj poslanici sv. Petra apostola.

Prva vaša dužnost kao đakona je MOLITVA. Dok prihvaćate ovaj stil života, molitva mora biti temelj svega što jeste i čemu težite. Molitva je više od funkcije. To je način postojanja u odnosu s Bogom – Ocem, Sinom i Duhom Svetim.

Ono što je danas vrijedno pažnje je da ne obećavate samo da ćete biti čovjek molitve, već i čovjek koji moli za druge. Neka vam molitva bude izvorom snage, nade i mira kao i trenutak gdje uvijek iznova pokazujete svoju ljubav prema Bogu i jedni drugima. Ako se ne molite redovito, vaša će služba biti slaba i plitka, što će veoma brzo biti vidljivo.

Dругa dužnost đakona je GOSTOLJUBIVOST. Draga braćo, bit ćete ne samo čovjek molitve nego i čovjek Crkve. Uskoro ćete biti javna osoba koja

predstavlja Crkvu. Kao đakon, bit ćete pozvani otvarati vrata i pozivati ljude ne samo u crkvenu zgradu, već u dublji odnos s Bogom i Crkvom. Kako nas poziva papa Franjo, "skinite svoje sandale pred svetim tlom drugoga" i vježbajte umijeće slušanja. Prava gostoljubivost i pratnja nikada nisu namijenjeni prosuđivanju, a još manje osuđivanju.

Treća dužnost đakona je PROPOVIJEDANJE. Kao đakoni, bit će ovlašteni propovijedati radost Evanđelja. Jedan je duhovni otac definirao propovijedanje kao "uklanjanje lјuskica s očiju ljudi kako bi mogli vidjeti".

To djelo može biti učinkovito samo u onoj mjeri u kojoj propovjednik nastoji redovito uklanjati najprije lјuske s vlastitih očiju. Štoviše, papa Franjo kaže: "Svaki onaj tko želi propovijedati, mora najprije biti spreman dopustiti da ga Riječ duboko dotakne i da se utjelovi u njegovu konkretnom životu." (EG 150)

Draga braćo, vi danas težite postati ne samo čovjekom molitve i čovjekom Crkve nego i čovjekom Božje riječi. Gledajte tu Riječ i čuvajte tu Riječ! Ne zaboravite da ambon pripada Bogu. Nije namijenjen da bude istaknuto mjesto za zabavu ili nečiji osobni plan.

Četvrta đakonska dužnost je SLUŽENJE. U ovom svetom obredu obećavate da ćete postati čovjek suosjećajnog srca sluge koji, poput Krista, ne dolazi da bude služen, nego da služi. Također, imajte na umu da nijedan sluga ne može služiti dvojici gospodara.

Draga braćo, krenite i budite veliki tako što ćete biti najmanji – najmanji i najniži od svih. I zapamtite, svaka naša služba, i svećenička i đakonska, nepotpuna je bez radosci. A kada zadnji dan dođete Gospodinu u susret, ali i svi mi, blago nama ako ga ćujemo kako nam kaže: "Valjaš služi god dobri i vjerni. Uđi u radost Gospodara svoga." (Mt 25,21) Dao Bog da tako bude. Amen!

Na misnom slavlju koncelebrirali su generalni i sudski vikar don Nikola Menalo, provincijski vikar fra Miro Šego, kancelar don Stipe Gale, odgajatelji ređenika te brojni svećenici.

Na kraju misnoga slavlja prigodnu čestitku Biskupu, provincijskom vikaru, đakonima i njihovih rodbini izrekao je generalni vikar don Nikola Menalo.

Nakon misnoga slavlja druženje je nastavljeno u katedralnoj dvorani i u crkvenome dvorištu.

PROSLAVA 150. OBLJETNICE DOLASKA SESTARA MILOSRDNICA U MOSTAR

Iako je prvi poticaj za dolazak sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga u Bosnu i Hercegovinu stigao još 1861. upravo iz Mostara, sestre svoje djelovanje započinju najprije u Bosni, u Sarajevu, 1871. godine, a tek sljedeće u Mostaru.

Katolička crkva u vrijeme turske vladavine u Bosni i Hercegovini nije uživala prava kakva je uživala Pravoslavna crkva niti je imala jednak reguliran status što je išlo u prilog nazadovanju hrvatskoga katoličkog elementa kod nas. Iako u teškim uvjetima, Crkva se redovito brinula da se kakvo-takvo školstvo održi nadajući se jednom slobodno i na tome području djelovati. Kad su sestre milosrdnice stigle u Zagreb i ondje započele svoj prosvjetni rad koji je imao toliko uspjeha, ondašnji su crkveni poglavari u Bosni i Hercegovini također željeli sestre za rad u školstvu na području svoga upravljanja. Tako one prelaze granice Osmanskoga Carstva i započinju svoje djelo u našim krajevima. U katoličkome puku rasla je svijest da se može izbaviti iz prezrena ropstva

samo pobožnošću i učenošću, a tu zadaću nitko prikladnije nije mogao izvršiti od sestara milosrdnica koje su pozvane u Hercegovinu, u grad Mostar, kako bi preuzele i započele redovitu djevojačku "učionu". Poziv sestara u ovaj grad imao je dakle veliku svrhu. Trebalо je naime, da sestre radeći na prosvjetnome polju u onim prvim momentima stvore obrambeni zid protiv štetnosne struje, što su je protestantske "đakonise" iz Prusije donijele i u naše krajeve. Ova je opasnost zapravo i dala misao fra Augustinu Zupcu da bi bilo dobro uvesti jedan katolički red u grad Mostar. Biskup Andeo Kraljević, kojemu je na srcu ležala sreća hercegovačkoga naroda dao je, u sporazumu s otomanskom vladom, poticaj za dolazak sestara u Mostar. Tako je odlučeno da u pratnji superiora sestara, Fidelisa Höppergera i sveučilišnoga profesora, kasnije vrhbosanskoga nadbiskupa, Josipa Stadlera u Mostar podje šest sestara: Klotilda, Krescencija, Hijacinta, Valburga, Fererija i Oktavija kamo su stigle 1. rujna 1872.

U povodu 150. obljetnice dolaska sestara milosrdnica u Mostar, u subotu, 5. studenoga 2022., u 19 sati, upriličena je u velikoj katedralnoj dvorani kazališna igra u jednome činu književnici milosrdnice s. Bernardine Horvat "Kraj nazaretskog zdenca" koja je nakon gotovo jednoga stoljeća na pozornicu vraćena u režiji Roberta Pehara. U programu je prvi javni nastup imala klapa "Trs" kao slijednica klape "Hrvoje" koja je iznikla iz istoimenoga Hrvatskog kulturnog društva. To je društvo nekad bilo jedno od najbližih suradnika sestara milosrdnica u Mostaru. Klapa je izvela dvije skladbe: "Tko je ona velika žena" za koju je tekst napisala glazbenica milosrdnica s. Lujza Kozinović i liturgijski tekst "Sva si lijepa". Obje skladbe obradio je maestro don Dragan Filipović.

Svečano misno slavlje u nedjelju, 6. studenoga, u 11 sati, u katedrali Marije Majke Crkve, predvodio je biskup mostarsko-duvanjski i trajni apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić. Naglasio je kako se život sestara milosrdnica ne može razumjeti bez života sv. Vinka Paulskoga i sv. Lujze de Marillac. Prikazao je Vinčkov avanturistički život, njegovu brigu za zemaljsko blago, dramatične padove i uspone u vjeri te na kraju osobno obraćenje. Više nego ikada naše društvo treba veliku zalihu nade jer su beznađe i očaj posvuda. Našu nadu ulijeva nam Kristovo uskrsnuće, uskrsnuće Onoga koji je pobijedio smrt i izveo njezine zarobljenike u slobodu. Plamenom milosrđa i djelima ljubavi prožeti svijet Božjom ljubavlju i podržavati nadu – upravo je to bilo obilježje života i djelovanja sv. Vinka Paulskoga i njegovih svećenika, sv. Lujze de Marillac i njezinih sestara, ali i drugih vjernika laika. Svečanosti misnoga slavlja prinio je Mješoviti kate-

dralni zbor "Marija" pod ravnateljem maestra don Dragana Filipovića uz orguljašku pratnju s. Matee Krešić. Po završetku svetoga misnog slavlja uslijedila je svečana akademija koju je pozdravnim govorom otvorila s. M. Vinka Bilješko, provincijska predstojnica sestara milosrdnica Provincije Majke Divne – Sarajevo. "Šest milosrdnih sestara" naziv je pjesme koju je 1872. u čast dolaska prvih šest sestara milosrdnica u Mostar spjevala fra Petar Bakula. Biskup Petar Palić govorio je o sestrnama milosrdnicama u dvjema hercegovačkim Biskupijama i njihovoj karizmi. "Srce, vrelo ljubavi", pjesmu s. Bernardine uglazbio je don Dragan Filipović, a izvela ju je sopranistica Katarina Barbarić te klape "Stretta" i "Da capo". O prinosu sestara milosrdnica razvoju kulture i školstva u Mostaru govorila je s. Elvira Lovrić. Pjesma Petra Preradovića "Moja lađa" koju je uglazbio Ivan pl. Zajc našla se u programu kao povijesna poveznica jer je izvođena i za 50. obljetnicu dolaska sestara u Mostar. Izvela ju je sopranistica Mia Anić uz pratnju spomenutih klapa. O poeziji s. Bernardine Horvat pisao je akademik Šimun Musa koji iz osobnih razloga nije mogao biti nazočan pa je izlaganje imala prof. Ivona Baković. Najpoznatiju pjesmu s. Bernardine Horvat "Kopreno od snijega" uglazbio je maestro don Dragan, a izvele su je Mia Anić i spomenute klapa. O ilustriranim hagiografijama u književnosti za djecu i mladež govorila je prof. Marija Vasilj. "Raduj nam se, Družbo cijela" naziv je pjesme s. Bernardine. Uglazbio ju je don Dragan, a izveo Mješoviti katedralni zbor "Marija".

Zrnce što su ga prve sestre milosrdnice prije 150 godina bacile na ovo kršno tlo donijelo je sađnjosti divne plodove. Gospodin neka je hvalež zbog toga!

SVEČANO PROSLAVLJEN DAN TEOLOŠKO-KATEHETSKOG INSTITUTA

Na spomendan sv. Alberta Velikoga, 15. studenoga, svečano je proslavljen Dan Teološko-katehetetskog instituta u Mostaru. Susret i svečanost započela je svetom Misom u 10 sati u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve. Svake se godine na ovome slavlju okupi sve više vjernika, profesora, predstavnika institucija i vlasti te rodbina i prijatelji prvostupnika i magistara religijske pedagogije i katehetike. Svetu Misu predslavio je mostarsko-duvanjski biskup i trebinjsko-mrkanski upravitelj mons. Petar Palić, moderator Instituta.

U koncelebraciji s Biskupom bili su v.d. predstojnik Instituta dr. sc. Marko Šutalo, doc., dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu prof. dr. sc. Darko Tomašević, otpravnik poslova Apostolske nuncijature u BiH Amaury Medina Blanco, v.d. dekana Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu prof. dr. sc. Ivica Raguž i još nekoliko svećenika. Dostojanstveno i svečano, kao što i prilići, sudjelovali su studenti čitajući čitanja i molitvu vjernika, a mješoviti zbor Teološko-katehetetskog instituta pjevalo je za vrijeme svete Mise.

Biskup Petar u homiliji govoreći o riječima Svetoga Pisma koje smo čuli u čitanjima potiče na razmišljanje o našemu kršćanskom poslanju, a osobito o poslanju kojega imaju studenti Instituta. Naše poslanje sastoji se u tomu da budemo sve vjerniji i predaniji, da uvijek imamo na umu da nam je kao kršćanima dano poslanje i odgovornost da svojim životom, svakom svojom riječju i djelom naviještamo Božju Riječ. Spasenje Božje doći će svima onima koji su dostojno vršili svoje poslanje, koji žive stvarnu i istinsku vjeru, a ne samo praznim gestama i besmislenim klapnjama troše dan za danom. Gospodin od nas traži da živimo vjeru a ne da dajemo prazna obećanja. Kao što u Svetome Pismu poziva Crkvu, tako danas i svaki dan poziva i nas da utvrđimo sebe i svoje srce u vjeri kako bismo i druge utvrđivali na njihovu putu prema kraljevstvu nebeskom.

Nakon misnoga slavlja uslijedio je akademski čin promocije i dodijele diploma u katedralnoj dvorani. Uz akademsku himnu u dvoranu su stupili studenti a zatim je sve okupljene pozdravio dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu prof. dr. sc. Darko Tomašević istaknuvši kako je ovo uistinu poseban i velik dan za stu-

dente, profesore i roditelje. Studentima koji danas odlaze s diplomom u ruci poručio je da najbolje vrijeme tek dolazi te da ga uz Božju pomoć znaju iskoristiti za dobro drugih i na ponos ovoga Instituta. U ime rektora Sveučilišta u Mostaru prof. dr. sc. Zorana Tomića nazočnima se obratio prof. dr. sc. Zdenko Klepić.

Predstojnik Teološko-katehetskog instituta u Mostaru don Marko Šutalo pozdravio je sve nazočne a studentima je poručio da, uzdajući se u sv. Alberta Velikoga, zaštitnika Instituta, budu istinski svjedoci svoje vjere i obrazovanje shvate kao čin ljubavi. U ognju gorućega grma neka budu vatra, živa vjera, koja se ne će ugasi bez obzira na sve zaprjeke koje im se u njihovu radu i životu nađu na putu.

Uslijedila je dodjela diploma a zatim su podijeljene nagrade najuspješnijim studentima te zahvalnice profesorima koji odlaze u mirovinu: don Anti Pavloviću, dugogodišnjem predstojniku Instituta i don Anti Komadini, profesoru na Institutu. Za vrijeme svečane akademije nastupile su Andjela Bukovac, sopran i dr. sc. Marijana Pavlović, doc., klavir.

BISKUP PETAR NA OBILJEŽAVANJU 25. OBLJETNICE "OSTHILFEFONDA" BISKUPIJE LINZ U AUSTRIJI

Partnerstvo kao obostrano obogaćivanje

Takožvani Osthilfefond biskupije Linz već 25 godina podupire pastoralne projekte u srednjoj i istočnoj Europi. Obljetnica je proslavljena s gostima iz partnerskih biskupija na svečanosti 7. prosinca 2022. u bogoslovnom sjemeništu u Linzu i 8. prosinca 2022. u sklopu svečanog bogoslužja u Mariendomu.

Fond biskupije Linz za financiranje pastoralnih projekata u srednjoj i istočnoj Europi osnovan je 1996. godine pod vodstvom biskupa Maximiliana Aichernia. Podržava projekte u Bjelorusiji (Nadbiskupija Minsk-Mogilev, biskupije Grodno, Pinsk i Vitebsk), Rumunjskoj (Nadbiskupija Alba Iulia), Bosni i Hercegovini (biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan) i u drugim regijama istočne i srednje Europe koji promiču crkveni život i zalaganje Crkve u područjima obrazovanja, socijalnih pitanja i ljudskih prava. Projekti imaju dugoročan učinak i integrirani su u pastoralni koncept pojedine mjesne crkve ili redovničke za-

jednice. Sve projekte koje podupire Osthilfefond strogo provjerava Upravni odbor. Osthilfefond se financira sredstvima biskupije i donacijama Caritasa i Osthilfefonda.

Ova 25. obljetnica Osthilfefonda trebala je biti obilježena 2021., ali to nije bilo moguće zbog korone. To je nadoknađeno 7. i 8. prosinca 2022. Na svečanosti u sjemeništu u Linzu 7. prosinca i svečanom bogoslužju 8. prosinca 2022. u Mariendomu (katedrali) sudjelovali su: biskup Manfred Scheuer, generalni vikar Severin Lederhilger, ute-meljitelj biskup u miru Maximilian Aichern OSB, koordinatorica projekta Sigried Spindlbeck, članovi upravnog odbora biskupski vikar Wilhelm Vieböck, ravnatelj Caritasa Franz Kehrer, pastoralni teolog Klara Antonia Csiszar i Laszlo Vencser te drugi biskupijski podupiratelji Osthilfefonda slavili su s gostima iz partnerskih biskupija:

nadbiskup Gergely Kovacs, biskupski tajnik Kovács Szabilcs i voditeljica projekta Tünde David iz Rumunjske, biskup Petar Palić iz Mostar-

sko-duvanjske biskupije, biskup Oleg Butkevich (predsjednik Biskupske konferencije i biskup Vitebske biskupije), ekonom Vitebske biskupije P. Klemens Werth SJ i ravnatelj Caritasa biskupije P. Alejander Sapel SDS iz Bjelorusije, predsjednik Caritasa vlč. P. Stanislav Brožka i direktor Caritasa Jiri Kohout iz Češke te imenovani beogradski nadbiskup Ladislav Nemet SVD iz Srbije, koji je također održao prigodno predavanje. U slavlju je sudjelovala i Angelika Schmähling iz Renovabisa, organizacije Katoličke crkve u Njemačkoj za pomoć istočnoj Europi.

Svečanost povodom 25 godina Osthilfefonda: Pomoć koja nije jednosmjerna ulica

Navečer 7. prosinca 2022. svečanost u povodu 25 godina Osthilfefonda održana je u biskupskoj dvorani bogoslovnog sjemeništa u Linzu, a Christine Haiden je moderirala događaj.

Biskup u miru Maximilian Aichern prisjetio se početaka potpore biskupijama u srednjoj i istočnoj Europi i prije osnutka Osthilfefonda: čak i prije pada "željezne zavjese", uvijek je bio tu – prvo kao opat benediktinske opatije St. Lambrecht, od 1982. kao biskup Linza ponovno je zamoljen angažirati se u dobrotvornim akcijama. "Bio sam u mnogo solidarnih posjeta Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni, također tijekom rata. Što sve tamo nismo probali i doživjeli!" Nekoliko je puta tijekom zimskih mjeseci posjetio i Rumunjsku i Bjelorusiju. I kao biskup u miru održava kontakte s mnogim biskupima iz partnerskih biskupija – "veza nikad nije prekinuta". Osnivanje Osthilfefonda bilo je važno kako bismo mogli još bolje pomagati, naglasio je biskup u miru Aichern. Biskupima iz partnerskih biskupija zaželio je "blagoslov, duhovnu snagu i radost" u služenju bližnjemu. Aichern je zahvalio projektnim partnerima u biskupijama i djelatnicima u biskupiji Linz, posebno koordinatorici projekta Sigried Spindlbeck i ravnatelju Caritasa Kehreru za njihov rad – te svojim nasljednicima u biskupstvu "za nastavak ovog potrebnog djela".

Biskup Manfred Scheuer i nadbiskup nadbiskupije Alba Iulia Gergely Kovacs u razgovoru s moderatoricom Christine Haiden objasnili su važnost i ciljeve Osthilfefonda sa stajališta biskupije Linz i partnerskih biskupija. Obojica su naglasila da pomoć koju pruža Osthilfefond nije bila jednosmjerna ulica. Nadbiskup Kovacs je rekao: "Partnerstvo nam ne smije biti samo pomoć, već se postavlja i pitanje: Što možemo učiniti i dati kao partnerska biskupija?" Osobno je vrlo zahvalan na potpori iz Linza koja, između

ostalog, omogućuje svećenicima u finansijskom uzdržavanju crkvenog osoblja. "Naše osoblje možemo plaćati samo uz pomoć i to je za mene vrlo bolno." Biskup Scheuer je sa svoje strane naglasio da biskupija Linz može učiti od svojih partnerskih biskupija. Kao biskup Innsbrucka, a potom i biskup Linza, putovao je i upoznavao partnerske biskupije. "U rujnu 2019. bio sam u Bjelorusiji. Tamo sam video i naučio kako se Caritas može obavljati u najtežim uvjetima ili kako biti kršćanin u potpuno drugačijim okolnostima." Prema Scheueru, Osthilfefond živi od osobnih odnosa, prijateljstva, međusobnih posjeta i gostoprимstva. "Mislim da je to nešto vrlo važno: upoznati i cijeniti okruženje drugoga. Čuti, vidjeti: Što ti fali, što ti treba? Ali također: Koja su vaša bogatstva? O budućnosti odlučuju ti osobni, živi odnosi. Uvjeren sam da ćemo, čak i u sadašnjoj fazi, dijeliti nadu i samopouzdanje u nadolazećim godinama i možda čak oduševljavati jedni druge kada stvari ne idu dobro."

Konkretna pomoć Osthilfefonda

Koordinatorica projekta Sigried Spindlbeck upotrijebila je nekoliko projektnih primjera kako bi ilustrirala kako Osthilfefond konkretno pomaže. U razdoblju od 1996. do 2021. sa 7,2 milijuna eura potpomognuta su ukupno 1052 projekta i programa, od čega je oko polovica sredstava iskorištena za projekte i programe u Bjelorusiji, a po četvrtinu za potpore u Bosni i Hercegovini i Rumunjskoj. Pomoć ide u 7 partnerskih biskupija u četiri zemlje s 1175 župa i ukupno oko 2,4 milijuna katolika. "Važno nam je pružiti ciljanu i holističku pomoć, kako ne bismo zaboravili duše", rekla je Spindlbeck. Kao primjere uspješnih projekata Spindlbeck je navela razvoj pastoralna Roma u Alba Iuliji (Rumunjska) i SPES centar za djecu, mlade i obitelji u Bosni i Hercegovini, gdje se pruža potpora djeci u posebno nepovoljnem položaju. Kuća za majku i dijete u Grodnu – jedina u Bjelorusiji – izgrađena je 2018. godine uz potporu Renovabisa; do pet žena i njihova djeca ovdje mogu pronaći sigurno mjesto i brigu. "Bila sam pomalo ponosna kada mi je dopušteno držati prvu bebu koja je tamo primljena", prisjetila se Spindlbeck dirljivog trenutka. Potpora se također pruža u području održivosti: šest pilot župa u Bjelorusiji postaju "zelene župe".

Crkva kao važan čimbenik na raskrižju Europe

Predavanje na temu "Europa na raskrižju. Uloga Katoličke crkve u svijetu koji se mijenja" održao je Laszlo Nemet SVD, izabrani beogradski nadbiskup (Srbija). Na početku je nadbiskup Nemeth ocrtao

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

trenutnu situaciju u Europi (migracije, instrumentalizacija religije u vojne, nacionalističke i političke svrhe...), zatim naznačio neke od osnovnih vrijednosti koje smatra važnima koje bi mogle promjeniti situaciju (solidarnost kao "DNK kršćanske egzistencije" i kreativnost), a u trećem koraku dao je prijedloge za pravce djelovanja koji mogu doprinijeti zajedničkom dobru u budućnosti.

Nadbiskup Nemet je zaključio: "Svi se trebamo vratiti našem osnovnom poslu: propovijedanju evanđelja i liječenju ljudi. Ono što gurui i razni treneri čine, koji obećavaju i nude programe 'pojednostavite si život', poznajemo u Crkvi stoljećima. Možda možemo pronaći način da to prenesemo i pomognemo ljudima da žive s tim. Imamo duhovnost, zaboravili smo ili zanemarili svoje blago. Moramo ponovno doživjeti da nije smrt, nego život taj koja ima posljednju riječ. Dobra budućnost na ovom kontinentu ovisi o tome koliko jedni druge poznajemo, poštujemo, razgovaramo iskreno jedni s drugima i solidariziramo se s onima u potrebi, bez obzira na njihovu rasu, kulturu, vjeru ili spol", naglasio je nadbiskup Nemeth.

Blagdansko euharistijsko slavlje u Mariendomu: Projekti pomoći kao "mreže nade"

Dana 8. prosinca 2022. u 10:00 sati proslavljena je obljetnica "25 godina Osthilfefonda biskupije Linz" s biskupima i drugim gostima iz partnerskih biskupija u Mariendomu u Linzu u sklopu svečanog euharistijskog slavlja u povodu svetkovine Bezgrješnog Začeća BDM, zaštitnice Mariendoma (katedrale). U svečanom bogoslužju biskupu Manfredu Scheueru pridružili su biskup u miru Maximilian Aichern, biskupski vikar Wilhelm Vieböck, župnik katedrale Maximilian Strasser, đakon Peter Schwarzenbacher te (nad) biskupi i svećenici iz partnerskih biskupija.

Biskup Manfred Scheuer je već u uvodnim riječima na početku mise naglasio: "Danas slavimo zaštitnicu našeg Mariendoma i 25 godina Osthilfefonda. To je mreža, polje odnosa, polje sile milosti koje slavimo." Biskup Scheuer je u svojoj propovijedi naglasio potrebu globalnog razmišljanja u vrijeme krize – financijske krize, migracijske krize, korone i ukrajinske krize, klimatske krize – kakvu su doživjela demokratsko-kapitalistička društva u 21. stoljeću. "Mi se nalazimo usred svega toga i ne možemo zauzeti neutralnu poziciju promatrača izvana, niti se možemo izvući iz močvare. A ono 'mi' nije ograničeno na vlastitu obitelj, krug prijatelja, niti na područje ili Austriju. Ono što se događa u Ukrajini ima vrlo primjetan utjecaj na naše sobne temperature. Ono što ignoriramo u Siriji ili Afganistanu, osjećamo izravno u svakodnevnom životu u Linzu. A ekološki će one zemlje koje su najmanje odgovorne za posljedice najviše osjetiti posljedice. U središtu smo toga."

Narod u partnerskim biskupijama u Srednjoj i Istočnoj Europi također je pripadao tom "mi" Crkve u Linzu. Aktualne mjere pomoći također uključuju psihološku i terapijsku pomoći i savjete za žrtve potresa, psihosocijalnu podršku tijekom pandemije korone kupnjom zaštitnih materijala i sredstava za dezinfekciju ili podršku Crkvi u Ukrajini s programom hitne pomoći. Projekti pomoći uključivali su i projekte i inicijative za jačanje projektnih partnera u područjima prevencije zlostavljanja i nasilja za ranjive osobe, posebno za zaštitu djece i mladih, ili ponude za posebno siromašne žene koje često trpe obiteljsko nasilje. "Postoje male i također veće mreže milosti i nade koje smo mogli iskusiti u posljednjih 25 godina", rekao je biskup Scheuer.

PREDBOŽIĆNO ČESTITANJE BISKUPU PETRU

U Biskupskom ordinarijatu u Mostaru u utorak 20. prosinca 2022. održan je predbožićni prijem svećenika, predstavnika redovničkih zajednica, djelatnika Ordinarijata te predstavnika vjernika laika s mostarsko-duvanjskim biskupom i trajnim upraviteljem Trebinjsko-mrkanske biskupije mons. Petrom Palićem.

Čestitku je u ime svih uputio generalni vikar don Nikola Menalo, a prigodnu riječ uputio i biskup u Mostaru.

Generalni vikar svoju je čestitku temeljio na danasnjem ulomku iz Evanđelja razmišljajući o temi susreta. Don Nikolin govor prenosimo u cijelosti.

Poštovani gospodine biskupe Petre,
mnogo poštovani provincijale fra Jozo,
biskupski vikaru za Trebinjsko-mrkansku biskupiju don Ante,

kancelaru don Stipe, djelatnici Ordinarijata,
cijenjeni kolege svećenici, uvaženi redovnici,
braćo i sestre!

Današnji evanđeoski ulomak potiče nas na razmišljanje o susretima. Ni Marija ni Elizabeta nisu znale kako se sa sigurnošću postaviti u susretu s Bogom. No, ono što raduje svakoga vjernika jest njihovo služenje Bogu preko drugoga. Danas, dok se susrećemo u Ordinarijatu, želimo sebe prvenstveno postaviti u odnos prema Bogu. Mi se danas bratski susrećemo u Mostaru, dok se naš subrat don Ljubo Planinić noćas susreo s Bogom licem u lice. Svi smo preko zemaljskih susreta upućeni prema susretu s Bogom. Ovih dana naši se vjernici po sakramantu isповijedi susreću s Božjim milosrđem na Zemlji, a mnogi vjernici u osobnoj molitvi razgovaraju s Bogom.

Djevica Marija krenula je u posjet iz svoga grada Nazareta u Elizabetino selo Ain Karim, nedaleko od Jeruzalema. Marijin put bio je dugačak, no cijeli je susret bio prožet radošću Duha Svetoga te Elizabeta sva sretna izjavljuje: "Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje" (Lk 1,42). Taj Elizabetin pozdrav postao je sastavni dio molitve Zdravomarijo. Dok svakodnevno izgovaramo Zdravomarijo želimo da naš životni hod bude u skladu s Evanđeljem. Nutarnji nas glas nuka da na životnim vijugavim i skliskim cestama, posebice u ovo predbožićno vrijeme, gradimo ceste mira i ljubavi.

Vi ste, gospodine Biskupe, prošle godine zajedno sa svima nama krenuli na sinodalni hod te smo zajedno hodili razmišljajući o Crkvi u suvremenom svijetu a posebice u našim Biskupijama. To je put bio dugačak hod s radostima i ushićenjima kao što je Elizabeta dočekala svoju rođakinju Mariju. Vjernici su izricali molitve, a svećenici blagoslov. Uvijek je put sinodalnosti dugačak i na tom putu nas očekuju iznenađenja, ali s pouzdanjem u Duha Svetoga ići ćemo tim putom prema vječnosti. Vama su, gospodine Biskupe, povjereni ove partikularne Crkve. Stoga, želimo Vam da tu odgovornu zadaću vršite kroz naviještanje, posvećivanje i upravljanje našim Biskupijama. Naj-

ljepši Vaš odgovor očitovat će se u hvalospjevima u kojima se ogleda prošlost i budućnost našega naroda, a koji govori kako Isus preporađa svijet, što posebice slavimo u ovo Božićno vrijeme. Neka Vama, gospodine Biskupe, susret s nama danas i kroz sljedeću godinu bude povlašteni trenutak služenja i radosti.

Prigodom susreta s arkandželom Gabrielom Marija je izgovorila "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!" Crkva već stoljećima ponavlja ove Marijine riječi.

Neka i Vama, oče Biskupe, u srcu odzvanja veličanje Boga na visini koji daje blagoslov nama u nizini, a sve neka bude po Božjoj Riječi koja se utjelovila u Marijinu krilu i promijenila svijet.

Vama, cijenjeni biskupe Petre, kao i svima na početku pozdravljenima, bio sretan Božić i blagoslovljena Nova godina.

Biskup Petar je zahvalio generalnom vikaru na upućenoj čestitci i pozdravio je sve nazočne svećenike, redovnike i redovnice i vjernike laike.

U svom obraćenju Biskup je rekao da se uvijek u ovim božićnim danima boji inflacije riječi, odnosno da naše riječi ne zasjene značenje otajstvo utjelovljenja one vječne Riječi, Isusa Krista.

Biskup je naglasio da je Božić blagdan radosti i zajedništva. Božić je blagdan radosti jer se Bog utjelovio u Isusu iz Nazareta i postao dionikom povijesti i naših života.

Božić je blagdan zajedništva jer se Isus rodio u obiteljskom ozračju, bez obzira na uvjete rođenja i tako posvetio svaki ljudski život i svaki obiteljski život.

Zahvalivši svima na dolasku i njihovu služenju u župnim zajednicama i drugim zadaćama koje su im povjerene, biskup Petar je svima čestitao Božić i zaželio Božji blagoslov u novoj 2023. godini.

Na kraju svoga obraćanja spomenuo se i pozvao na molitvu za pokojnoga don Ljubu Planinića, župnika u Stocu koji je jučer preminuo.

BOŽIĆNA LITURGIJSKA SLAVLJA U MOSTARSKOJ KATEDRALI

Božićnu misu polnočku u mostarskoj katedrali, 24. prosinca 2022., slavio je biskup Petar, uz sudjelovanje don Nikola Menala, generalnog vikara, don Stipe Gale, kancelara, don Josipa Galića, katedralnog župnika i don Branimira Bevande, župnog vikara i povjerenika za pastoral mladih.

U svojoj homiliji biskup je govorio o otajstvu Isusova rođenja. "Svake godine na ovoj misi polnočki želimo samo jednu stvar. Želimo se prisjetiti anđelovih riječi i biti uronjeni u istinu tih riječi. Želimo ih držati u jaslama svoga srca." Napominjući kako evanđeosko izvješće o Isusovu rođenju nije

samo neka "idilična priča", nego istina kojoj se može vjerovati, biskup se zapitao zašto svake godine dolazimo na ovo slavlje u ponoć, kad ne prepoznajemo jasno stvarnost oko sebe, kad ne prepoznajemo jedni druge u tami i kad nam je put zastrt mrakom.

"Jer hodimo ili smo hodili u tami. Zato što živimo u svijetu duboke tame. Ne mora ovaj pojam svijet biti zemljopisno područje. Svatko od nas je svijet za sebe. Gledamo ovaj svoj svijet i žudimo čuti blagovijest, veliku radost ne samo za nas ovde, već i za sve ljude", kazao je biskup.

Govoreći o životnim iskustvima drugih, o osobnim životnim iskustvima koji su svojevrsni "trenuci tame" u kojima žudimo za dobrim vijestima, te o zemljama kao što su Myanmar, Afganistan, Mexico, Ukrajina, Yemen, Etiopija u kojima se danas ratuje, biskup je rekao da "očajnički želimo čuti dobre vijesti za sve ljude i želimo čuti da dobre vijesti nadvladavaju sve podjele."

"Večeras u ponoć smo tu i hrabrimo svoje srce i jedni druge i utvrđujemo u spoznaji da je ovo što smo čuli u riječi Božjoj i što slavimo doista istina. I sigurno smo došli na pravo mjesto. Jer od božićnih jaslica nitko nije otiašao razočaran. Odavde nećete otići razočarani. Kristove jaslice nikad ne razočaraju", naglasio je biskup Petar.

Čestitajući svima nazočnima Božić, biskup je zaključio:

"Te male jaslice u Betlehemu drže Stvoritelja svih nas i u njegovim jaslama ti i ja, svaki kutak naših života i sve stvoreno nalazi svoj smisao. Noćas se rađa Stvoritelj i njegovim rođenjem i mi, stvoreni, bivamo iznova preporođeni i ponovno stvoreni".

Slaveći euharistijsko slavlje na svetkovinu Božića, 25. prosinca 2022., u mostarskoj katedrali, bi-

skup Petar je u homiliji govorio o Isusovu rođenju, koji je Vječna Očeva Riječ, izgovorena i utjelovljena u vremenu, s kojim je započelo nešto sasvim novo.

"Nebo se otvorilo i povezalo sa zemljom. Čovjekov san da njegov život ima smisla, unatoč svim proturječjima; da njegov život teži ispunjenju unatoč svim nedosljednostima; taj san postaje stvarnost na nezamisliv način; oblikuje se i ostvaruje na način koji nije u čovjekovim rukama", kazao je biskup.

Na pitanje što je činiti nama, današnjim kršćanima koji slavimo Božić nakon 2000 godina, biskup je rekao:

"Poput pastira pokušajmo gledati svijet i ljude novim očima, Božjim očima. Poput mudraca krenimo na put svojim srcem i budimo tražitelji koji znaju da u životu postoji nešto više od onoga što vidimo na prvi pogled i da je Božja tajna u srcu svakoga života, uključujući i naš vlastiti. Poput svetog Josipa budimo i ostanimo vjerni Bogu, čak i onda kad ne razumijemo što Bog čini. A poput Blažene djevice Marije razmišljajmo o svom životu i otkrijmo Božju prisutnost i Božji poziv dok nam govorи kroz događaje našega života.

I bez straha, podimo do Betlehema i dođimo novorođenom Isusu. Pogledajmo ga. U tom nemocnom Djetetu skriva se tajna velikoga Boga. Njegov zakon je ljubav, a njegovo ime Emanuel – S nama Bog. On i jedino On našem svijetu donosi spasenje, radost i otkupljenje. Njemu slava i čast u vijek vjekova."

Liturgijsko pjevanje i na misi polnočki i na danjoj misi predvodio je katedralni zbor "Marija" pod ravnanjem mo. don Dragana Filipovića, a posluživali su bogoslovi Mostarsko-duvanjske biskupije.

SUSRET S BOGOSLOVIMA I SJEMENIŠTARCIMA I PODJELA SLUŽBI

U utorak, 27. prosinca 2022., na blagdan sv. Ivana, apostola i evanđelista, biskup Petar se susreo s bogoslovima i sjemeništarcima Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije. Na euharistijskom slavlju koje je slavio s bogoslovima, biskup je podijelio službu akolita bogoslovu Trebinjsko-mrkanske biskupije Gabrijelu Pavloviću, a bogoslova Mostarsko-duvanjske biskupije Tomislava Čarapinu primio je među kandidate za đakonat i prezبiterat.

Uz bogoslove i sjemeništarse na euharistijskom slavlju u kapeli biskupskog doma sudjelovali su i

generalni vikar don Nikola Menalo te don Stipe Gale, kancelar i povjerenik za duhovna zvanja.

U prigodnoj homiliji biskup je podsjetio da se svetom Ivanu "ljubljenom učeniku", pripisuje četvrti Evanđelje, koje ne započinje Isusovim djetinjstvom, nego Proslovom u kojem Ivan predstavlja Isusa kao Riječ i svjetlost. Bog na svijet šalje svoga Sina Isusa Krista, po kome je čovjeku i čovječanstvu darovano spasenje, odnosno život u svjetlosti, ljubavi i istini.

Govoreći o Ivanu koji je na poseban način "evanđelist ljubavi", biskup je rekao kako Ivan

govori o Isusu kao dobrom pastiru, koji učenike potiče na međusobnu ljubav. Ivan je prenio i Isusov razgovor s Nikodemom, sa Samarijankom, a sve kako bismo mogli prepoznati da je Isus izvor vječnog života i da smo pozvani svoj život preobraziti ljubavlju.

Govoreći o evanđeoskom odlomku o Isusovu uskrsnuću (Ivan 20, 1-8) i prvoj svjedokinji uskrsnuća Mariji Magdaleni, te o Petru i Ivanu koji prvi stižu na grob, biskup je naglasio da su godine formacije pokušaj davanja odgovora na pitanje koje je Uskrasnuli Isus postavio Mariji Magdaleni: "Koga tražiš?"

"Godine formacije, ali i svećenički život su isto: svakodnevno davati odgovor na pitanje tko je moj Isus, moj Spasitelj. I kad prestanemo tražiti Usksrsloga i davati odgovore na to pitanje, onda smo u opasnosti da, bez obzira što smo živi, kao svećenici umiremo i naš svećenički identitet umire. Sušimo se, bez snage svjedočanstva", rekao je biskup Petar.

Marija prepoznaće svog voljenog Rabbunija kad ju je Isus pozvao po imenu. Svakoga dana družiti se s Njegovom riječju, slušati poticaje Njegova Duha u molitvi znači čuti Isusa kako me zove po imenu i vidjeti nove stvari koje Bog čini u našim životima i u našem svijetu.

Stoga sveti Ivan piše u svojoj poslanici da svoje iskustvo susreta s Riječju, sa Životom prenosi drugima da svi imaju zajedništvo s njima, koji su imalo to iskustvo i da radost bude potpuna.

"Ako se osjećate sputanima u hodu za Isusom, sjetnjima, bez radosti, ona je bolje tražiti drugi način života u kojemu ćete biti sretni. Ali, kojim god oblikom života živjeli, sreća bez zajedništva s Isusom Kristom ne može se pronaći", naglasio je biskup Petar u svojoj homiliji.

Na euharistijskom slavlju i susretu s biskupom sudjelovali su svi bogoslovi i sjemeništari Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije, koji studiraju i borave u bogoslovijama u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Njemačkoj.

USNUŠE U NADI USKRNUĆA

DON MIJO BOSANKIĆ

Mijo je rođen u Grabovici pokraj Tuzle, 11. studenoga 1940. od roditelja Ante i Sarafine r. Filipović. Kršten je i krizman u Tuzli.

Osnovno školovanje pohađao je u Grabovici i Tuzli od 1947. do 1955. Srednju školu pohađao je u Viskom (1955.-1959.) Maturirao je u Visokom 20. lipnja 1959. Poslije mature odslužio je tadašnji vojni rok u Pirotu, Srbija (1961.-1963.).

Filozofsko-teološki studij na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu završio je 1968. kada je diplomiрао на KBF-u u Zagrebu.

Poslijediplomski studij pohađao je u Zagrebu od 1968. do 1969. gdje je magistrirao. Doktorirao je na Teološkom fakultetu u Ljubljani 1983.

Đakonat mu je podijelio nadbiskup Marko Alaupović u Sarajevu 1966., a prezbiterat isti nadbiskup u Sarajevu, 10. srpnja 1966.

Don Mijine crkvene službe:

Do 1985. član je Franjevačke provincije Bosne srebrenе. Od 1985. do 1990. proveo u nadbiskupiji Freiburg. Inkardiniran 1990. u Mostarsko-

duvanjsku biskupiju. Od 1990. do 1991. bio je voditelj Teološkoga instituta u Mostaru. Od 1991. do 2010. obnaša sljedeće službe u Dubrovačkoj biskupiji: Ravnatelj Biskupijske klasične gimnazije Ruđera Boškovića, župnik u Župi Osojnik, duhovni pomoćnik u Župi Mandaljena.

Umirovljen je 2010. sa smještajem u Svećeničkom domu u Mostaru gdje je boravio do 30. srpnja 2022. kada mu je iznenada pozlilo te je otpraćen u SKBC u Mostaru gdje je istoga dana preminuo u večernjim satima.

Don Mijina oporučna želja bila je da se pokopa u svećeničkoj grobnici na groblju Šoinovac u Mostaru.

Ispraćaj je bio ispred gradske mrtvačnice na Bijelom Brijegu u Mostaru u ponedjeljak 1. kolovoza 2022. u 15:30 sati. Misa zadušnica sa sprovodnim obredima slavlјena je istoga dana u grobljanskoj kapelici na Šoinovcu u 16 sati. Nakon toga slijedio je ukop u svećeničku grobnicu. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

DON LJUBO PLANINIĆ

Ljubo je rođen u Krehin Gracu pokraj Čitluka, Župa Gradina, 18. veljače 1958. od roditelja Ante i Milke r. Pehar. Kršten je 25. veljače 1958. u crkvi mučeništva sv. Ivana Krstitelja na Gradini.

Osnovno školovanje pohađao je u Krehin Gracu i Čitluku od 1965. do 1973. Srednjoškolsko obrazovanje stekao je u Zagrebu (1973.-1977.) Maturirao je u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu 1. lipnja 1977. Poslije mature odslužio je tadašnji vojni rok u Leskovcu, Srbija (1978.-1979).

Filozofsko-teološki studij na Vrhbosanskoj visokoj školi u Sarajevu od 1977. – 1984. Diplomirao je na KBF-u u Zagrebu 21. lipnja 2005. Naslov

radnje: Poginuli i nestali Kruševljani u Drugom svjetskom ratu.

Đakonat mu je podijelio biskup Pavao Žanić u 29. lipnja 1983. u mostarskoj katedrali, a za prezbitera je zaređen u istoj katedrali po rukama biskupa Pavla Žanića na svetkovinu sv. Petra i Pavla 1984.

Don Ljubine crkvene službe:

Župni vikar: Hrasno 1984. – 1985., Šipovača Vojnići: 1986. – 1988. i Potoci: 1988. – 1989.

Djelatnik liturgijsko-pastoralnoga lista hercegovačkih biskupija Crkva na Kamenu 1985. – 1986.

Župnik: Kruševo 1989. – 2021. i Stolac 2021. – 2022.

Iznenada mu je pozlilo u četvrtak 15. prosinca 2022. te je otpraćen u SKBC u Mostaru gdje je preminuo 19. prosinca 2022. u 23,30.

Ispraćaj je bio ispred gradske mrtvačnice na Bijelom Brijegu u Mostaru u srijedu 21. prosinca 2022. u 9 sati, nakon toga misa zadušnica za

pokoj don Ljubine duše prikazana je u stolačkoj župnoj crkvi u 11 sati te sprovodna misa na groblju Krehin Gradac, župa Gradina, u 14 sati. Don Ljubo je pokopan u obiteljsku grobnicu na groblju u Krehin Gracu.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

SUĆUT U POVODU TRAGIČNE SMRTI OBITELJI KRSTIĆ

Mostar, 26. rujna 2022.
Prot.: 1365/2022

Poštovane obitelji
KRSTIĆ I BILETIĆ
Ortiješ
c/o Župa Blagaj-Buna

Poštovane obitelji Krstić i Biletić!

U povodu tragične smrti članova Vaših obitelji Borisa, Marijane i Roberta izražavam Vam svoju iskrenu sućut i blizinu u ovim trenucima. U objektivnoj nemogućnosti podijeliti osobno s Vama trenutke oproštaja od Vaših dragih, htio sam barem na ovaj način, riječima vjere, utjehe i podrške biti blizu svima vama.

Dok nas punina života i zrelost jesenjeg bogatstva okružuje u obližnjoj prirodi, mi ovdje stojimo kraj lijesova mladih osoba, čiji je život u roku od nekoliko sekundi odveden na vrata smrti. Svima nam je teško razumjeti ovaj događaj i pronaći riječi za njega. A svaki nas ovakav događaj treba iznova dozvati odgovornosti i razboritosti.

Ispunjeni smo zbuđenošću, болi i tugom. Svaka smrt, a osobito u ovakvim okolnostima i ovako mladih osoba urezuje duboke rane. Žestina smrti, koja uništava živote u cvatu i razdvaja one koji se vole, jedva da može biti jasnija nego u ovom času. Tuga i bol obuzimaju ne samo Vas, dragi roditelji i rodbino, nego i sve nas koji ove trenutke dijelimo s Vama.

Kao čovjek, vjernik i kao Vaš biskup želim Vam u ovom trenutku posvjedočiti Božju blizinu i Božju utjehu. Naš Bog ne želi smrt. On nije bog smrti, već bog života. Zasigurno se ništa ne događa a da Bog za to ne zna. On, također, ne sprječava teške udarce životnih okolnosti koji ponekad neizrecivo bole i uzrokuju patnju. To za nas ljudi ostaje neshvatljiva tajna i samo ju s velikim povjerenjem u Boga možemo prihvatići.

Boris, Marijana i Roberto upisani su na dlanu Božje ruke i nisu ispali iz nje. Oni su u vječnoj radošti, gdje Uskrsnuli naš Gospodin Isus ima spremno mjesto za njih i za sve nas. Zato i možemo vjerovati da će nakon našeg zemaljskog života doći do ponovnog susreta s našim dragim pokojnicima.

Dok i dalje u svoje molitve uključujemo brzi oporavak na tijelu i duši male Gabrijele, ali i sve druge koji su pogodjeni ovom teškom tragedijom, želim svima nama da iz pouzdanja u Boga i iz molitve crpimo pomoć i snagu za život.

U molitvi i sućuti sa svima Vama povezan,

✠ Petar Palić,
biskup

BISKUPOVA KRATKA KRONIKA

SRPANJ

Petak, 1. srpnja 2022.
Sudjelovao na otvaranju VI. iseljeničkog kongresa

Nedjelja, 3. srpnja 2022.
Podijelio sakrament Potvrde u župi Raskrižje

Ponedjeljak, 4. srpnja 2022.
U Biskupskoj rezidenciji susreo se episkopom zahumsko-hercegovačkim i primorskim gospodinom Dimitrijem i njegovim suradnicima.

Utorak, 5. srpnja 2022.
Sudjelovao na euharistijskom slavlju sa studentima i profesorima u Sarajevu.

Sudjelovao na susretu biskupa i profesora Katoličkog bogoslovnoga fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Srijeda, 6. srpnja 2022.
Susreo s gosp. Ivanom Čorićem, kandidatom za bogosloviju.

Četvrtak, 7. srpnja 2022.
Susreo se s gosp. Živkom Budimirom
Susreo se s fra Miljenkom Štekom
Susreo s mons. Aldom Cavallijem, apostolskim vizitatorom za župu Međugorje

Petak, 8. srpnja 2022.
Susreo se s prof. Marinkom Marićem
Susreo se don Tomislavom Zupcem

Subota, 9. srpnja 2022.
U Solinu sudjelovao na liturgijskom slavlju u prigodi preuzimanja službe splitsko-makarskog nadbiskupa i metropolita mons. Dražena Kutleše

Nedjelja, 10. srpnja 2022.
U Tomislavgradu predvodio slavlje u povodu proslave sv. Nikole Tavelića

Ponedjeljak, 11. srpnja 2022.
Susreo se sa skupinom mlađih iz župe Dobl iz biskupije Graz-Seckau, Austrija

Srijeda, 13. srpnja – petak, 15. srpnja 2022.
Sudjelovao na redovitom zasjedanju Biskupske konferencije u Banjoj Luci.

Subota, 16. srpnja 2022.
Predvodio slavlje Gospe Karmelske u župi Postira na Braču

Srijeda, 20. srpnja 2022.
Predvodio slavlje sv. Ilike proroka u Stocu.

Četvrtak, 21. srpnja 2022.
Susreo se s ministrom pravosuđa gosp. Josipom Grubešom

Subota, 23. srpnja 2022.
Sudjelovao na euharistijskom slavlju u župi Presv. Trojstva u Blagaju u povodu obiteljskog okupljanja Puljića

Blagoslovio vanjski oltar i šipilju Gospe Lurdske u Vinjanima

Ponedjeljak, 25. srpnja 2022.
U Biskupskoj rezidenciji susreo se s predsjednikom Vlade RH gosp. Andrejem Plenkovićem i ministrima u Vladi RH

Subota, 30. srpnja 2022.
Susreo se počasnim konzulom BiH u Grazu dr. Jörgom Hofreiterom i članovima Gospodarske komore Štajerske.

Nedjelja, 31. srpnja 2022.
Sudjelovao na Danu obitelji na Kupresu.

KOLOVOZ

Ponedjeljak, 1. kolovoza 2022.

Predvodio misu i sprovod don Mije Bosankića, umirovljenog svećenika

Predvodio misu i obred posvete crkve u župi Gabela.

Utorak, 2. kolovoza 2022.

Susreo se kardinalom Juanom Joseom Omellom, nadbiskupom Barcelone i mons. Aldom Cavallijem, apostolskim vizitatorom za župu Međugorje

Srijeda, 3. kolovoza 2022.

Predvodio misu i obred posvete crkve u župi Zagorje.

Četvrtak, 4. kolovoza 2022.

Predvodio misu u Međugorju u povodu Mladifesta

Subota, 13. kolovoza – nedjelja, 14. kolovoza 2022.

Predvodio slavlje Dužjance u Subotici

Ponedjeljak, 15. kolovoza 2022.

Prije podne predvodio misu u župi Posušje u povodu slavlja svetkovine Velike Gospe.

Poslije podne predvodio misu u katedrali.

Utorak, 16. kolovoza 2022.

Predvodio misu u župi Trebinja u povodu blagdana sv. Roka

Srijeda, 17. kolovoza – ponedjeljka, 22. kolovoza 2022.

U Prižbi na Korčuli predvodio permanentnu izobrazbu za sestre Kćeri Milosrđa

Utorak, 23. kolovoza 2022.

Susreo se s mons. Wilhelmom Krautwaschлом, biskupom biskupije Graz-Secku, Austrija

Sudjelovao na primopredaji i uveo u službu fra Danka Perutinu, župnika u župi sv. Petra i Pavla u Mostaru

Srijeda, 24. kolovoza 2022.

Sudjelovao na primopredaji u župi u Širokom Brijegu.

Sudjelovao na primopredaji i uveo su službu fra Daria Dodiga, župnika u župi na Humcu.

Četvrtak, 25. kolovoza 2022.

Susreo se s don Milom Vidićem.

Predvodio misu i u službu uveo fra Ivana Marića, župnika u župi u Širokom Brijegu.

Petak, 26. kolovoza 2022.

U sjedištu Provincije Školskih sestara Frajevki u Mostaru predvodio misu u povodu 90. obljetnice Provincije i jubileja sestara

U popodnevnim satima predvodio misu u župi Gradina.

Subota, 27. kolovoza 2022.

U župi Postranje (Dubrovnik) sudjelovao na slavlju srebrenog svećeničkog jubileja don Nikole Berišića i uputio prigodnu homiliju.

Nedjelja, 28. kolovoza – srijeda, 31. kolovoza 2022.

U sjemeništu "Zmajević" u Zadru predvodio duhovne vježbe svećenicima Zadarske nadbiskupije.

RUJAN

Četvrtak, 1. rujna 2022.

Sudjelovao na sprovodnim obredima subotičkog biskupa Slavka Večerina.

Nedjelja, 4. rujna 2022.

Pohodio župu Janjevo (Kosovo).

Ponedjeljak, 5. rujna 2022.

Sudjelovao na proslavi blagdana sv. Majke Terzije u Skopju.

Četvrtak, 8. rujna 2022.

U župi Vinica predvodio misu u povodu blagdana Male Gospe.

Petak, 9. rujna 2022.

U Grabovici kod Mostara predvodio misu u povodu 29. obljetnica od zločina nad 33 ubijenih hrvatskih civila

Nedjelja, 11. rujna 2022.

U Blatu na Korčuli predvodio misu u povodu proslave jubileja sestara Kćeri milosrđa

Ponedjeljak, 12. rujna 2022.

Susreo se don Tomislavom Ljubanom.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Srijeda, 14. rujna 2022.

Predvodio klanjanje i misu u katedrali u povodu Dana molitve za mir u Ukrajini i obljetnice posvete katedrale

Subota, 17. rujna 2022.

Sudjelovao na SHKM-u u Bjelovaru

Ponedjeljak, 19. rujna 2022.

U biskupijskom centru "Sarsenterum" sudjelovao na sastanku za obnovu župne crkve sv. Ilike u Stocu, koji je upriličio župnik don Ljubo Planinić.

Srijeda, 21. rujna 2022.

Sudjelovao na Svećeničkoj skupštini u "Emausu" u Bijelom Polju.

Susreo se sa s. Anom Marijom Kesten, provincijalnom poglavaricom sestara Služavki maloga Isusa

Četvrtak, 22. rujna 2022.

U prostorima Grada Mostara, u zajedništvu s mostarskim muftijom Dedovićem i episkopom Dimitrijem, susreo se američkim veleposlanikom u BiH Michelom Murphyjem.

Susreo se s don Željkom Majićem.

Petak, 23. rujna 2022.

Susreo se predstavnicima Karizmatske obnove u Duhu Svetom Mirkom Puđom, Matijom Ricov i don Davorom Klečinom.

Nedjelja, 25. rujna 2022.

Predvodio misu i uveo u službu don Vinka Rađuža, župnika i upravitelja svetišta u Hrasnu.

U Trebinju prevodio misu u povodu blagdana sv. Mihovila i Dana Trebinjsko-mrkanske biskupije

Utorak, 27. rujna 2022.

U Sarajevu sudjelovao na sjednici Stalnog vijeća BKBiH.

Srijeda, 28. rujna 2022.

Susreo se s don Ivanom Perićem

Četvrtak, 29. rujna 2022.

U Šibeniku sudjelovao na proslavi sv. Mihovila, zaštitnika Šibenske biskupije

LISTOPAD

Subota, 1. listopada 2022.

U Caritasovu domu "Betanija" u Čapljini predvodio misu u povodu Međunarodnog dana starijih osoba

Nedjelja, 2. listopada 2022.

U Hvaru sudjelovao na proslavi sv. Stjepana, zaštitnika Hvarske biskupije

Ponedjeljak, 3. listopada 2022.

Sudjelovao na sjednici Upravnog i nadzornog vijeća "Svećeničke Uzajamnosti"

Četvrtak, 6. listopada 2022.

Susreo se s don Jozom Blaževićem.

Petak, 7. listopada 2022.

Sudjelovao na otvaranju Međunarodnog mariološkog kongresa koji se održava u Medugorju.

Subota, 8. listopada 2022.

Predvodio misu u Međugorju za sudionike Međunarodnog mariološkog kongresa

Ponedjeljak, 10. listopada 2022.

U katedrali predvodio misu za studente i profesore u povodu početka akademske godine

Utorak, 11. listopada 2022.

Sudjelovao na proslavi blagdana sv. Ivana XXIII., zaštitnika istoimene župe u Zagrebu – Dubrava.

Četvrtak, 13. listopada 2022.

U župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru predvodio misu za članove zajednice "Nanovo rođeni" (ZG) i ostale članove karizmatskih zajednica

Subota, 15. listopada 2022.

U župnoj crkvi u Gabelu Polju predvodio misu na kojoj su sudjelovale sestre karmeličanke, a u povodu blagdana sv. Terezije Avilske.

Ponedjeljak, 17. listopada 2022.

Sudjelovao na redovitom zasjedanju HBK kao delegat BK BiH.

U dvorani "Vijenac" sudjelovao na predstavljanju monografije mons. Želimira Puljića ""Biskupska konferencija – Kolegijalnost i zajedništvo s općom i partikularnim Crkvama".

Utorak, 18. listopada 2022.

Susreo se u Zagrebu s gosp. Ivanom Malenicom, ministrom pravosuđa i uprave RH

Predvodio misu u povodu slavlja sv. Luke, evanđelista, zaštitnika župe Ilići u Mostaru.

Srijeda, 19. listopada 2022.

Susreo se s arhitektima Gordanom i Matkom Vetma

Četvrtak, 20. listopada 2022.

Sudjelovao na tribini za mlade pokreta "Mi vidiemo", na temu: "(Ne)budi (ne)moralan"

Petak, 21. listopada 2022.

Susreo se s gosp. Daliborom Ravlićem

Susreo se kandidatima za primanje sv. Reda đakonata

Susreo se s gosp. Josipom Žuvelom.

Subota, 22. listopada 2022.

U katedrali predvodio misu i zaredio za đakone: za Mostarsko-duvanjsku biskupiju don Zvonimira Rezu, a za Hercegovačku franjevačku provinciju Uznesenja BDM: fra Ivana Crnogorca, fra Frana Čorića, fra Venancija Malića i fra Marina Mikulića.

Utorak, 25. listopada 2022.

Sudjelovao na sjednici Vijeća TKIM-a

Srijeda, 26. listopada 2022.

Susreo se s gosp. Antoniom Scutellom

Četvrtak, 27. listopada 2022.

Posjetio župu Hrasno i don Vinka Raguža

Petak, 28. listopada 2022.

Susreo se s fra Tomislavom Jelićem i predstavnicom skupine "Unbound".

Susreo se s gosp. Josipom Šegom

Susreo se s don Ivanom Aničićem

Ponedjeljak, 31. listopada 2022.

U župi sv. Ivana predvodio misu u povodu početaka "Nightfevera"

STUDENI

Utorak, 1. studenoga 2022.

Prevodio misu u katedrali.

Srijeda, 2. studenoga 2022.

Predvodio misu u katedrali za pokojne biskupe i svećenike

Četvrtak, 3. studenoga – subota, 5. studenoga 2022.

Sudjelovao na redovitom zasjedanju BK BiH u Sarajevu.

Nedjelja, 6. studenoga 2022.

Predvodio misu u katedrali u povodu proslave 150. obljetnice djelovanja sestara Milosrdnica u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji i na prigodnoj akademiji održao predavanje.

Ponedjeljak, 7. studenoga 2022.

Susreo se s don Velimirom Tomicem.

Četvrtak, 10. studenoga 2022.

Susreo se sa s. Suzanom Malešić, SMI, ravnateljicom centra "Svet obitelj"

U Širokom Brijegu održao predavanje na susretu sa zaručnicima

Petak, 11. studenoga 2022.

Susreo se s fra Mladenom Vukšićem

Utorak, 15. studenoga 2022.

Predvodio misu u katedrali u povodu spomenada sv. Alberta Velikog i dana TKIM-; sudjelovao na akademiji u katedralnoj dvorani.

Srijeda, 16. studenoga 2022.

Predsjedao sjednicama Prezbiteralskog vijeća i Zbora savjetnika

Petak, 18. studenoga 2022.

Susreo se s gosp. Mirkom Puđom i fra Darijom Galićem

Nedjelja, 20. studenoga 2022.

U Rakitnu predvodio misu i uveo u službu župnika fra Vlatka Soldu

Utorak, 22. studenoga 2022.

U Sarajevu održao predavanje na Đakonskoj pastoralnoj godini

Srijeda, 23. studenoga 2022.

Sudjelovao na skupštini "Svećeničke uzajamnosti"

Četvrtak, 24. studenoga 2022.

Susreo se s don Ivanom Turudićem.

Srijeda, 30. listopada 2022.

Sudjelovao na duhovnoj obnovi za svećenike

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

PROSINAC

Četvrtak, 1. prosinca 2022.

Predvodio misu u povodu 25. obljetnice djelovanja Centra za radno osposobljavanje osoba s razvojnim poteškoćama "NAZARET"

Susreo se s don Damijom Pažinom.

Petak, 2. prosinca 2022.

Susreo se gosp. Vasom Grujićem, generalnim konzulom Republike Srbije u Mostaru

Subota, 3. prosinca 2022.

Slavio izvanrednu krizmu u katedrali za župljane župe Čapljine i Grude.

Sudjelovao na predstavljanju knjige mons. Željimira Puljića "Dubrovnik je odsada i moj grad – pastirski pohod Ivana Pavla II", u Kazalištu "Marina Držića" u Dubrovniku.

Nedjelja, 4. prosinca 2022.

U župi Rasno slavio misu i krstio Magdalenu Musu, osmo dijete u obitelji Musa.

Ponedjeljak, 5. prosinca 2022.

Susreo se s dr. Dragom Čovićem, dr. Nevenkom Hercegom, dr. Zoranom Tomićem i dr. Tomislavom Pejićem

Srijeda, 7. prosinca – 9. prosinca 2022.

U Linzu sudjelovao na proslavi 25. obljetnice "Osthilfefonda" biskupije Linz

Subota, 10. prosinca 2022.

Sudjelovao na misi u prigodi uvođenja u službu beogradskog nadbiskupa mons. Ladislava Nemetha.

Srijeda, 14. prosinca 2022.

Predvodio misu za roditelje i djecu dječjeg vrtića "Sveti Josip" u katedrali.

Petak, 16. prosinca 2022.

Sudjelovao na sjednici Stalnog vijeća BK BiH

Subota, 17. prosinca 2022.

Predvodio duhovnu obnovu za djelatnike Biskupijskoga caritasa u "Emausu" u Bijelom Polju

Nedjelja, 18. prosinca 2022.

Predvodio misu u Stocu.

Utorak, 20. prosinca 2022.

Prevodio misu zornicu u župi sv. Ivana u Mostaru. Susret i Božićna čestitka sa svećenicima, redovnicima i redovnicama.

Predvodio misu i susreo se s Caritasovim dobročiniteljima u centru "Emaus" u Bijelom Polju.

Srijeda, 21. prosinca 2022.

Predvodio misu zornicu u župi sv. Tome u Mostaru.

Božićna čestitka za medije

U Stocu predvodio misu i ispraćaj don Ljube Planinića

U Krehinu Gracu predvodio misu i sprovod don Ljube Planinića

Četvrtak, 22. prosinca 2022.

Predvodio misu zornicu u župi sv. Mateja u Mostaru.

Dao intervju novinskoj agenciji Anadolia

Susreo se s mons. Aldom Cavallijem i župnikom i župnim vikarima župe Međugorje.

Petak, 23. prosinca 2022.

Predvodio misu zornicu u župi sv. Marka i sv. Luke u Mostaru

Posjetio dječji vrtić "Sv. Josipa" i susreo se s ravnateljicom s. Marijom Jovanović i djelatnicama

Susreo se sa s. Frankom Bagarić, provincijalnom predstojnjicom SŠF.

Subota, 24. prosinca 2022.

Predvodio misu zornicu u župi sv. Petra i Pavla u Mostaru.

Predvodio Misu polnoćku u katedrali.

Nedjelja, 25. prosinca 2022.

Predvodio misu svetkovine Rođenja Gospodinova u katedrali.

Utorak, 27. prosinca 2022.

U biskupskoj rezidenciji susreo se s bogoslovima Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije i podijelio službe.

Petak, 30. prosinca 2022.

Predvodio misu u župi sv. Obitelji u Zagrebu.

Subota, 31. prosinca 2022.

Predvodio Misu zahvalnicu u katedrali.

